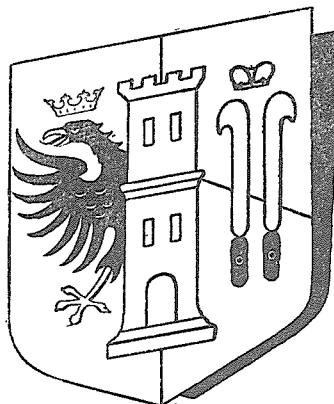


~~in tourist~~
~~in~~

Bohumír Indra a Adolf Turek:

Paměti drahotušských kronikářů

1571—1911



V O L O M O U C I 1 9 4 7

Vytiskla Nár. knihtiskárna Kramář a Procházka v Olomouci. - Nákladem místního
národního výboru v Drahotuších



V době trpké a bolestné, za okupace naší vlasti, vznikla myšlenka vydati tyto bohaté paměti drahotušských kronikářů pro posílení pochledem do minulosti. Chtěli jsme vydati původně jen kroniku Podolských (I), jež obsahuje cenné a souvislé záznamy ze 16. století až do let českého povstání, moravské historiografii zcela neznámé. Na výslovné přání Drahotušských rozšířili jsme však tyto nejstarší paměti drahotušské pamětními záznamy kroniky Konorzovy (II), jejíž zápisy jsou vlastně pokračováním a jdou až do počátku tohoto století. Drahotušským mělo se dostati d rukou knihy trvalé hodnoty, jež by budila stále lásku k jejich městečku a zájem pro místní historii, v nejistých letech války měly pak být uchovány pro budoucnost cenné paměti, psané mnoha generacemi.

Vydání obou kronik bylo připraveno již na podzim r. 1943, pro obtíže s cenzurou a potíže tiskařské však k němu již nedošlo; později bylo zcela nemožné. Obě kroniky zasluhují i dnes doslovného otištění. Mnohé zápisy mají sice spíše cenu lokální, najdeme však zde i mnoho zpráv významu širšího, obohacujících naše vědomosti historické. Pro sepsání místních dějin jsou tyto paměti úhelným kamenem, pro moravskou vlastivědu jsou pramenem velmi cenným.

Kroniku Podolský (I) nazvali jsme pamětní záznamy, přivázané jako dodatek k nejstarší drahotušské gruntovní knize, registrům zákupním z let 1547—1697. Tato kniha je v městském archivu v Drahotuších. Je formátu malého folia, vázána v lepenkových deskách potažených koží a obsahuje 108 složek. Je psána jazykem českým, písmy několika písářů, velmi čitelně a je v celku dobře uchována, jen některé složky ke konci jsou volné. Kronika obsahuje celkem 19 folií, z nichž fol. 19v a 9v nejsou popsána. Fol. 17 a 18 jsou volná, ostatní jsou přivázána ke knize. Při vazbě bylo však fol. 8 dáno na nesprávné místo, ačkoliv patří chronologicky za fol. 1; rovněž fol. 9 patří před fol. 8.

Kroniku založil r. 1571 Jan Podolský, radní písář města Drahotuš a zaznamenal zde i některé události z doby dřívější, její zápisy však dovedl pouze do r. 1579. Podolský založil také vlastní knihu zákupních register. Jako písář města působil od r. 1544 až do své smrti r. 1580. Do Drahotuš se přistěhoval r. 1543 z Paskova a byl dvakráte ženat. Ve svých zápisech se dotýká častokrát osudu své rodiny, takže jsme o všech jejích členech dobře informováni.¹⁾ Z jeho osmi synů

¹⁾ O Janu Podolském, Matěji Sabinovi a celém rodu Podolských obšírná data má čl. Boh. Indry: Původ Šimona Podolského z Podolí, zemského měříče království Českého, Naše Valašsko roč. 1943/VIII, 114—120.

vynikli vedle syna a pokračovatele v úřadě písářském Matěje Sabina zejména nejmladší syn Šimon, proslulý císařský geometr a měřič království Českého za císařů Rudolfa a Matyáše, narozený v Drahotuších r. 1561.

Pomocníkem a nástupcem v úřadě písářském i pokračovatelem kroniky po Janu Podolském se stal jeho syn Matěj Sabin, který připisoval některé paměti již v posledních letech otcových (k r. 1553, 1555, 1559, 1561, 1572, 1577). Paměti obou Podolských přinášejí cenná data o hranické vrchnosti, rodu Kropáčů z Nevědomí, panu z Žerotína, z Kunovic, o panských úřednících, církevních správcích místních a p. Zápis Šabinovy k r. 1610 osvětlují nám dobře poměr hranické vrchnosti pana Zdeňka Žampacha z Potenštejna a Karla Pergara z Pergu k poddaným, k zemi i stavům. Matěj Sabin je zjev velmi zajímavý. Víme o něm, že se vyučil knihtiskařství, rozuměl však i malířství. Drahotušským vyzdobil r. 1595 strop farního kostela barvami i zlatem a udělal i kazatelnici a svícen do kostela. I ze zápisů naší kroniky vycitujeme jeho evangelickou zaujatost vůči katolíkům (»papežencům«), jak ji pozorujeme již v zápisech jeho otce. Víme o něm, že měl velké sympatie k Bratrům a je mu připisováno autorství několika traktátů o Jednotě bratrské, zejména »Sprostné a upřímné zprávy« sepsané r. 1591, v níž zachycen současný stav Jednoty a podány cenné údaje o náboženských poměrech moravských vůbec.²⁾ Úřad písářský vykonával v Drahotuších až do smrti r. 1615; od r. 1609 přidán mu však pro stáří ku pomoci písář Bartoš Vodicka, jenž pak se ujal písářství po něm. Vodička pokračoval v pamětech Podolských od r. 1614 až do r. 1619. Doba od českého povstání až do r. 1630, pro Drahotuše a její vrchnost pana Václava Mole z Modřelic tak osudová, bohužel chybí. Hrůzy válek, jež se v těch letech několikrát krajem přehnaly³⁾ a jež i pro Drahotuše pro jejich účast na mansfeldské rebelii měly dalekosáhlé důsledky hospodářské, finanční atd., nejsou zachyceny ani jediným zápisem. Nový písář obecní v letech 1622 až 1630, katolík Pavel Filos z Blovice dosazený novou vrchností kardinálem Františkem z Dietrichstejna, neměl jako cizinec porozumění pro záznam událostí tak převratných. Oženil se sice zde a byl tu od r. 1624 i usedlý na domě, po rebelii mansfeldské nechtěl se však spáleného gruntu již ujmouti a prodal jej r. 1630 Janu Konorzi. Tento Jan Konorza je už téhož roku zván Janem Písářem v obci a je opětovným pokračovatelem našich pamětí od r. 1630 až do konce války třicetileté. Písářem byl od r. 1630 až do r. 1655, a zemřel podle záznamu svého syna a pokračovatele r. 1657. Svůj dům Písářovský prodal r. 1656 synovi Mikuláši Konorzovi a ten jej pak držel až do r. 1691.

Poslední zápis říkající obsahující nesouvislé záznamy z let

²⁾ Ferdinand Hrejsa: Jednota bratrská a podobojí koncem 16. století ve světle nových zpráv (Ročenka Husovy fakulty v Praze, II, 1930, 9—26).

³⁾ Viz Boh. Indra: Odboj města Hranic 1620—1627 a jeho potrestání, Časopis Vlast. spolku musejního v Olomouci, r. 1940, str. 15—56.

1651 až 1678, psané již rukou Janova syna a pokračovatele v úřadě písářském Franci Konorze a jinými, byly sem vepsány později. Konorza pokračoval v záznamech otcových soustavněji v t. zv. knize »Přípisové všech a všelijakých listů, obdarování a svobod«, založené jím r. 1687, v níž vyhradil zvláštní místo starým pamětem. Tyto jeho paměti otiskujeme pak v kronice Konorzově (II).

Všichni zapisovatelé paměti kroniky Podolských byli městskými písáři v Drahotuších. Jejich slohová i jazyková zběhlost je značná a mnoho kronikářských zpráv přesahuje rámec místních dějin.

Oba první kronikáři, Jan Podolský a Matěj Sabin, si všimají v prvé řadě událostí důležitých pro celou zemi. Tyto jejich údaje jsou vcelku přesné, jak vysvítá srovnáním s jinými prameny. Podobně je tomu i se zprávami o změnách vrchností a o vojenských taženích, kde kronika přináší mnohý doposud neznámý detail, jak lze snadno zjistit srovnáním s pracemi Wolného, Bartovského, Žurkovou a Hosákovou.⁴⁾

Z událostí důležitých pro vnitřní dějiny Drahotuš dělali však autoři jen výběr. Starali se v prvé řadě o zapsání a změny, týkající se členů městské rady, o správu obce, o poměr obyvatelů k ní i k vrchnosti. Na tom si asi písáři tohoto na svou dobu dosti důležitého a velkého města — Drahotuše měly podle souhlasných zpráv v 16. a 17. st. přes 100 usedlostí — patrně nejvíce zakládali. Velmi četné jsou též zprávy o počasí a živelních pohromách, méně často si všimají drahoty, trestů provinilců, stavebního vývoje a hospodaření. V tomto rysu se shodují první tři kronikáři této kroniky. Přitom však hledí podávat souvislé líčení. Zato oba Konorzové piši již více kronikářsky, zhoršeným písmem, jazykem i slohem, omezujíce se skoro jen na živelní pohromy a zprávy o počasí a na vojenská tažení doma i v cizině. Všichni však nám podávají stručná rodinná data svá i svých předchůdců.

Důležité jsou zprávy prvních dvou kronikářů o církevní správě. Oba Podolští zřejmě sympatisovali s luterány, kteří měli v městě převahu; je to patrno zejména z pečlivosti, s jakou si zaznamenávali zprávy o městských farářích. Tím se nám znamenitě doplnila posloupnost drahotušského luterského kněžstva, uváděná v dosavadní literatuře velmi neúplně. Pomocí doplňků z jiných pramenů a z literatury lze sestaviti podle nynějších vědomostí tuto řadu luterských kněží a farářů drahotušských:

1546 Jiřík Slovák,

1550—1555 Jan Pečínka (umřel v Drahotuších),⁵⁾

1555—1558 Gabriel (umřel v Drahotuších),

1558 Krištof (dosluhuje),

1559 (se přistěhoval) Jarolím,

1561 Matyáš,⁶⁾

⁴⁾ Wolny, Die Markgrafschaft Mähren etc., díl I; Bartovský, Hranický okres; Žurek, Z minulosti města Drahotuš; Hosák, Historický místopis země Moravskoslezské.

⁵⁾ Grunt. kniha Lipníka, sign. 15, fol. H 10 (v měst. archivu v Lipníku n. Beč.).

⁶⁾ Ordinován toho roku pro Drahotuše ve Wittenberku (Jahrbuch der Gesellschaft für die Gesch. d. Protestantismus im ehem. Öesterreich, roč. LX, str. 29).

- 1573—1574 Jiřík,⁷⁾
 1576—1579 Jan Pila (umřel v Drahotuších),
 1581—1592 Viktorin Přibyslavský, zesnulý v Drahotuších, předtím farář v Ratajích a Brumově,⁸⁾
 1602—1603 Blažej Borovský, farář v Hranicích a Drahotuších,
 1609—1622 Vincenc Čelka,⁹⁾
 1623 katolík Samuel Tuček, předtím kaplan u Jana Sarkandra v Holešově.

Kromě toho známe ovšem i jiné kněze, kteří měli k městu vztah, jako v l. 1603—1605 zdejší rodák Pavel Johel, bratr Sabinův a syn Jana Podolského, jenž zesnul r. 1606 jako farář meziříčský, nebo r. 1616 máme zprávy o synu kněze Václava Klokočovského.¹⁰⁾

Je však velmi zajímavé, že v kronice není zmínky o dosti význačném bratrském sboru v Drahotuších. Tento sbor obdržel 4. ledna 1602 zvláštní, v historické literatuře dosud neznámé privilegium od pana Zdeňka Žampacha a jeho choti Anny Marie z Kunovic. V něm slíbili Bratří z Drahotuš a okolních vsí nezasahovati do voleb resp. jmenování správců a hospodářů sboru, povolena jim volná oprava sboru, zvonění zvonem; majetek sboru byl osvobozen od všech platů a povinností, správci sboru a jejich čeládka mohli volně provozovati řemesla, zvláště tkalcovské a krejčovské, bez potahování do cechů; mohli mít svobodnou školu, a měli právo pastvy s obcí Správci sboru byli osvobozeni od odúmrtí a měli mít volný pohřeb na farním hřbitově. Jako svědci tohoto privilegia byli pozváni známí dobrodinci a stoupenci Bratří Vilím z Roupova na Mladoňovicích a Napajedlích, Karel z Žerotína na Rosicích, Dřevohosticích a Přerově a Jakub Vojska z Bogdunčovic na Veselí a Količíně.¹¹⁾ Avšak toto privilegium už r. 1607 pan Žampach sám porušil, dav drahotušským Bratřím 50 zl. pokuty, že přijali do domu bratrského bez opovědi Br. Martina Jasona.

V Drahotuších žili Bratří ve značném počtu; ostatně dodnes nazývá se jedna z ulic »Bratrská«. Ta měla na rozhraní 18. a 19. st. vlastní katastr.¹²⁾ Z bratrských kněží byl tu r. 1581 pochován Br. Mikuláš Stárek, vyloučený z Jednoty, který měl v okolí příbuzné; z města pocházel Br. Pavel Košík, správce sboru v Dol. Kounicích, zemřelý r. 1585.¹³⁾ Ze správců sboru známe vedle Br. Jasona jedině ještě proslulého Mikuláše Drabíka, který byl v l. 1616—1618 správcem sboru v Měrovicích u Kojetína a v l. 1618—1623 v Drahotuších. Ovšem vli-

⁷⁾ Grunt, kniha Drahotuš z l. 1547—1697 (1732) v měst. archivu v Drahotuších, složka 33, 79; ZK (Záhorská kronika) roč. XXII, str. 12.

⁸⁾ G. Wolny, Kirchl. Topographie von Mähren, Olmützer Erzdiözese I/2 str. 341, I/3 str. 370 a ZK XXI, str. 75; Gr. kniha 1547—1697, sl. 7, 59, 79, 34. — Kniha smluv svatébních ze 16.—17. st. v měst. archivu v Drahotuších, f. 32v.

⁹⁾ ZK XXI, str. 32, 76, 79—80, XXII, str. 11—12.

¹⁰⁾ Gr. kniha 1547—1697, sl. 2, 62 (74); Kniha smluv svat. z 16. a 17 st., f. 51. Srov. k tomu i Naše Valašsko, roč. VII, str. 178—179, a roč. VIII, str. 31.

¹¹⁾ Opis v zem. archivu v Brně, rkp. č. 605, f. 51—52, 61—63.

¹²⁾ Tamtéž, Josef. katastr č. 4130 a Matrika výnosu pozemků č. 391, Přerovský kraj.

¹³⁾ F. Hrejsa, Sborové Jednoty bratrské, str. 80.

vem bouřlivých válečných událostí pobýval občas ve Valašském Meziříčí a ve Fulneku, jako na př. r. 1621.¹⁴⁾ Sbor drahotušský ležel v Hranické ulici blízko rynku a patřily k němu zahrady, role a luka. Vedle toho však nabyla záhy v Drahotuších majetku Bratří ze sboru hranického. Už kol r. 1540 platil Br. Daniel z Hranic z rolí na Drahotušsku 6 gr.¹⁵⁾ O sboru drahotušském se tehdy neděje zmínka, ale z jediného »domu valdenského« se neplatilo v městě mostné; v Drahotuších seděl tehdy vskutku na domě a čtvrtláně Martin Valdenský, jehož jméno ukazuje na člena Jednoty, neboť část Valdenských na severovýchodní Moravě splynula na rozhraní 15. a 16. věku s Bratry.¹⁶⁾ R. 1569 platili hraničtí Bratří z této role o sv. Jiří a Václavě po 5 gr.¹⁷⁾ R. 1582 koupil Jan mladší z Žerotína kus role od Drahotušských a dal roční plat z ní, totiž 5 gr. 1 peníz, 1 slepici a 4 vejce ke sboru hranickému. Tento plat Drahotušským prominul r. 1588 Jan z Kunovic, jenž vzal tuto povinnost na sebe.¹⁸⁾ R. 1564 dal Jan Štemberský Bratřím správcům sboru hranického na Drahotušsku 2 hony polí, od cesty hlčné k plotům, a kdyby správců nebylo, tedy ke sboru. Ostatně i sboru drahotušskému se dostávalo darů a odkazů: R. 1575 položil Jan Caparka z gruntu Diblíkovského 6 hř. a r. 1576 2 hř.; jsou vzaty na opravu sboru. R. 1566 až 1568 vypláceny podle poručenství Matěje Rybáře ročně ke sboru 2 hř. A Zuzka Kubova odkázala na sbor 20 zl.; ty peníze vyplaceny v l. 1600—1608.¹⁹⁾ Z narážky v privilegiu z r. 1602 vidíme, že sem hleděli i Bratří z okolních vsí, asi hlavně z bývalého panství drahotušského. Skutečně v blízké Michalcově Lhotce sedí už kol r. 1540 Michael Pikard a Jíra Kopidlanský, v Olšovci kol r. 1570 Jan Kálef a j.²⁰⁾

Protireformace postihla po bitvě na Bílé hoře i Drahotuše. V gruntovní knize je o tom pěkný doklad. Sbor tam měl svou vlastní složku (24) a podle starých, bohužel dnes nezvěstných gruntovních knih, jej Bratří sami koupili a zaplatili: »zbor tu zahradu (t. j. podsednickou čili zahradnickou usedlost) v rejstřích starých odevzdánu a zaplacenu má«. Ale 18. dubna 1623 oznamuje hejtman panství hranického Drahotušským, že z poručení svého pána kardinála Dietrichstejna sbor s lukami, rolemi a zahradami, »kromě zahradě jedné slove Písářovská« (asi po Sabinovi), kteráž byla obrácena k záduší, prodal rychtáři drahotušskému Mikuláši Sovkovi za 180 zl., které se mají obrátiti na kostel drahotušský. Zápis o tom jakož i dopis úředníkův zapsány do městské knihy. A skutečně ještě téhož dne byl sbor i s příslušenstvím odevzdán Sovkovi, který jej do 2. června toho roku plně zaplatil.

¹⁴⁾ J. Volf, Zápisky Drabikovy atd., ČMM 1924, str. 126 a násł.

¹⁵⁾ Urbář panství hranického, lipenského a drahotušského v zámeckém archivu v Třeboni, sign. II 163/4, f. 111—112, 127.

¹⁶⁾ Srov. k tomu u A. Turka, Fulnecko, str. 138—139.

¹⁷⁾ ZK XVII, str. 99.

¹⁸⁾ Zem. archiv v Brně, Sb. rkp. č. 605, f. 36.

¹⁹⁾ Grunt. kniha Drahotuš z l. 1547—1697, složka 55, 80 (93), 92 (110), 108.

²⁰⁾ Tamtéž, sl. 90; Schwarzenberský archiv v Třeboni, sign. II 163/4, f. 127v.

Avšak r. 1625 Sovka prodal »zbor i se zahradou, kteráž před ním jest« Václavovi Pernicovi, ten pak téhož roku odprodal »ten grunt v ulici, kde prve zbor bejval,« za tutéž sumu Janu Píčovi. Ten však brzy na to zběhl, »a grunt na nic přišel«. 3. května 1691 koupil zahradu, »kde prve zbor bejval«, Jan Sedlák od ouřadu za 100 zl., ale následujícího roku vyfrejmarčil »tuto chalupu« Jiřímu Dolákovi. — Pro určení, kde sbor ležel, to nestačí, neboť gruntovní kniha z l. 1690—1740 resp. 1800 není známa. Podle záznamů v katastrech v zemském archivu v Brně držitelé usedlostí uvedených ve staré grunt. knize na složce 23 (1639—1682 Jan Kuchynka) a 25 (Jan Lívečka, 1668 Pavel Ulrych, 1680 Frant. Matis) nemuseli býti sousedy sboru, neboť drželi podle tereziaňského číslování č. 55 v městě a č. 86 v Bratrské ulici (město vnitřní mělo č. 1—9, 43—58, 100—109, Bratrská ulice č. 59—97, ostatek připadl na Kozí ulici a předměstí). Ostatně k r. 1594 se jmenují jako grunty ležící »podle zboru« usedlosti zapsané na složkách 29. a 31. Tu bude tedy třeba ještě ohledání na místě samém.²¹⁾

Bohatá historie sboru se tedy neobrází v líčení našich písářů kroniky. Očekávali bychom alespoň u Martina Sabina-Podolského, který měl četné styky s Bratry (doprovázela správce hranického sboru Br. Václava Preysa na jeho cestě k nevestě, opravoval kostel drahotušský podle vzoru sboru dřevohostického a p.), nějakou zmínu o nich, o privilegiu z r. 1602 či o poměru Žampachově ke sboru, o němž se zmiňuje Br. Preys.²²⁾ Leč to se nestalo; kromě dvou narážek (pohřeb pana Kavky a smrt pana z Hradce) nemluví kronikáři drahotušští o Bratřích vůbec. Je tedy zřejmé, že se jejich poměr omezil jen na sympatie, že však členem Jednoty nebyl žádný z nich.

*

Druhým pramenem našich »Pamětí« je k r o n i k a K o n o r z o v a (II.). Nazvali jsme tak pamětní knihu obecní »Přípisové všech a všešlikajích listů, obdarování a svobod«, založenou r. 1687 za purkmistru Jana Smetany a Jiříka Radíkovského písářem Francem Konorzou, která je uložena rovněž v městském archivu.²³⁾ Je to kniha velkého formátu 20×30 cm, o 282 listech, z nichž jsou však popsány jen listy 1—132, 136—181, 223—282, ostatní jsou prázdné. Kniha je v polokůži vázaná, dobře zachovalá. V prvém oddíle obsahuje na listech 1—100 opisy 20 obdarování drahotušských, počínajíc českým listem Albrechta z Cimburka na odumrt z r. 1408 až po privilegium kard. Dietrich-

²¹⁾ Podle grunt. knihy drahotušské z l. 1547—1697; tím je možno doplnit resp. opravit zprávy u Hrejsy, I. c., a u Wolného, Kirchl. Top., Olm. Erzd. V, str. 144.

²²⁾ Hrejsa, I. c.; ZK XXI, str. 100 a nás.

²³⁾ Obšírnější popis knihy viz v ZK XVI, 90 a n., kde jsem otiskl regesta všech listů Paměti kroniky Konorzovy použil první J. H. A. Gallaš při spisování svých Památek města Hranic, ty však zůstaly v rukopise. Později užil jich A. M. Lang ve své Kronice školy drahotušské v čas. »Komenský« 1885/XIII., 269 a n. a F. A. Zapletal ve své brožurce »Drahotuše jindy a nyní« (1907), z níž opět čerpal V. Bartovský ve svém »Hranickém okrese« Vlastivědy moravské. Nově otiskl některé drobnosti z ní podepsaný v čas. ZK. Moravské vlastivědě však kronika jako celek není známa.

štejna z r. 1629.²⁴⁾ Kromě pamětí a různých usnesení obce je tu zapsán také zajímavý a historické literatuře dosud neznámý řád obecní ze 16. a 17. století s 11 artikuli. Vlastní souvislé paměti počínají od l. 123. Jsou psány několika písáři, bohužel, se značnějšími mezerami časovými. Autorem prve části knihy (1—100) je podle rukopisu městský písář F r a n c K o n o r z a, který se na listu 100. také podepsal. Konorzovi byly staré paměti jeho předchůdců ve starých zákupních registrech dobré známy, rozhodl se však založit pamětní knihu vlastní. Do své knihy »Přípisů« opsal však z paměti Podolských, Vodičkových a otcových jen nejzajímavější, jež leckde poněkud pozměnil a doplnil. V našem otisku původních pamětí kroniky Podolských jsou důležitější dodatky Konorzovy neb úchytky textu uvedeny v příslušných poznámkách. Své výpisy nadepsal »Paměti staré, kteréž jsou vytáhnuté z gruntovních pamětí, jak se kdy přihodilo, kterého léta, budúcim, aby komu se líbí a žádostiv bude, jemu v známost uvedeno bylo«. Začíná je sice psaním tureckého císaře z r. 1683, potom však pokračuje výpisy z kroniky Podolských od r. 1512 až do r. 1648. Vlastní, původní jeho paměti počínají až od listu 230 zápisem k r. 1663, jímž také druhou část našich »Pamětí« začínáme. Jsou rozšířením stručných záznamů, jak je sám zapsal v knize Podolských za zápisu otcovými.

Písárem je Konorza zván výslovně již od r. 1679, kdy jel s privileji do Brna, byl jím však už dříve. Z rodu Konorzů seděli tehdy (r. 1687) na domech ve městě Mikuláš Konorza a na předměstí Václav, Daniel a Pavel Konorzové. Pozornost Konorzova jako příležitostného kronikáře je přirozeně obrácena jen k událostem místního významu a pak zejména ještě k tehdejším bojům s Turky. Zlomení tureckého nebezpečí bylo Konorzovi zajisté jedním z popudů ku psaní pamětí. Náhodné a příležitostné jsou bohužel i zápis y jeho následovníků ve funkci radních písářů. Mají jen místní význam a jsou často snůškou vědomostí a zpráv z nejrůznějších končin. Soustavnější zápis y od poč. století (list 123) do dvacátých let 18. věku pocházejí od přísežného písáře A l e x a n d r a H o r n a, jak se nám podepsal za zápis y o trojí výstraze boží na listu 137. Horn je původem Drahotušan. Jeho otec Jan Horní držel tu měšťanský dům od r. 1699, který pak r. 1724 přešel na syna Alexandra. Zápis y Hornovy k r. 1724—1726 jsou zrcadlem myšlení a cítění doby, plné zbožnosti i pověrčivosti a víry v zázraky.

²⁴⁾ Konorza neopisoval však listiny přímo z originálů (ty byly již r. 1622 kardinálem Dietrichštejnem zabaveny), nýbrž ze starší, dnes ztracené knihy přípisů městských obdarování z doby před r. 1612, jejímž autorem byl Matěj Sabin. Dovídáme se o ní ze zajímavého záznamu za opisy všech privilegií, který opsal také Konorza do své knihy. Praví se v něm, že »tito přípisové« byly r. 1612 na rozkaz nové vrchnosti pana Václava Mole z Modřelic a na Hranicích čteny, srovnávány a korigovány s originály listin na hranické radnici za přítomnosti úřadu hranického a drahotušského i obou písářů drahotušských, starého Matěje Sabina a Bartoše Vodičky. Tuto původní knihu opisů měl Konorza r. 1687 ještě v rukou; nasvědčuje tomu také titul knihy, v němž se praví, že přípisy tyto »byly vnově obnoveny r. 1687«, na jiném místě »přepsané 1. P. 1687«.

Zápisu druhé poloviny 18. století jsou psány několikerou rukou. Z nich zápisu na fol. 127 k r. 1751 a 1753 a poměrně pravidelně vedené paměti na listu 234—238 (k letům 1732—1769) jsou výtahem z paměti rektora Josefa Regra, zapsaných jeho rukou ve farní matrice drahotušské (Tom. I. 678—688); paměti na listech 128—129 k r. 1768 pocházejí od Carla Johanna Keczlíka, radního písáře. Liší se od předcházejících kostrbatou češtinou, plnou cizích výrazů a neobvyklé stavby slohové. Některé zápisu z konce téhož století (o stavbě kostela 1784—1786 na listu 130 a k letům 1785—1790 na listu 240) a od r. 1805 pak souvislé, zajímavé a cenné zápisu až do r. 1813 (list 138—168) jsou psány rukou drahotušského rektora Ignáce Regra.

Oba Regři, otec i syn, byli rektory drahotušské školy. Pocházejí z učitelské rodiny, z níž už děd jejich Jan Reger byl v letech 1699 až 1722 rektorem v Drahotuších. Jan Reger přišel do Drahotuš z Velké Polomě a po dvacetiletém rektorství zemřel tu ve věku 64 let dne 3. března 1731. Jeho syn a následovník, kronikář Josef Reger, narodil se v Drahotuších 28. února 1700 a působil na zdejší škole po otci od r. 1722 do r. 1767. Toho roku převzal rektorství po něm syn Ignác. Josef Reger zemřel pak 10. července 1787. Rektor a kronikář Ignác Reger narodil se 26. června 1741 rovněž v Drahotuších a působil na zdejší škole nepřetržitě do r. 1820. Jeho pamětní záznamy z konce 18. století, zapsané na několika místech, byly do knihy vepsány teprve po r. 1805. Od toho roku zaznamenává Reger pilně události místní i širšího okolí, jimiž doba napoleonských válek byla bohatá, všímá si také života obce a kraje po všech stránkách a tím jeho paměti vyrůstají nad rámec místního významu. Začal je psát ve věku 64 let, zápisu jsou však jen pokračováním paměti, jež zaznamenal ve farní matrice, kterou vedl faráři ze své rektorské funkce. Už jeho otec Josef Reger začal v matrikách zaznamenávat za zápisu úředními od r. 1744 soustavně různé paměti, jež pak od listu 709 rozšířil až k roku 1715 a dovedl do r. 1763. V jeho záznamech pokračoval syn Ignác a dovedl je v tomto svazku matrik do r. 1788. Pokračoval v nich pak i v druhém svazku matrik (Tom. II. 1737—1783) od r. 1786 pravidelně a dovedl do r. 1818. Své zápisu nadepsal tu »Notata mirabilia et memorabilia«. Roku 1802 dostala se mu do rukou pamětní kniha Konorzova, z níž pak do matriky opsal turecké psaní z r. 1683 a staré zápisu od r. 1512 do 1710. Ve vlastních záznamech pokračoval pak v matrice opět pravidelně od r. 1804, jeho zápisu v letech 1805—1813 jsou však proti jeho zápisům v naší kronice Konorzově velmi stručné a týkají se většinou jen kostela. Reger pokračoval v nich však i po r. 1813 a vedl je do r. 1818. Poslední jeho kronikářský zápis v matrice, psaný stařeckou rukou, je z 20. srpna 1818. Roku 1820 odešel na odpočinek do Bystřice pod Hostýnem k svému synovi Bernardu Regrovi, tamějšímu faráři, a tam také ve věku 87 let dne 29. března r. 1828

zemřel. Protože paměti obou Regrů v matrikách naše paměti jen místo doplňují, pojali jsme tyto doplňky a data do poznámek.²⁵⁾

Po cenných záznamech Regrových obsahuje naše kronika ještě několik zápisů různých autorů, tak zápis o přestavbě radnice z r. 1833 od představeného obce F r a n c e V l č k a, neznámé ruky na listech 171—179, zápis o požáru r. 1884 od F. K. a konečně přehled o sčítání obyvatelstva r. 1911 na listu 180, jejž vepsal starosta obce J. P r o c h á s k a. Pojali jsme i tyto kusé paměti z doby nedávno minulé do našeho otisku, protože to bylo výslovním přáním Drahotušských, pro něž v prvé řadě jsou naše »Paměti« určeny.

»Paměti drahotušských kronikářů« mají být základním kamenem k sepsání místní monografie, které Drahotuše dosud nemají. Bohatá historie starobylého města a bývalého panství drahotušského si toho plně zasluhují.

I. Kronika Podolských:

Léta Páně od narození Jezu Krista Pána a spasitele našeho 1571 já Jan Podolský, písář radní městečka Drahotouš, vyhledal jsem, kteří purkmistři kterého léta na ouřadu seděli od toho času, jak jsem se já s mou milou manželkou první a s dítkami do tohoto městečka přistěhoval, totižto léta Páně 1543 při času svatého Jana Křtitele Páně; vidělo se mi to být i potřebné, neb ne vždycky se píše v registřích a zvlášče v sirotčích, za kterého purgmistra a rady co se vydává, než někdy tolíko samo léto, někdy jeden purgmistr a někdy voba i fojt, jak kdy písáři místo papíru pro potomní psaní a někdy čas postačiti může. Nastala-li by komu toho kdy jaká potřeba, kterého léta a za kterých purgmistrův by se co stalo, snadně bude moci to léto a kteří purgmistři i fojt toho času byli, najítí.

Také přitom napsati míním, čeho sem se doptati mohl a poznámenání měl, co se tak hmotnějšího stalo let předešlých také i jiným pro budoucí pamět aby zůstalo; potom to jiný na vůli míti bude, bude-li chtít k tomu co připisovati, neb sem proto papíru pozanechal.

Léta Páně 1512 Jakoubek dělal tu studni, jak jest nyní rathous a pivovar.

Léta 1514 koupili obec tři čtvrti rolí za 2 kopy 20 grošů, to snad přinde za 4 zlaté 20 grošů, nyní by ledva koupil za 250 zlatých.¹⁾) Tu roli rozdali lidem, kteří své role pustili na pastvisko od Hranic, jenž slovú Nové pastviska, a ty nadané role slovú Naddávky.

Léta Páně 1529 Vídeň město hlavní v Rakousích Turci oblehli.

²⁵⁾ Po stránce jazykové ponecháváme všechny nářeční zvláštnosti. Nejvíce je jich u Regra, který píše důsledně »brater, poklekel, sedel (sédl), vedel (vedl) atd., syno (seno), stříbrný, nejaký, nekterý, utěkatí, penízami, dešče, škopové maso, čečůvka«, atd.

¹⁾ Konorza ve svém opisu (1687) poznámenává »Nyní by ji nekúpil ani za 600 zl. mor.« Je to pěkný doklad klesání ceny peněz během dvou století.

Léta Páně 1534 a [15]35 věže kamenná u kostela dělána v Drahotuších.

Léta Páně 1530 ten rok z dopuštění Božího den svatého Prokopa toto městečko od hromu jsouc zapáleno, hrozně a žalostně vyhořelo tak, že z obou koncův v ulicích nemnoho zůstalo.

Léta Páně 1530 zvonové se pokazili v tom ohni, i dali slíti ten veliký zvon v Opavě tohož léta [15]30.²⁾

Léta Páně [15]34 a [15]35 přikryli věž i kostel kamenem.

Léta 1538 koupili v Olomouci pět hákovnic a 4 menší.

Léta 1540 pan Jan Petřvaldský u Osecké umřel a zde v tomto kostele našem poctivě pochován. To bylo v outerý po Proměnění Pána Krista na hoře Tábor.³⁾

Turek u Vídňě.

Léta Páně 1529 ten rok Turek s velikým lidem k Vídni přitáhl, město po oné straně Dunaje oblehl a tu se položil.⁴⁾

Léta Páně 1541 město hlavní Budín v Uhřích od Turka Solimana císaře více lstí a chytrostí nezli mocí jest vzato.

Léta Páně 1460 a okolo těch časů pan Jan z Moravan⁵⁾ toto panství drahotouské držel a ještě bylo před Perštejnskými. Toho mám důvod, [škrtnuto »našel se«] uhlídal sem jeden list na kúdeli, a ten byl někdy daný od jakéhosi Filipa z Hranic nějakému Martinovi do Drahotuš, kteremuž byl prodal dva díly rolí a ten list byl na ty dva díly a ten Filip měl list od toho pana Jana z Moravan na dva lány fojtství drahotouského, kterýž v tomto listu připomíná. I dal sem já té ženě na jiné oba slovně, a ten list její mám, než pečeti u něho nebylo, pro samú památku ji chovám.

Léta 1497 Mikuláš kníže opolské v Nisy na rynku sňat proto, že na Kazimíra, kníže těšínské, najvyššího hejtmana slízského, v přítomnosti biskupa vratislavského při sjezdu obecním na rathúzi se potrhl, a něco málo v ruku ranil.⁶⁾

Léta 1531 kněz Mikuláš pro falešnú minci v Praze sňat.⁷⁾

Léta 1541 Turek vzal Pešť v Uhřích.

Téhož léta ve čtvrtek před svatým Duchem hrad pra[ž]ský a půl Malé strany vyhořelo, na třech místech oheň vyšel, jeden z domu

²⁾ Konorza 1687 doplňuje »to je Hodinář« (zvon). Srovnej o zvonech v Drahotuších Záhorskou kroniku roč. XIX, 127.

³⁾ Umřel 10. srpna 1540 (Paprocký, Zrcadlo markrabství moravského, f. 315, Záhorská kronika roč. XXI, 30, 95).

⁴⁾ T. j. po pravém břehu.

⁵⁾ Srov. k tomu u Hosáka: Histor. místopis země Moravskoslezské, str. 621. Konorza piše »na jiné opaslo«, »pro samú pamět se tu napsal«.

⁶⁾ Mikuláš byl popraven 27. VI. 1497. Podrobně u Gruenhagena, Geschichte Schlesiens I, 370 a d.

⁷⁾ Srov. k tomu u Z. Wintra, Život církevní v Čechách, 673.

abatyše, druhý u marštálky na Malé straně a třetí na Hradčanech na zámku, krov na palácích najprve hořel.⁸⁾

Znamenají se purgmistři a fojtové, kterého léta na ouřadě seděli i to, co se hmotnějšího za jejich ouřadův dělalo aneb stalo:

Léta 1543 purgmistr Jakub Jakeš a Jan Jáchma, fojt Viktorin.

Ten rok dělána ta brána od Hranic z kamene.

Ten rok ještě já v Paskově byl; Alžběta, dcera krále Ferdinanda, králi polskému nesena a umřela léta 1545.

Ten rok Ostřehom od Turka vzat.

Léta 1544 Václav Otrapek, Jan Řehula purgmistři, Mika Rybář fojt.

Léta 1545 Jan Rybář, Václav Trubinos purgmistři, Mika Rybář fojt.

Ten rok Jindra Masař loupevše hovado,⁹⁾ něco z hněvu a snad byl i vopilý, pacholádko vokola 14 let, vlastního syna svého, pšil ho nožem blízko paže a cecíku a hned to pachole umřelo; potom tenž Jindra seděl na Helfenštejně nějaký čas a vynda z toho vězení byl v Benešově a tam kdesi umřel.

Léta 1546 Matouš Nohavka, Martin Vrzal purgmistři, Jan Jáchma fojt.

Ten rok dělána studně na faře, to bylo za kněze Jiříka Slováka.

Též ten rok Jakubovi Rackovi za humny Strnadlovými tři koně hrom zabil, byli dva, každý zvlášť na provazích uvázaný. Ty dva zabil a druzí dva byli spolu spjati, též na provazi, jeden zabit a druhý podli něho živ zůstal.

Léta 1547 Viktorin a Jan Kudlík purgmistři, Jan Řehula fojt.

Ten rok pan Václav Haugvic od pana Jana z Pernštejna ten statek koupil.¹⁰⁾

Též ten rok bouřka veliká v Čechách byla a tehdáž kurfiršt saský poražen a jat.¹¹⁾

Léta [15]48 Jakub Jakeš, Václav Otrápek purgmistři, Mika Rybář fojt.

Ten rok dělána dolní brána u lázně.¹²⁾

Léta 1549 Jan Chlubný, Martin Hříva purgmistři, Jan Češvoda fojt. Ten rok bylo vyznání na Jíry Cibridku, že s nějakým Hrubým a Matuškú zbiali. Volal se na svědky, kteréž i k vyššímu právu byli odesláni, a než ortel přišel, ten Cibridka z vězení od fojta utekl a dobrě se poradil, neb by jemu bylo na boky přišlo.¹³⁾ Potom kdesi okolo

⁸⁾ Jde o známý požár z 2. VI. 1541, při němž shořely i české zemské desky.

⁹⁾ T. j. stahoval z kůže.

¹⁰⁾ Tím nutno opravit údaj Hosákův, str. 621.

¹¹⁾ Miní se tím události války šmalkaldské.

¹²⁾ Konorza 1687 doplňuje »jak se nyní štity spojuje«.

¹³⁾ Byl by vyslychán útrpným právem (pálením boků) pro zbojnictví.

Trnavy v Uhřích umřel. Toho roku umřel syn pana Kropáče jménem Kryštof, jsa v půldruhém létě, na Litenčicích.¹⁴⁾

Léta [15]50 Jan Rybář, Matěj Batěk purgmistři.

Léta [15]51 Václav Otrapek, Matouš Nohavka.

Léta [15]52 Martin Hříva, Jan Řehula purgmistři, Matěj Batěk fojt.

Ten rok dům na rathous koupili. Též světnička malá ustavena, mřeže i skla do oken udělány.

Ten rok přede žní bylo veliké draho a nedostatek chleba, brali jednu měřic rži aneb žita po 1 a půl zl. a byli by ještě rádi dráže brali, by jednem bylo! Okolo Franštátu¹⁵⁾ jeden mlynář řezal dříví javorové pilou, ty trtiny usušivše mlel, mouka byla pěkná bílá jako pšeničná, chlív pěkný po vrchu přismahlý a lehúčký; kdy jeho ukrojil, tehdy se kruchal podobně jako perník, než choudky žádné, avšak proto s mlíkem aneb s polívkou jej jedli. Vokolo Vladislavě, Žárův, v tom koutě a vokolo Bytomě na Slízsku,¹⁶⁾ tu jedli chlív z řase, z žaludů, hloubi zelné po polích schledávali, mláto zvlášče čeled' mladá rádi jedli, kdyby jednem mohli dostati; potom drahně čeledi zemřelo, pravili, že ze s těch řasových chlebův, neb když umřeli, měli břich žlutý.

Ten rok na svatú Maří Magdalenu byly veliké krúpy.

Ten rok 1552 císař Karel u Metů ležel, ale jeho nedobyl.¹⁷⁾ Toho také roku umřel panu Kropáčovi na Litenčicích syn Mikoláš, jsa v půl třetím létě. V Litenčicích pochován v kostele jako i Kryštof.¹⁸⁾

Léta [15]53 Mika Rybář, Tomáš Krajčí, purgmistři.

Ten rok při svatém Jiří pan Jan Kropáč koupil od pana Václava Haukvice statek hranický a drahotouský a pan Půta z Ludanic koupil statek helfenštejnský a lipenský.¹⁹⁾

Též ten rok v rathúzi udělán sklep pod síní.

Ten rok Kateřina, dcera Ferdinanda císaře, králi polskému nesena a v Hranicích na zámku ležela;²⁰⁾ já sem tehdáž s jinými opatroval stríber při stolu.

Léta [15]54 Matouš Nohavka, Jan Jabásek purgmistři, Jan Chlubný fojt.

Ten rok kněz Jan Pečínka s tím ouřadem navedše na to pána, ujímalí nám rolí a obci louky U vrbíčka,²¹⁾ které nám byly naddány

¹⁴⁾ Jan Kropáč z Nevědomí, pozdější pán na Hranicích a Drahotuších, držel Litenčice na Zdounecku v l. 1535—1554.

¹⁵⁾ Frenštát pod Radhoštěm.

¹⁶⁾ Místa v Horním Slezsku poblíže moravských hranic.

¹⁷⁾ Mety v Lotrinsku, tehdy říšské město, vydané Francii.

¹⁸⁾ Viz pozn. 14.

¹⁹⁾ Tím lze doplnit a opravit údaje Hosákovy, str. 619, 632.

²⁰⁾ Kateřina byla třetí chotí polského krále Zikmunda Augusta II.

²¹⁾ Konorza 1687 má odchylné »u Vrbíčka, které nám byly naddány s rolí k městské

z roli kněžské, za vlastní role naše na Koutích, které nyní drží Slavíčtí; mnohým lidem se to za velikou křivdu býti zdálo.

Ten rok Jan Chlubný fojt umřel.

Léta [15]55 Jan Řehula, Jan Bašta purgmistři, Matěj Batěk fojt. Ten ouřad spulu s knězem velmi chtiví k trestání lidí byli; počítali potom, že krom sedmi neb osmi sousedův v obci všickni ten rok v šerhovni byli, a někteří vo ničemnou věc, že i k smíchu bylo podobné; Jan starý Kudlík, člověk podstatný a pokojný, majice let okolo 70 a spíše víc, jak živ v žádném vězení neseděl, však ten rok šerhovni dráhotouskou navštíviti a v ní seděti musel.

Ten rok kněz Jan Pečinka umřel, jehož pohřeb mnohým lidem až podnes v paměti zůstává, nebo veliké hromobití ten čas, kdy pochováván, bylo se strhlo, i stodolu panskou zapálil[o].

Ten rok Soliman císař turecký vlastního syna svého nejstaršího Mustafu zakrtúsiti a zamordovati dal, protože by se proti otci puntoval a císařem býti chtěl.²²⁾

V paměti zůstává: Jeho Milost pan Kropáč s svými služebníky, Její Milost paní se svým fraucimorem na ten pohřeb přijeli, některé paní pěšky šly, neb den jasný a rozkošný byl, a když toho kněze Jana do hrobu vkládali, přišel náhlý a veliký příval deště, takže i v kostele dosti vody bylo, potok u lázně velmi veliký ze dvoru hnoje, dobytky bral, po ulicích potokové velcí tak, že o takovém přívalu prve aby kdo pomněl, až do tohoto času žádný pověděti neuměl. Hned v ten čas oznámeno, že u Hranic, a pravili, že zámek a potom že panský dvůr hoří; tu se pán i paní velmi lekli a lidé jako zmámení nechavše pohřebu z ponuknutí panského na koních a jakž kdo mohl k Hranicím běželi; pán se paní na maličkém vozíčku, na němž sami dva byli, přijeli také prudce i dosti nebezpečně pro skácení, k Hranicím pospíchali, páni pak a fraucimor pěšky v svých dlouhých šatech po vodě dosti místy hluboce běželi a podolky za nimi plynuly, až někde tu vokolo šibenice dráhotuské pánu pověděli, že dvůr nehoří, než stodola pana Alšova²³⁾ že hoří, a tu hrom zapálil a ta nedaleko dvoru byla.

Léta [15]56 Mika Rybář, Václav Otrapek purgmistři, Jan Martinák, fojt.

Ten rok voda po troubách do městečka uvedena a tady nikda prve nešla.

Léta [15]57 Martin Hříva, Tomáš Krajčí purgmistři, Jan Jabásek, fojt.

Ten rok zvonek na rathous v Hranicích konvářovi dali slíti.

zvláštní roli naši na Kútích». Podobně i jinde je nepřesný. Zápis o vodovodu r. 1556 datuje mylně k r. 1506, o zvonku na rathouze r. 1557 mylně k r. 1507, o pivovarní páni r. 1562 mylně k r. 1582.

²²⁾ O přičinách zavraždění Mustafova viz podrobně Širým světem XVI., 244 a d.

²³⁾ Miní se tu Aleš Kropáč z Nevědomí, příbuzný Janův, který držel purkrecht na hranickém předměstí (Měst. archiv v Hranicích, sign. C 3, fol. B 5).

Léta Páně [15]58 Pavel Jakšův, Michal Kovář; Jan Bašta fojt.
Ten rok kněz Gabriel umřel, dosluhoval za něho kněz Kryštof.

Léta [15]59 Jan Martinskův, Matěj Batěk purgmistři, Jan Viktorinů fojt. Kněz Jarolím na tento rok se přistěhoval.

Toho léta Marta, manželka Jana písáře, při svatém Bartoloměji umřela.

Léta [15]60 Mika Rybář, Tomáš Krajčí purgmistři, Matěj Slanina fojt.

Ten rok udělána věžka dřevěná na rathouzi a zvonek na ni zavěšen.

Toho roku Jan písář se [s] druhou manželkou oženil o masopustu, vzal sobě za manželku Annu Pročkovu z Napajedel.

Léta [15]61 Martin Hříva, Michal Kovář, purgmistři, Jakub Racek fojt.

Ten rok dvě chaloupky před ulicí paličom ustavené.

Ten rok Janovi písáři narodil se syn v pondělí po Třech králech, jméno mu dáno Simeon.²⁴⁾

Léta [15]62 Pavel Jakšův, Matěj Batěk, purgmistři, Adam Bednář fojt.

Ten rok novú pánev do pivovara koupili.

Ten rok Jan písář, totižto Podolský, o svatém Martině dělal studni.

Léta Páně [15]63 Mika Rybář, Jan Dupák purgmistři, Jan Martiník fojt.

Léta 1563 Maximilián v Prešpurce na království uherské korunován a tehdáž u Vídni veliký kus zdi za zámkem padlo a za mnoho tisíc se škody stalo, proti tomu místu, kde prve Turek u Vídni ležel.²⁵⁾

Léta [15]64 Michal Kovář, Pavel Kudlík purgmistři, Jakub Racek fojt. Ten rok panna Mandalena, [d]cera pana Jana Kropáče, den svatého Vítá pochována.²⁶⁾

Léta [15]65 Matěj Batěk, Adam Bednář purgmistři, Macek Plkáč fojt.

Ten rok paní Johanka, dcera páně Kropáčova, která byla za panem Bernartem z Žerotína v Mezříci, při mladém umřela, a v pátek den Hromnic z Hranic pochována.²⁷⁾

Ten rok 1565 pan Joachim z Hradce, kanclíř království českého, jeda z Vídni most se pod ním na Dunaji zlámal a von samotřetí do Dunaje vpadl, toliko sám pán utonul; před ním jeli, jakž lidé pravili, formané s velikými náklady a těžkými. Rozuměti, aby byly železný

²⁴⁾ T. j. 13. ledna 1561. Je to později proslulý cís. geometr a měřič království českého. Viz čl. B. Indry: Původ Šimona Podolského z Podolí, Naše Valašsko, roč. VIII. 114 a d.

²⁵⁾ Roku 1529.

²⁶⁾ 15. června t. r.

²⁷⁾ Pochována byla 1. února 1565. Umřela po porodu.

trámové, byly by se zlámaly pod ním mocí Boží proto, aby toho nedovedl, k čemu se strojil.²⁸⁾

Léta [15]66 Pavel Jakšův, Tomáš Krajčí purgmistři, Tomáš Bataň fojt.

Ten rok koupili 9 sturmhublův plechových k zbroji.²⁹⁾ Též koupena v Opavě košila pancířová nová. Též koupeny dva šorce pancířové i s košulkami spodními. Též koupeno čtvero zámkoví pancířové.

Ten rok bylo veliké tažení s císařem Maximiliánem do Uher k Prešpurku a k Rábu bylo; a tehdyž Turek Szegetu zámku dobyl a hraběte z Syrynu, kterýž na tom zámku byl, hlavu do táboru na Ráb byli přinesli, neb ji Turci poslali. Odtad ta hlava poslána byla na zámek Czakutu paní manželce toho hraběte, a v ten čas syna porodila. Jakéž tu potěšení měla, vidouc hlavu pána svého milého, to se snadně rozumí; a ta paní byla sestra páně z Rožmberka.³⁰⁾

Léta [15]67 Jan Martínků, Martin Rybářů purgmistři, Michal fojt.

Ten rok v pondělí po svatém Havle v Hrabůvce hořelo.

Ten rok Jěho Milost císař Maximilián s knížaty a znamenitými pány skrze Drahotouše jeti ráčil a byl v Hranicích na noc, to bylo vo masopustě.

Léta [15]68 Jan Dupák, Jakub Racek purgmistři, Mach Ondrůj fojt.

Ten rok dělána branka před Kudlíkovy od Hranic.³¹⁾

Léta Páně [15]69, Mika Rybář, (ten Mika byl propuščen, neb o zrak přišel), Adam Bednář a Pavel Kudlík purgmistři, Tomáš Bataný fojt.

Ten rok v městě Lipníku hrozně a žalostně hořelo, ten voheň vyšel od Vítové vdovy.

Ten rok paní Veronika Kropáčka, jistě paní a matka chudých lidí, v úterý po svatých Třech králech umřela.³²⁾

Ten rok pěstúnská Tomášovi Chudému v Jezernici dítě maličké chtice dobudouc kůl z plotu zabila týmž kolem, však to dívce při hrdle zůstalo, navíc tím, že jí 12 let nebylo.

Léta [15]70 Jan Martinkův, Jan Krajčí purgmistři, Matěj Plkáč fojt.

Ten rok děláno vězení na bráně od Hranic proti Mikovi.

Ten rok ten Jan Martinkův starý purgmistr majíc manželku svú, s dívkou služebnou preč ujel a tím vobci naší veliký zmatek i posměch učinil.

Ten rok přivedli z Vídni do Prahy slona velikého a v té zemi prve

²⁸⁾ Srov. k tomu u Z. Wintra, I. c. I., str. 496.

²⁹⁾ Sturmhubl (Sturmhaube), druh přilby; šorc — spodní část drátěné košile.

³⁰⁾ Jde o známé dobývání Sigetu, hájeného hr. Mikulášem Zrinským, jehož chotí byla Eva, sestra Viléma a Petra Voka z Rožmberka.

³¹⁾ Konorza 1687 doplňuje »dělána branka od Hranic z kamene«.

³²⁾ 11. ledna 1569.

nikdy nevídaného, to v kronice, která kalendář slove, za veliký div napsali na listu 58.

Léta [15]71 Michal Kovář, Macek Plkač purgmistři, Jan Rendlíček fojt.

Ten Michal umřel, doseděl na jeho místě Macek Plkáč s tovaryši svými; potom tomu ouřadu při oddávání peněz sirotčích [se] nedostalo 100 zlatých.

Ten rok pan Bohuslav, syn páně Kropáčův, v úterý po svatém Bartoloměji umřel a panna Dornička, sestra jeho, budouc v Opavě na líkařství, v pátek den svatého Tomáše umřela.³³⁾

Léta [15]72 Jan Dupák, Adam Bednář purgmistři, Tomáš Bataný fojt.

Ten rok pan Jan Kropáč na podzim po svatém Havle umřel a v Hranicích i s erby svými pochován.³⁴⁾

Ten rok pan Jan z Kunovic, majíc paní Annu, dceru páně Kropáčova, ve všecek statek po panu Kropáči se uvázal. [škrt »a dědičným pánum zůstal«].

Léta Páně 1572 Rudolf Druhý, Maximiliána císaře syn, maje dvacet let, na království uherské korunován.

Toho roku Matěj, syn písářův, ve čtvrtek po Navštívení Panny Marie v Tlumačově se oženil, vzav sobě za manželku Dorotu, Bartoně Tkalce souseda tlumačovského [dceru].

Léta [15]73 Pavel Kudlík, Adam Kašný purgmistři, Matěj Batěk fojt.

Ten rok Mach Ondrův jsa vdovcem, vzal sobě děvečku, sirotka Jeho Milosti pána, dceru neboštíka Václava Ochtába, osobu mladou a při sprostnosti. V úterý den svatých Třech králů měl smlouvy i svatbu, a hned s neděle na pondělí okolo dvou hodin přede dnem³⁵⁾ vrhl tu svú ženu do studně, která je na rynku u jatek, a vhodivše ji tam, šel domův. A potom, kdy se mu zdálo, že již utonula, poslal pachole syna svého na očisto, a řekl jemu: Matka dávno šla pro vodu, jdi, sohlédaj, co tak dlouho dělá. A když to pachole zvědělo, že jest v studni a ještě živa, hned doma pověděl; i běželi a ledva že ji z té studně vytáhli, neb byly mrazy veliké a vona již byla vobemřelá. Bylo vo tom k vyššímu právu psáno, a než ortel přišel, Jeho Milost pán ráčil jej s práva sníti a dal jej vokovati v púta, v kterých dělá; potom nevím, co bylo.

Léta Páně [15]74 Matys Pekař, Pavel Šedý purgmistři, Adam Kozel fojt.

Ten rok Ratiboř město v pátek den svatého Jiřího³⁶⁾ vyhořelo, a praví, že od střílení z ručnice se zapálilo; dávají zprávu, že 400 domův a sedm kostelů zhořelo.

³³⁾ Bohuslav zemřel 28. VIII., Dorota 21. XII. 1571.

³⁴⁾ Jan Kropáč zemřel 23. října 1572 ve věku 68 let.

³⁵⁾ T. j. z 11. na 12. ledna kol 5. hodiny ranní.

³⁶⁾ 23. dubna; Matěj Sabin se oženil 3. července 1572.

Toho léta král volený z franské země do Polsky přijel a v Krakově okolo velkonocí korunován; zase dosti misterným obyčejem stejně ujel dosti v mále, a tu noc a za den dojel do Blščiny, a tu jeho Poláci byli dostihli, ale že jest v jiném království, museli ho nechati; v neděli před svatým Janem ležel v Hranicích na noc.³⁷⁾

V pondělí před svatým Vavřincem nějací dva lotři Stanislava Strýčka, měščana v Hranicích, v noci zabili a něco peněz vzali. Toho jednoho lotra vzali, druhý ušel. Toho pak na rynku dali kliščemi trhati, před město koněm smýčiti a na kůl strčiti dali. O jarmarku hranickém dvě dívky Řehořky Píškové, jsouc navedeny od hospodyně své, tomu lotru na tom kole uřezaly kus košíle, chtic čarovati, aby mnoho hostí na pivě měly. A když se toho dověděli, dali ty dívky i tu hospodyně do vězení; potom všechny tři dali katu mučiti, potom jim kázali u pranéře každé i té hospodyně po šilinku dáti a z města vyvésti; ta Píšková hojila se u kata v Lipníku. To se dalo v sobotu před svatým Křížem.

Léta Páně 1575 Jan Dupák, Jan Krajčí purgmistři, Tomáš Bataný fojt.

Ten rok v pátek před svatým Jiří byla veliká voda Bečev, i založil se Matěj Batěk s Matysem Pekařem o deset ovec, že tu vodu přeplyne. I pustil se mezi Rybáři a plynul nedaleko Závrbku Klokočského, deset ovec vyhrál, než div za to hrdla nedal.

Hned na zajitří v sobotu den svatého Jiří pan Voldřich Vojkovský z Milhošcic, ouředník na Hranicích umřel; jeho smrti mnozí vděčni byli.

Toho léta v pátek na sobotu v noci Adam Kozel, který měl Bednářku, zabil Macha Vorvasa z Slavíče za příčinou, že tomuž Machovi předešle byl ruku uťal, měl za to dát 100 zlatých. I zasedl jemu v poli ve rži Matouše Chrústka a zabil jej na roli, kterou držel Pulec z Milenova, pod cestou ale 6 krokův. Potom toho Kozla dali stíti u šibenice hranické.

Ten rok [v] Varšavě na sněmu volili stavové Maximiliána etc. císaře za krále polského, ale jiní s některými pány a biskupy volili Štěpána Bátorymo, nynějšího krále polského.

Také ten rok Rudolf na království české korunován.³⁸⁾

Toho roku také Anna, manželka Jana písáře, před samými vánočmi umřela.

Léta Páně 1577 v středu po svatém Janu Křtiteli Páně,³⁹⁾ Rudolf císař křesťanský s arciknížaty Matyášem a Arnoštem, bratřími svými, slavně do města Olomouce přijeli, páni moravští, měšťané olomoučtí,⁴⁰⁾ a jiná města královská v znamení a velikém houfu proti cí-

³⁷⁾ Král Jindřich III. z Valois dostížen v Blštině. V Hranicích dlel 20. června 1574.

³⁸⁾ 22. září 1575 v Praze.

³⁹⁾ 26. VI. 1577.

⁴⁰⁾ T. j. olomoučtí.

saři vyjeli, sami Olomouci vypravili 50 koní pěkně úpravných s měděnými bubny, majíc každý dvě ručnici, a jelo jich s nimi tak mnoho aneb víc na svůj škodu městských synův a jiných, kdo mohl jednom koně dostati, neb jich i po vsiech vypůjčovali. Též páni Olomouci vypravili pěšího lidu šest praporcův a pod každým praporcem pět set lidu činí 3000, pěkně úpravných ve zbroji, majíce ručnice dlouhé, jiní s dřevci, jiní s voščípy a halaparty, při každém praporeci fendrych pěkně připravený; šla z města svatoblažejskú branú mimo papírni k Hodolanům, neb nad Předhradí bylo těskno pro vozy. Šli čistě v ordunku po pěti neb po šesti spulu a dva hejtmani na koních je spravovali. Tak potom ta jízda i ten pěší lid šli mimo špitál k Šternberku až ke vsi Chvalkovicím; tu císaře dočekajíce vítali. Potom ten všecek lid i císařský jeli a šli zase k městu, bylo před městem u mostu kamenného na trávníku opatovu čtyřicet kusův děl nabitych; potom když císař s arciknížaty a ten všecek lid blízko přitáhli, též z těch děl jali střílati, na bráně a zdi městské znamenitě stříleli. Kdy císař na bránu přijel, tu postavil a pan Václav Edlmon na místě města Olomouce a jiných měst císařských císaře vítal a klíčův od města podával. Císař klíče nevzal, než rukú pokynul, aby chovali. Pan Vratislav z Pernštejna od císaře poděkování činil.⁴¹⁾ Tu také nedaleko Jan z Telče, biskup olomoucký, s svými kanovníky a konventem, majíc na hlavě korunu biskupskú, císaře vítal. Proč biskup s pány proti císaři do pole nejel, jak jiní biskupi činívali, bylo by o tom mnoho psati. Kratičce toho navrho: Když Jeho Milost císař do této země přijeti měl, tak sem o tom slyšel, že páni moravští i s biskupem vo to se radili, voč by s císařem jednat a mluvit měli. Mezi tím byl jeden ten artikul, a snad přední, císaře žádati, aby každý pán na svém statku mohl chovati kněze a učitele, kterému by se dověřiti mohl, a k tomu i biskup svolil, [škrt »a k tomu svolení«] pečet aneb sekret svůj přitisknúti dal. Potom v Praze prve, než císař do Moravy přijel, vo to nemalý zmatek učinil; potom v Olomouci nemalá různice a nesnáz mezi pány a biskupem byla; rozuměti bylo, že se biskup potom najvíce legáta papežského obával, aby jeho o ten artikul před papežem neopravil. Když pak to před císaře přišlo, císař jako člověk rozumný a křesťanský, spulu s knížaty a radami svými pěkně to mezi pány a biskupem srovnali, co by páni žádali, to obdrželi, a praví, že i ten legát pro líp pánu k císaři se statečně přimlouval, a biskup u pánu z rádu a v nelibosti zůstal.⁴²⁾ A rozuměti, kdyby byl tak skoro neumřel, že by až podnes u pánu mnohých nevelikú lásku měl.

V ten čas dali udělati jesuitové bránu z prken aneb z desk dosti misterně a nákladně proti nové bráně městské, a proti koleji aneb škole jezuitské, právě na cestě, kudy měl císař z Předhradí do města vjeti; byla pak těmi deskami zaklenuta a papíry pěknými podmazána.

⁴¹⁾ Viz k tomu u Kamenička, Zemské sněmy a sjezdy moravské, sv. I, 115, pozn. 2.

⁴²⁾ Příčiny tohoto sporu lící podrobně B. Navrátil, Biskupství olomoucké 1576–1579 a volba Stanislava Pavlovského, str. 5–7, 28 a následující.

Na tom byly jako pod klenutím jakési cetky z mosazu, jako zlaté, na teničkých stúnkách, to se třáslo a třptytelo; vůkol také po stranách byla pěkně ozdobena. Nad branou na sloupích byli postaveni dva velcí orli černí a třetí pelikán a dosti misterně. Měli na sobě peří a na čemsi tenkém, že se větrem hýbali, řekl by někdo, že jsou živí.

Pod těmito orly jako na klenutí byli zpěváci a trubači; před nimi stálo sedmero pacholat, vše na té bráně, v spůsobu děveček, v kmentových košulkách, majic stríbrné pozlatitě pásy na sobě dosti drahé, některý dražší než za paděsáte zlatých, v zlatých čepcích a v zlatých pentlících, a každé mělo za pentlíkem vstrčený křížíček pozlatitý, každý by řekl, že jsou děvečky, jakoby to andělé býti jměli, neb každé mělo ceduli na sobě dlouhé na hrdle, nad pravú rukú přes prsy pod levú paži a na té každé ceduli bylo napsáno literami latinskými hrubými, co ten který anděl vyznamenává; napsali také jesuiti mnohé cedulí latinských, jakž oni říkají carmina aneb verše císaři plné pochlebenství, a ty přilepovali na té bráně, též na vratach brány městské i na špitáli, neb to jedno od druhého blízko bylo. Kdyby to mělo složeno býti v hromadu, dosti veliké knihy by byly. Když pak císař s arciknížaty a ten všecek lid k té bráně přijel, tu postanuli. Tuto jedno pachole, na němž na cedulu napsáno bylo: Anděl gramatici, císaři latině pěkným tenkým hlasem jako děvečka své umění vypravoval a schvaloval, totiž, že Gramatica učí latině vlastně a právně mluviti. Na druhém pacholeti napsáno bylo Dialectica [škrt »to jest Písmem svatým rozuměti, je vykládati anebo kázati«], to každé pachole před císařem o tom obsírně latině vypravovalo, a když přestalo, tu hned začli na té bráně na čtyři hlasys veršíček, vše latině zazpívali, po tom trubači zatroubili. Tož zase třetí pachole, na němž napsané bylo Anděl Rhetorici, ta učí pěkně ozdobně, s slušnými periody, přestávkami aneb s závirkami mluviti aneb psáti, a když to přestalo, opět zazpívali a zatroubili. Čtvrtý anděl Arethmethici, ta učí dobře a jistotně počítati, buďto na línách aneb ciframi, s rozličným zkušením a průbami. Pátý anděl Geometrie, ta učí měření mil po zemi i na moři, a jiných mnohých nepodobných věcí. Šestý anděl Astronomie, to jest spatřování a vyměřování věcí nebeských, totižto slunce, měsíce, hvězd, jak jedno od druhého daleko jest a podle toho pranostiky dělají. Sedmý anděl Musici, ta učí pěkně hladce po notách spolu několik hlasů, jakž oni říkají figurative, zpívat a k tomu náleží všelijaké nástroje hudební na strunách, na varhaních a všelijakých písčalkách, jakož to pachole mělo v rukú loutni, jakož i jiné každé to pachole k svému umění mělo v ruku, což náleželo, na počty tabulku a křídou, na měření kružidlo, jiné knihy, a tu každé o svém umění vypravovalo, jak jest slavné, potřebné a oužitečné, a jakž které přestalo mluviti, hned zazpívali jiní žáci a trubači zatroubili. Bylo pak jiných dvé pacholátek pod těmi sedmi, vše na té bráně, z každé strany vrat jedno měli připravené, že byli co v nějakých almarykách, také měli cedule na sobě, na jedné bylo napsáno anděl země moravské, na druhé anděl města Olomouce,

vše latině, než co mluvili, toho sem neslyšel. Legát papežský tomu se také díval z vokna ze školy jezuitské. Ač to všecko dosti dlouhé bylo, však to císař s tím vším lidem výčekal a vyslechl. Potom jel do města na hospodu. A když porozuměli a snad návěščí měli, že již císař v hospodě, bylo několik děl připravených na vale u zelené brány, za hospodú císařskú, tož z těch děl, jali opět střílet; naposledy udeřili z jednoho velikého děla, kterýmuž říkají Kačka, až se jaksi země zatřásla, potom na městě ten lid pěší, jízdní, z domův a z rathouzu taková střelba, že tak jednom ječelo.⁴³⁾

Léta Páně 1576 Jan Rendlíček, Jan Sofka purgmistři, Tomáš Cibulka fojt.

Ten rok na svatého Václava byl jsem s Matějem v Praze, a tehdyž Maxmilián císař vyjel do Řezna a tam v pátek před svatým Divišem umřel.⁴⁴⁾

A toho roku Šimona syna svého Jan Písář do Prahy dovezl a k Matoušovi Ornysovi malíři na učení malířství dal.

Léta Páně etc. 1577 Pavel Kudlík, Jan Strnadl purgmistři, Matys Pekař fojt.

Léta Páně 1578 Jan Dupák, Matěj Batěk purgmistři, Matěj písářův fojt.

Ten rok Batěk umřel.

Ten rok Jura Rackův pro střílení zvěře sňat.⁴⁵⁾

Toho roku v sobotu den svatého Bartoloměje Bečva velmi se zvodnila, kteráž stav hranický na Bečvi strhla, mosty pobrala a veliké škody sdělala. Pole drahotuské téměř až k Drahotouším přikryla, a mnoho dříví a plotů na ně přinesla.

Léta Páně 1579 Pavel Šedý, Staněk Stuchlý purgmistři, Jan Krajčí fojt.

Ten rok kněz Jan Pila, farář drahotuský, umřel.

Léta Páně 1580 purgmistři Pavel Kudlíkův, Jan Strnadl, Jan Rendlíček rychtář.

Toho léta v neděli po Matce Boží Semenné jinak po Narození Panny Marie Jan Písář v hodinu 20. umřel, kterýž tu v Drahotouších 37 let písářem byl a tyto věci neb paměti napředpsané za času a též bytu svého v těchto knihách poznamenal a v té obci po ta všecka léta sloužil. Po něm Matěj Sabin, syn jeho, tu službu písářskou ujal a ji spravoval.

Toho také roku pan Jan mladší z Žerotína paní Annu Kropáčku, pozůstalou vdovu po panu Janovi z Kunovic, za manželku vzal času

⁴³⁾ O slavnosti též u Navrátila, str. 42—45 a příloha 11.

⁴⁴⁾ Zemřel 5. října 1576.

⁴⁵⁾ Poddanské zřízení Kropáčovské na panství hranickém (z let padesátých 16. stol.) zapovídalo myslivosti všelijaké pod hrdla ztracením (Srov. ČVSMO roč. XLV, 81—89).

postního, veselí však svatební do provod odloženo, potom v zapomenutí příšlo.⁴⁶⁾

Léta Páně 1581 purgmistr Matěj Písářů, Adam Kašný, Tomáš Bataný rychtář.

Toho roku ulička Ohnoutova dlážděna.⁴⁷⁾

Léta Páně 1582 Jan Dupák, Vaněk Písářů purgmistři, rychtář Pavel Šedý.

Toho roku urozený pán pan Zdeněk Kavka z Říčan a na Broumově devatenáctého dne měsíce července u vsi Zádveřic od jakýchsi tří rejtharů zastřelen a zamordován a téhož roku v Přerově v starém sboru pochován.⁴⁸⁾

Léta Páně 1583 Pavel Kudlík, Jan Rendlíček purgmistři, rychtář Pavel Ohnout [škrtnuto »Jan Strnadl«].

Toho léta zvon veliký v Huničově slit po dvakrát od zvonaře Jana Plebána.⁴⁹⁾

Ten rok tak makovice měděné vstaveny jsou na kostel drahotuský.

Ten rok byl v Čechách veliký mor, takže pravili, že jich v Praze pochovali okolo 18.000, jiní pravili, že do třideceti tisíců.⁵⁰⁾

Měřice obilí ten čas platila v Hranicích rži po 20 groších, žita po 23 groších.

[Škrť: Léta Páně 1584 Jan Dupák, Jan Krajčí purgmistři, Martin Zemánek toho léta zemřel, rychtář Jan Strnadl.

Toho roku jarmarkové od Jeho císařské Milosti zjednány jsou.]

Léta Páně 1584 purgmistři Tomáš Bataný a Jan Sofka, Jan Strnadl toho času rychtář.

Toho roku při vánocích pan Jan z Žerotína umřel na Hranicích.

Léta Páně 1585 Jan Dupák a Jan Krajčí purgmistři, Martin Zemánek fojt.

Toho roku přelíván velký zvon při Drahotouších v cihelně od Albrechta zvonaře opavského.

Toho roku také byl mor dosti veliký v Moravě i v Slízsku.

A téhož léta paní Anna Kropáčka umřela v postě.

Drahotuští sobě u Jeho císařské Milosti jarmarky zjednali.⁵¹⁾

Léta Páně 1586 Pavel Kudlík, Adam Kašný purgmistři, Václav Kuchař fojt.

⁴⁶⁾ Půst trval r. 1580 od 16. II. do 2. IV. Provody připadly na 10. IV. Jan z Kunovic zemřel r. 1579 v pátek po pam. Božího těla v Nijmegeně v Holandsku, ale byl převezen a pochován v Uherském Brodě.

⁴⁷⁾ Konorza 1687 má »1581 ulička z rynku ven kamenem vydlážděna«.

⁴⁸⁾ O smrti Kavkově srov. u J. Čižmáře Dějiny a paměti města Vizovic, str. 42. Srov. též ZK XXII 92 a d.

⁴⁹⁾ Konorza má »Zvon nyní slove Hodinář slit v Uničově«.

⁵⁰⁾ O tomto i o pozdějších morech viz u V. Schulze: Příspěvky k dějinám moru v českých zemích, str. 23—36.

⁵¹⁾ Výtah z privilegia je otiskněn v ZK XVI, 93. Opisy jsou v zem. arch. v Brně, rkp. 694 a 605.

Toho roku rathous stavěti počali, totiž podsíň z gruntu.⁵²⁾

Toho také roku v outerý před svatým Tomášem umřel Vaněk, písářů syn.⁵³⁾

Léta Páně 1587 Tomáš Bataný, Martin Zemánek purgmistři, Kašpar Bohatý rychtář.

Toho roku zima velmi dlouhá byla, takže třešňoví teprve k svatému Duchu lenže zakvítati počalo, obilí ozimové vyhynulo.⁵⁴⁾

A toho roku urozený pán pan Jan Jetřich na panství hranické a drahotušské se uvázal, však poručníci pan Frydrych z Žerotína a pan Jan Skrbenský to panství spravovali.⁵⁵⁾

Rok ten všecek nepohodlný a velmi tesklivý byl. Ozim na poli byl až do svatého Václava, selo se pozdě, po svatém Václavě teprv, a až po svatém Havle.⁵⁶⁾

Toho také roku arcikníže rakouské Maximilian za krále polského volen, a den svatého Michala z Olomouce vyjel a na Hranice přijel a přes noc s nemalým lidem ležel. Ráno potom na Fulnek jel, a tu opět přes noc byl. Potom odtud do Opavy se hnul a tak se do Polsky přijetí království bral, však od Poláků za krále polského přijat a korunován není.

Toho roku pan Jan Jetřich z Kunovic v panství hranické se uvázal, kemuž druhý týden po Třech králech na Hranicích člověčenství slibováno od poddaných v přítomnosti pana Jana Skrbenského a pana Vítka Bartodějského.⁵⁷⁾

Léta Páně 1588 purgmistr Jan Dupák a Jan Sofka, rychtář Martin Herman.

Toho roku v neděli před svatým Pavlem na víru obracení [škrt: kanclíř] Jan Zámojský, nejvyšší kanclíř království polského, lid arcikníze Maximiliána u města Byčiny na pomezí slízském a polském okolo dvacáté druhé hodiny porazil a potom Maximiliána, kterýž byl od Byčiny utekl, jal v noci v sedm hodin⁵⁸⁾ a jeho s vojskem do Polsky odeslal a mnoho kořisti pobral, pročež nemalý strach na Slezáky i Moravany přišel a lid k vojně pohotově byl.

Léta Páně 1589 purgmistři Pavel Kudlík a Matěj Pospíšil, rychtář Jan Kozelek.

⁵²⁾ Konorza 1687 píše »rathouz počali stavěti i podsíni klenúti«.

⁵³⁾ 16. prosince 1586.

⁵⁴⁾ Svatodušní neděle byla 17. května.

⁵⁵⁾ Jan Jetřich z Kunovic měl tehdy 14 let. Narodil se 18. října 1573.

⁵⁶⁾ 29. a 30. září. Srov. k tomu A. Turek: Fulnecko, str. 199.

⁵⁷⁾ V panství se uvázal v lednu 1588. V úterý před pam. sv. Tří králů 1588 jednali drahotušští krejčí a tkalci s oběma poručníky o potvrzení artikulí, ale byli odmítnuti »že by jim to bylo málo platné, poněvadž oni páni dědiční nejsou, dokládajíce, že pán jejich dědičný Jan Jetřich z Kunovic v nedlouhém čase v panství to uvázati se má, aby posečkali a při něm toho pak hledali«. Srov. B. Indra: Jan Jetřich z Kunovic na Hranicích od r. 1588, ZK XXI, 125 a d.

⁵⁸⁾ Bitva byla 24. ledna 1588 okolo 14½ hod. odpol. Maximilián jat o 23½ hod.

Toho léta Maximilián volený král polský zase z Polsky propuščen a vyjednán.⁵⁹⁾

Léta Páně 1590 purgmistři Adam Kašný, Václav Turnovský, rychtář Bartoš Marha.

Ten rok veliké sucho bylo celé léto, z čehož velká drahota uhodila.

Bylo také toho léta zemětřesení po místech, zvláště v Rakousích, Uhřích, v Moravě i v Čechách.

Léta Páně 1591 purgmistři Tomáš Bataný, Eliáš Kytka, fojt Jan Sofka.

Tak toho roku jaro bylo suché; potom v pondělí svatodušní⁶⁰⁾ uhodil náramně veliký příval a déšť, takže voda velikou škodu na rolích a oseních zdělala Janovi Ryšovu, Kašnému, Klevarovi, Košíkovi, na stavení poškodila a dobytka, zvláště ovec mnoho ztopila. Bylo ten rok draho veliké, brali jejmene měřice po 45 gr., oves po 20 gr., ryž po 50 gr., žito po 55 gr.

Léta Páně 1592 purgmistři Pavel Kudlík a Mikuláš Procházka, rychtář Kašpar Bohatý.

Ten rok bylo lacino, žito po 18 gr., ryž po 12 gr., oves po 7 gr.

Toho roku nesli královnu králi polskému, ve čtvrtek před svatým Duchem nesena byla přes Drahotuše.⁶¹⁾

Toho roku též umřel Pavel Kudlík, purgmistr starý, Procházka zůstal za starého a Jan Ochtáb za mladšího.

Toho roku také v postě umřel kněz Viktorin Přibyslavský, farář drahotuský. A Matěj Sabin, písář drahotuský, po velikonoci velmi nemocen by[1], takže o něm, aby živ zůstal, dokonce pochybeno bylo.

Léta [15]93 purgmistři Tomáš Bataný, Martin Herman, rychtář Jan Kozelek.

Teho roku veliká mokra a vody byly; na svatého Prokopa velmi veliká povodeň na Bečvy přišla a i na jiných řekách, hranický, meziříčský, lipenský, přerovský most pobrala, stav hranický, Teplici pobrala,⁶²⁾ a tak nesčíslnou sumu škod podělala, ourodám a dobytku uškodila, neb z toho draho bylo: žito po 40 gr. měřice, ryž po 1 kopě 6 gr.

Tažení do Uher ten rok před vánoci bylo, v druhou neděli adventní. Táhlo vojáků na Hranice černých 500, potom v týden opět červených tří praporce, ti táhli na i za Drahotouše.

Toho roku také Turek nějaký klášter za štýrskou zemí jménem Sysseg vzal.⁶³⁾

Toho roku příměří Turek zrušil a tažení do Uher se začalo.

⁵⁹⁾ Podrobně u Ed. Mayera, Olmuetzer Bischoffs St. Pawłowski's Gesandschaftsreisen nach Polen, str. 73. a d.

⁶⁰⁾ 3. června 1591.

⁶¹⁾ 14. května 1592. Byla to arcikněžna Anna, choť krále Zikmunda III., sestra Ferdinanda II.

⁶²⁾ 4. července 1593. Míni se tím lázně v Teplicích n. Beč. u Hranic.

⁶³⁾ Sisek v Chorvatsku. Druhá neděle adventní byla tehdy 5. prosince.

Léta [15]94 purgmistři Adam Kašný, Eliáš Kytka, Jíra Rendlíčků rychtář.

V středu před svatým Řehořem vezl jeden slízský pán od Krnova z ležení uherského Turkyni, vzatou při zámku Filakovu, kterýž křeštané toho roku Turkom odjali; byli s tou Turkyní zde v hospodě u Zemánka.

Toho léta tu noc na neděli třetí postní, jenž Oculi slove,⁶⁴⁾ lotři, jichž asi do 15 bylo, svázali Kubicu, souseda v Partultovicích, člověka bohatého, jehož i páli, aby o penězích pověděl; pobrali mu znamenitou sumu peněz i jiných věcí; potom pospíchaje odtud odběhli, desíti klíčů falešných divných, kteríž i do Drahotouš byli přinešeni [za-nechali].

Toho roku velká bouřka se stala od vojáků v Drahotouši, v níž dva sousedy drahotouské Tomáše Měšťánka a Mikoláše Paskovského za-střelili, a Bartoše Marchu, rychtáře poručeného svázali, což vše, jak se dálo, obzvláštně to zapsáno bylo.

Léta Páně 1595 Václav Turnovský a Mikoláš Procházka purgmistři, rychář Jíra Chromý.

Toho roku brána vrchní proti domu písářovu v Drahotouši po-výšena cihlami a krov nový na ní udělán.

Toho také roku v sobotu před patnáctou nedělí⁶⁵⁾ po svaté Trojici křeštané Ostřehom Turku odjali, kterýž byl Turek před 40 lety křeštanům téměř při též času mocí odjal.

Léta Páně 1596 Martin Herrmann a Martin Zemánek purgmistři, rychtář Jíra Sedý.

Léta Páně 1597 purgmistři Adam Kašný a Jan Sofka, rychtář Kašpar Batěk.

Toho roku Jan Sofka jsa purgmistrem mladším umřel.

Léta Páně 1598 purgmistři Tomáš Bataný, Eliáš Kytka, rychtář Kašpar Bohatý; pilnější byl při tom svého fortela, nežli lidské spravedlnosti.

Léta Páně 1599 purgmistři Adam Kašný, Václav Kuchař, rychtář Martin Zemánek; ničemně své fojtství spravoval.

Toho roku Jezernice vyhořela.

Léta Páně 1600 purgmistři Václav Turnovský, Pavel Dupák, Jan Kozelek, rychtář.

Toho roku utracen Tomáš Ouředníček z Hluzova pro dosti malou věc, avšak na rozkaz ouředníka hranického ten čas urozeného pána Melchara Kozlíka se to stalo.⁶⁶⁾

Toho roku veliké a prve neslýchané drahé bylo obilí, tak již jednu měřici rži po 5 zl. i 7 zl. před novým prodávána a brána byla.

⁶⁴⁾ Z 12. na 13. března; středa před sv. Řehořem byla 9. března.

⁶⁵⁾ 2. září 1595.

⁶⁶⁾ Melichar Kozlík z Kašenavy.

Toho také roku totiž 1600 v pondělí po Všech svatých, jinak před svatým Martinem⁶⁷⁾ slibováno člověčenství na zámku Hranicích v samý večer urozenému pánu panu Zdeňkovi Žampachovi z Potnštejna etc. v placi před kuchyní v přítomnosti všech ouřadů z města Hranic, města Drahotouš i ze všech vsí obojího panství, a tu pán připovídal obojímu panství jich při všech obdarování a starobylých užívání, právích, náboženstvích a zvyklostech zanechat a tak jich užívat, jakž předešlý páni je drželi a užívali; mluvil od něho [nedopsáno].

Léta Páně 1601 purgmistři Eliáš Kytka, Mikuláš Procházka, rychtář Daniel Málek.

Toho roku pan Žampach listův a obdarování drahotuských potvrditi rácil.⁶⁸⁾

Toho také roku z těch dvou rybníků Slavíckého a Jezerského jeden rybník dělati počal a léta 1603 je dodělali, ponejprve nabral a nasadil.

Léta Páně 1602 purgmistři Adam Kašný, Martin Kopýtko, rychtář Jíra Strunka.

Toho roku zvon Hodinář opět se rozrazil a do Olomouce k Zachariášovi Mylnarovi k přelívání dán.⁶⁹⁾

Toho roku málo zimy bylo, orali hned v postě, zaseli ovse před nedělí Smrtnou, scházeli před velikonoci,⁷⁰⁾ višňový zakvítalo v pondělí po velikonocích, masopustu bylo sedm nedělí.

Ten rok urozená paní paní Anna Marie z Kunovic, manželka pana Zdeňka Žampacha, v Slizsku na líkařství umřela a na Boží tělo mrtva do Hranic převezena jest.⁷¹⁾

Léta Páně 1603 purgmistři Václav Kuchař, Jan Kozelek, rychtář Václav Klokotský.

Ten rok od vojáků soužení, nebo jich v Drahotouši leželo 3 praporce přede žněmi spolu, kteříž nemalé škody zdělali.

Byl rok velmi suchý, takže pšenic a ovsů témeř nic nebylo, neb to všechno při zemi zůstalo; z toho potom po žních a na podzim velici přívalové a vody byly, veliké škody zdělaly, trávy podkulily, s dobytky, zvláště v zimě těžko bylo do vánoc; potom témeř žádné zimy nebylo, leč suší mrazové.

Toho roku také kněz Blažek Borovský, s odpustění zeman, drahotuský faru, v Hranicích farářem jsa, držel, a tak i drahotuským farářem byl, a potom nad oběma zradil a k biskupu kroměřížskému se dal. Bodej by hlavu zlomil, než se kdy do Moravy dostal, Jidáš, zrádce a šibal.⁷²⁾

⁶⁷⁾ 6. listopadu 1600. Srov. k tomu ZK XXI, 96.

⁶⁸⁾ Toto privilegium je opsáno v rkp. č. 605, uloženém v zem. arch. v Brně.

⁶⁹⁾ Konorza 1687 piše »k Zachariášovi Mynáři«.

⁷⁰⁾ R. 1602 byla neděle Smrtná 24. března, velikonoce 7.—8. dubna.

⁷¹⁾ Zemřela 5. června v Opavě a byla převezena následujícího dne. O tom ZK XXI. 96.

⁷²⁾ Vice o něm v ZK XXII, 11.

Léta Páně 1604 purgmistři Eliáš Kytka a Václav Vašina, rychtář Daniel Málek.

Toho roku pán pan Zdeněk Žampach v outerý den svatého Fabiána a Šebestiana svatební veselí měl s urozenou paní Kateřinou rozenou hrabínkou z Gutnštejna etc, kterouž ouřad drahotuský s některými osobami, totiž Eliáš Kytka, Václav Vašina, Matěj Pisař, Václav Turnovský, Jan Kozelek, Kašpar Bohatý, Adam Adamec, Jíra Strunka v středu den svatého Matěje vítali a při tom vítání Její Milosti konvičku stříbrnou víc i ze vnitř pozlacenou, za kterouž dali 30 zl., darovali; tenž také den i ženy drahotuské za dar 10 zlatých českých grošů jí dali.⁷³⁾

Toho roku také Hraničtí o některé artikule proti pánu se zvrhli, a v rozepří vejdouce ku panu hejtmanu markrabství moravského se utekli a rok k súdu zemskému při Třech králech sobě vyžádali, ale toho času ta jejich pře k slyšení nepřišla.⁷⁴⁾

Toho roku Jiřík Štros, kožišník, měštěnín města Hranic, o nějaké nevážné řeči proti Jeho Milosti pánu hranickému, v nichž pánu i na poctivosti dosti hrubě naříkal, v pátek před svatým Matějem⁷⁵⁾ do Drahotouš na právo k soudu dán, a hned tenden obžalován v přítomnosti tří osob z Nového Jitčína, jichž se Drahotouščí ku pomoci dozádali; potom hned v pondělí příští dostatečnější žaloba naň učiněna i svědkové předloženi o té věci i čteni. A ten den i ortelován, že za takové nenáležité mluvení pánu hrdlo propadl, avšak pánu na milost dán.

Toho roku pán rybník slavický lovil, aby z něho lidé poddaní jeho ryby podle jeho vyměření a výle brali, k tomu mocí nutil; drahotuská obec v pondělí před svatým Martinem do vězení dáni, v němž za plné tři neděli byli, o čež se potom k hejtmanu utekli.⁷⁶⁾

Léta 1605 purgmistři Jan Kozelek a Jan Hrubý, rychtář Jan Boudenský.

Toho roku obec drahotuská v postě opět dáni byli do vězení panského, v němž více než tři neděle byli držáni, pročež k hejtmanu opět dva krát posílali, nebo pán po prvním psaní pana hejtmana jich z vězení propustiti nechtěl, pročež pan hejtman císaři psaní učinil a poručil ho císaři dodati. Drahotuští v sobotu před nedělí květnou z vězení propuštěni a s tím psaním hejtmanovým ve čtvrtek po svátcích velikonočních vypraveni.⁷⁷⁾

Toho také roku v pondělí velikonoční na outerý mezi čtvrtou a páťou hodinou na noc z domu Pavla Sofky vyšel oheň silný, od něhož 24 domů v rynku a v ulici 2 hrozně vyhořelo, v nebytnosti toho Sofky ani manželky jeho doma, aniž se rozuměti mohlo, jak se zapálilo, za-

⁷³⁾ 20. ledna byla svatba, vítání 25. února.

⁷⁴⁾ O sporu s Hranickými jedná orig. perg. ZS II/110 b a narovnání ZS II/56 v zem. arch. v Brně.

⁷⁵⁾ 23. února 1604. O rozsahu pravomoci drahotušského práva viz ZK XX, 94.

⁷⁶⁾ 8. listopadu 1604. Vice o tom a o poměru Drahotušských k Žampachovi v čl. B. Indry: Zdeněk Žampach a Drahotuští, ZK XVI, 105 a XXI, 96.

⁷⁷⁾ 14. dubna 1605, z vězení propuštěni 2. dubna.

ložen-li byl, jakož některé příčiny k tomu mysl lidskou nakloňovaly. čili jaká nešetrnost ohně čeládky, (ač toliko jich dvě doma bylo), se přitrefila; mnoho škody se tehdy lidem stalo.⁷⁸⁾

Toho také roku v pondělí před svatým Stanislavem⁷⁹⁾ lid uherský, slovenský a s nimi nětco Turků a Tatarů do země pod jménem Štefana Bočkaje moravské vtrhše, nejprve Skalici uherskou sobě podmanili, potom odtud Strážnici vyplundrovali, vybrali a vypálili, a odtud dále veliké škody v zemi moravské ohněm, mečem a zájmy dobytka i lidí zdělali, kteréžto škody více se vždy množily od lidu vojenského proti nim vypraveného, nebo nemnoho se jináče nežli nepřátelé chovali, toliko že nemordovali, nezajímali lidi a nepálili.

Toho roku také Turci zase křesťanům Ostřehom odjali a tak ten rok velmi nešťastný a velmi nepohodlný byl.

Z strany toho ohně, kterýž v Drahotouších byl ut supra, některá města jim Drahotuským na žádost jejich fedruňk jsou učinili, jmenovitě páni lipenští darovali na obec 12 zl. a 23 měřice rži, páni meziríčští 13 zl., páni jičínští 33 zl, dřevohostičtí 1 zl.

Léta 1606 purgmistři Jan Kozelek a Jan Hrubý, Kašpar Bohatý rychtář.

Toho léta zbroj Drahotuští novou v Olomouci na devět osob jednali z vůle a rozkazu panského, dali za každou po 5 zl 21 gr a starou prvou k tomu přidali.

Toho roku pan Žampach citován byl od císaře do Prahy, jel v pondělí po Navštívení paní Marie se 12 koňmi jízdy a na 2 vozích se paní i s fraucimorem; potom v neděli den Proměnění pána Krista domů zase přijel.⁸⁰⁾

Toho roku v Krasně u Mezříčí Jan, syn kněze Johele, faráře meziříčského, ve čtvrtek před svatým Havlem umřel,⁸¹⁾ potom hned následující sobotu Zuzana, žena jeho, potom v příští pondělí umřela Johana, manželka kněze Johele, a v Drahotouši nedlouho po nich Kače a Anna, dcery jeho, také umřely,⁸²⁾ a ledacos jiného dosti neobyčejného v Drahotouši se dálo, o čemž jinde šíře.

Toho také roku učiněna jakási námluva k příměří a pokoje mezi císařem křesťanským a tureckým, též Uhry, avšak utvrzen nebyl, nebo král hyšpanský, král perský a papež tomu na odporu byli a císaře křesťanského, aby té smlouvy nedržel, nabádali.

Toho také roku v Drahotouši přímoří bylo, zvláště v ulici od Hranic, takže jeden dům všecek vymřel, totiž Jana Krnečka.⁸³⁾

⁷⁸⁾ Vypukl již 11. dubna mezi 23.—24. hodinou.

⁷⁹⁾ 2. května. O těchto událostech viz u Kamenička, Prameny ku vpádu Bočkajovců na Moravu (1894) a Vpády Bočkajovců na Moravu, ČČM 1895.

⁸⁰⁾ 6. srpna, 3. července.

⁸¹⁾ 12. října.

⁸²⁾ 21. a 23. října. Srov. k tomu Naše Valašsko, roč. VII. 178 a VIII. 119.

⁸³⁾ U Schulze, 1. c. není sice o moru v tomto roce zpráv, mor však vskutku tehdy na Moravě byl. V rukop. kronice valašskomeziříčské zapsal k tomuto roku Jan Sivý: »1606 okolo velikonoci počalo přimírat okolo Holešova, okolo Všech svatých byl pří-

Rok ten ode žní velmi mokrý byl až do zimy, nebo i na Nové léto voda na Bečvi byla veliká, až se z břehů vylívala, sanice žádné celou zimu nebylo.

Léta 1607 Jan Kozelek, Eliáš Kytka purgmistři, Jan Ryšů rychtář.

Rok ten tesklivý a nepohodlný byl, neb kout náš od lidu Geicpergova byl soužen, kterýž v Hranicích více než týden ležel, takže i v Horní ulici oheň škodu učinil, ač se neví, od koho založen byl. Ti vojáci potom k Jitčínu táhli a tu přese žně leželi, odtud potom hnuli se k Opavě, kterouž i opanovali a v ní jak hospodařili, nětco o tom níže se dotkne.⁸⁴⁾

Ten rok také velmi suchý byl, nebo od velikonoci velmi málo pršelo, takže lidé orati a žít nemohli, leč s velikou prací.

A pokoj loňského roku namluvěný velmi se rušil a vždy k utvrzení nemohl, v Uhřích časté rokování bylo a vždy žádného stvrzení nebylo.

Toho také roku Opava město hlavní v knížetství slízském od vojáků Geiczpergových velice souženo a náboženství evangelitské v něm vyvráceno, někteří měšťané stínáni, jiní vymrskáni, a někteří zvypovídáni, statkové jim pobráni etc. a mnoho zlého se tu stalo, odkud a proč to jest lidem dobré známo.

Toho roku ve čtvrtek před svatým Šimonem Judou umřel pan Žibřid Spálovský v poli velmi náhle.⁸⁵⁾

Potom v outerý po svatém Martině umřela paní lipenská, pana Jiříka v Vrbna manželka, dobrá paní, již poddaní velmi litovali.⁸⁶⁾

Okolo těch časů také umřel oderský pán na Odrách, pán ukrutný a na poddané velmi zlobivý, o němž divné věci mluvili, že po smrti jezdil a chodil.⁸⁷⁾

Vše toho roku na den svatého Tomáše umřela urozená paní, paní Káče rozená hraběnka z Gutnštejna, manželka pana Zdenka Žampacha z Potnštejna a na Hranicích; potom léta 1608 v pátek před hromnicemi pochována.⁸⁸⁾

Toho také roku v outerý před svatým Ondřejem⁸⁹⁾ velmi se zablesklo, asi půl druhé hodiny na noc a to zablesknutí daleko i v jiných zemích viděno bylo a z toho i hlučení oblaků a hřmění slyšáno, až i zemětřesení hrozné a tak jakýsi zázrak zvláštní. Před tím totiž na

morek, mřeli lidé zhusta v Meziříčí (a jeho syn Ondřej k tomu připsal) »pomaly přes zimu, potom narok velký mor byl. R. 1607 byl mor veliký, po 12—15 za den, výše 2.000 lidu pomřelo do sv. Václava, potom přestalo.« (Rkp. Geschichtsverein č. 251 fol. 21 a d. v zem. arch. v Brně).

⁸⁴⁾ Běží o smutně proslulý pluk plukovníka Geisbergera.

⁸⁵⁾ Žibřid Podstatský z Prusinovic a na Spálově zemřel 25. X. 1607.

⁸⁶⁾ Byla to paní Eliška z Eicinku, která umřela 13. listopadu. Toto datum ohrazenuje nám nyní bliže i dobu zbudování renesančního zámku v Lipníku n. Beč., jehož kamenný portál je ozdoben znakem pana Jiříka Bruntálského z Vrbna a paní Alžběty z Eicingu. Byl tedy vystavěn v letech 1598—1607.

⁸⁷⁾ Byl to Jan Bohuš Zvolský ze Zvole a na Odrách. Srov. A. Rolleder, Geschichte der Stadt Odrau, str. 110 a d.

⁸⁸⁾ Kateřina hr. z Gutnštejna zemřela 21. XII. 1607 okolo 23. hod. na hranickém zámku na zimnici morní. Viz ZK XXI., 96.

⁸⁹⁾ T. j. 27. listopadu.

podzim vidány byly dvě komety za několik časů a tak ten rok divné případnosti a proměny měl.

Léta 1608 toho roku Jan Kozelek, Eliáš Kytka purgmistři, rychtář Šimek Krňů.

Toho roku byla zima tvrdá, nebo jakž ten týden před svatým Tomášem zamrzl, tak trvalo až do neděle čtvrté postní.⁹⁰⁾

Ten rok hrozná věc v Moravě se stala, takže prve v zemi této nikdá se to nepřihodilo, nebo se hrozná a veliká zrada, kteráž se o Moravě skrze katolíky kovala v Brně, při soudu pronesla, kteréžto zradě původ byl papež skrze své holomky, a jednatel neb vůdce toho byl Ladislav Berka, ten čas hejtman markrabství moravského a jistá věc, že iť František, biskup olomúcký a kardinál, i spolu s ním v jeden měch dmýchali etc; pročež se stavové proti němu zdvihli a za tou přičinou za hejtmana ho míti nechtěli, o čemž i císaři oznámili.⁹¹⁾

V tom času arcikněze Matyáš z Vídne s Uhry a Rakušany do Čech se vypravil, k němuž i Moravané se připojili a s ním i s Uhry a Rakušany učinivše smlúvu, též se do Čech vypravili a tam arcikněžeti od císaře země uherská, rakouská a moravská . . . [kus listu s dvěma slovy chybí] i za budoucího krále českého od Čechů volen. Potom při svatém Bartoloměji do Moravy tenž arcikněze přijel a v sobotu po svatém Bartoloměji⁹²⁾ Moravanům povinnost, totiž přísahu v Brně, v kostele svatého Michala jazykem moravským činil, a ji po panu Karlovi z Žerotína, ten čas od země voleném hejtmanu, říkal a tak za markrabě přijat. Odtud pak v outerý z Brna vyjel do Vídne, aby tam o přijetí království uherského dále jednal a s Uhry nejprv a potom i s Rakušany, na jaký by způsob od nich za pána přijat byl, smlúvu učinil, jakož pak toho roku od Uhrů za krále přijat jest a korunován; s Rakušany však se srovnati nedovedl, nebo jim náboženství svobodného, o něž oni tuze stáli, pustiti, přičinou papežských rad etc nechtěl, a tak ten rok od Rakušanů za pána přijat není.⁹³⁾

Toho také roku že někteří páni moravští s zemí v tom pozdvižení srovnati se nechtěli, mezi nimiž ne zadní byl urozený pán pan Zdeněk Žampach z Potnštejna a na Hranicích etc., nýbrž se zjevně zemi na odpor stavěl, protož podle společného snešení všech čtyr stavů markrabství moravského v první neděli po svaté Trojici všickni poddaní z poddanosti jeho jsou vyňati a z poddanosti propuštěni a proti tomu v poddanost uvedeni stavům markrabství moravského; to tak stálo až do sněmu brněnského, kterýž byl při svatém Bartoloměji. Tu zase při tom sněmu z společného snešení ten statek zase pánu puštěn a navrácen jest, pročež při svatém Matouši⁹⁴⁾ páni komisaři od země na-

⁹⁰⁾ Trvala tedy od poloviny prosince 1607 do poloviny března 1608.

⁹¹⁾ Srov. na př. Tenora-Foltynovský. Bl. Jan. Sarkander, str. 179 a d., Kameníček Zem. sněmy I, 116 a II, 447 a n.

⁹²⁾ 31. srpna. Z Brna vyjel 3. září.

⁹³⁾ Tenora-Foltynovský, str. 199 a d. Srovnej k tomu i zápis kroniky k r. 1609.

⁹⁴⁾ Propuštění z poddanství se stalo 9. června, komisaři přijeli do Hranic okolo 21. září t. r.

řízení do Hranic se sjeli, aby ty poddané pánu zase v poddanost uvedli, však poddaní se tuze na tom ustavili, zvláště ze vsí, a pána nijakž přijíti nechtěli, a tak nic spraveno není, až potom v outerý po svatém Václavě⁹⁵) Hraničtí a Drahotuští pána přijali; že sami pak ti na svém tuze stáli a pána nijakž na žádné pánů komisařů napomínání, pohrůžky, oustně i skrze psaní činěné nic dbati nechtěli a pána nepřijali, nýbrž Hranickým a Drahotušským proto, že ho přijali, zlořečili a láli, zvláště pak Drahotuským zrádců, šelem, šibalů až přespříliš mnoho spílali, pohrůžky činili i bili, až se toho nětco i písářovi drahotuskému dostalo; a tak ten rok oni ho nepřijali.

Toho roku divné věci se mlely, o nichž by bylo mnoho psáti etc.

Bыло тепло až do vánoc, o vánocích děst pršel a tak stálo až do Mlád'átek. Potom trošku mrznouti počalo a tak ten rok dokonán, v kterémž sme my divných neřestí okusili, až i vojáků zemských, kteříž v Hranicích, v Drahotouši, v Lipníku při Rozeslání svatých apoštolů obdaňkováni jsou, a praporce propíjeli u nás v Drahotouši v neděli před svatým Jakubem, u písáře tenž praporec propíjen, a pak ve čtvrtek z Drahotouš se vybrali; a hned zase cygáni přijeli a tu až do pondělka byli.⁹⁶)

Léta 1609 Eliáš Kytka, Pavel Dupák purgmistři, rychtář Jíra Strunka.

Toho roku zima roztržitá byla, o hromnicích teplo, lidé orali, potom v první neděli postní sníh velký napadl a trval až do třetí neděle postní, takže ještě v sobotu před touto nedělí na saních z lesa vezli, však potom s té neděli zase lidé orati počali; potom před velikonoci⁹⁷) zase mrazové tuzí byli a k tomu sucho tak, že na cestě prach byl jako v lítě a bylo jaro studené velmi.

Toho roku Rakušané s arciknížetem se srovnali, jeho za pána přijali, jimž on náboženství svobodné pustil, o čež největší rozpěře mezi nimi byla, v čemž nemálo arcikníže Maximilián a někteří páni moravští prostředkovali a toho porovnání nápmocni byli.

Toho také roku Čechové s vrchností svou, totiž s císařem Rudolfem po mnohem sněmování a odtazích, kteréž o náboženství vedli a měli, se spokojili, jimž císař tu volnost a svobodu dal, aby náboženství své podle konfessí české léta 1575 sepsané řídili a jeho svobodně užívali a tu sou i Bratří v to pojati podle dobrovolného jejich obou stran o to snešení, čehož se majestátem císařským dostatečné potvrzení stalo při času svatého Prokopa, jakož toho majestátu a ujištění kopii neb přípis vůbec tištěn a vydán byl.⁹⁸)

Tak se toho roku velice divné věci dály a sběhly.

⁹⁵) 30. září. Srov. k tomu u Kamenička III, 733 a n., též ZK XVI, 105—109.

⁹⁶) Mlád'átek jest 28. prosince, Rozeslání apoštolů 15. července. Neděle před sv. Jakubem byla 20. července, vojáci odešli 24. a cikáné 28. t. měsice.

⁹⁷) 8.—22. března byl sníh. Velikonoce byly 19.—20. dubna.

⁹⁸) Srov. u Kamenička III, 457 a n. a u J. B. Nováka, Rudolf II. a jeho pád, str. 61 a n.

Toho také léta při času svatého Jana vojáci jacísi zemští k nám do Drahotouš a okolních vesnic byli položeni, jejich nejvyšší byl Gynter Kolnič,⁹⁹⁾ byli tu více než týden; to se bylo stalo za příčinou jakéhosi domnění o panu Zdeňku Žampachovi, jakoby, maje nějaký punt s knížetem těšínským a s jinými etc., do země moravské vpadnouti měl, jakož pak nětco toho bylo, a že se to na ně skrže přijetí listův a potom fojta opavského proneslo, takže i nějaký kněz Mikuláš Sankarder, děkan opavský,¹⁰⁰⁾ také v tom puntu jsa, do vězení i ten fojt opavský se dostali. A to nemalou příčinu panu Zdeňkovi Žampachovi dalo, že se k prodaji panství hranického a drahotuského měl a s tím pospíchal; protož při času svatého Martina urozenému panu Karlovi Pergarovi z Pergu to oboje panství za sto sedmdesáte pět tisíc prodal. O tom pánu, jak to panství spravoval a jak více tyransky než milostivě panoval, mnoho by bylo co psati, ale o tom téměř všecka země moravská ví etc.¹⁰¹⁾

Léta 1610 purgmistři Eliáš Kytka, Pavel Dupák, rychtář Jíra Strunka, nebo novotný pán, pan Karel Pergar, jich obnoviti a z ouřadu propustiti nechtěl.

Toho roku o Třech králech v Olomouci oboje panství hranické a drahotuské urozenému pánu Karlovi Pergarovi z Pergu z přinucení pánu komisařů člověčenství slibovali, nebo ho vsané¹⁰²⁾ i s obcí hranickou za pána míti a přijíti nechtěli, než pana Viktorina z Žerotína¹⁰³⁾ sobě zvolovali. Pročež i ouřadu hranickému (kterýž jim na odporu byl) nemalý kvalt na rathauzi o vydání jím pečetí, ano i drahotuskému učinili etc.

Toho roku hned po brněnském postním soudu země moravská lid služebný verbovali dali, který potom až do neděle první adventní po městech drželi,¹⁰⁴⁾ z příčiny té, že císař to, což s bratrem svým králem Matyášem léta 1608 smluvili, zase zrušiti chtěl, až se o to potom porovnali a smlúvu (však dosti lstivou a podezřelou) mezi sebou učinili a to takovou:

1) Že Jeho Milost královská (král Matyáš) má odprositi Její Milosti císařské a Jeho Milost císařská má zase se ohlásiti k Jeho Milosti královské podle formule psané a tak lásku bratrskou sobě obnoviti, ohlásiti a slíbiti.

2) Aby král Matyáš i s svými odtrženými zeměmi a poddanými Jeho Milost císařskou za svého zvláštního dobrodince držel a poznal, item za nejvyšší hlavu všeho křesťanstva a za nejpřednějšího v domu

⁹⁹⁾ Oddíly Guenthera von Golczen tu dílely v červnu t. r. (Kameniček III, 467).

¹⁰⁰⁾ O M. Sarkandrovi viz u Tenory-Foltynovského, I, c. 107—116.

¹⁰¹⁾ O poměru Žampachově k Drahotušským viz podrobně ZK XVI, 105 a d. a XXI, 96. Výpověď mezi poddanými a pánum je zapsána v pam. knize Konorzově z r. 1687, fol. 53—57.

¹⁰²⁾ T. j. poddaní ze vsi.

¹⁰³⁾ Viktorin z Žerotína byl pánum na blízkých Hustopečích n. Beč. Viz k tomu i ZK XVI, 105—109.

¹⁰⁴⁾ Kameniček III., 469 a n.

rakúském, císaře za svého leního pána znáti se vši náležitou (Subiection) ponížeností ctiti a povinnost leníka a to, což na něj přísluší, věrně vykonávati a země též k tomu míti, aby Jeho Milosti císařské a královské poddaní věrni zůstávali.

3) Aby král proti Jeho Milosti císařské ani slovem ani skutkem, což by k zlehčení Jeho Milosti bylo, o nic se nepokoušel, ani se užívat dal, a zemím sobě postoupeným činiti nedopouštěl, nýbrž na odpor tomu pohotově byl, J. M. císařské proti všem jeho neprátelům upřímně napomáhati, kolikrátkoli toho potřeba bude, a on toho žádati a téhož se král od císaře nadáti a očekávati má.

4) Král Matyáš nyní i na [časy budoucí škrt] potom nemá se v žádné jednání dávati, což by bylo proti svaté říše nebo domu rakúskému a zvláště J. M. císařské, ani zemím postoupeným nedopouštět; stalo-li by se, aby platné nebylo.

5) V věcech říše se dotýkajících král nemá se plést, také bez J. M. císařské jakožto nejvyššího hejtmana všeho křesťanstva a nejvyššího z domu rakouského nic před sebe bráti ani o pokoj a obecný dobré s Turkem, národy barbarskými a cizími potentáty jednat, ale na J. M. císařskou náležitý ohled míti, jakž i Jeho Milost císařská proti králi ani postoupeným zemím pohnouti se dátí neráčí.

6) Při prvních kompaktátech aby zůstáno bylo.

7) Po rovnání a dokonání toho v měsíci pořád zběhlém obě strany mají vojáky od hranic odtáhnouti dátí, a nestalo-li by se toho z přičin slušných aneb dokonce obdaňkováni by nebyli, nemá král toho lidu užívat žádným vymyšleným způsobem proti J. M. císařské, jeho dědičným zemím jemu příslušným v kurfyrství, knížatům a stavům svaté říše, v čemž nápadník J. M. císařská se zamlouvá. (Kdo čte, rozuměj).

A poněvadž artikulové tito s povolením naším císařským a královským ode všech k tomu zvolených svaté říše kurfyrstů, knížat, zavříni jsou, připovídáme je slovem císařským a královským ve všem všudy každého času držeti, proti nim nic nečiniti ani jiným činiti dopouštěti; i my z milosti Boží Johannes Schwaycer, arcibiskup meinský, Arnošt arcibiskup kolínský, Kristian II., arcikníže saský, Maximilián, Ferdinand, Leopold arciknízata rakouská, Hendrych Julius kníže z Brunšviku, Ludvík hrabě hesské, Oktavian Viskonte hrabě Gemetrio, plnomocník arciknízete Alberta, připovídáme jakožto rukojmě všecko toto zachovati a proti těm, kteříž by to rušiti chtěli, býti. Toho na jistotu pečeti přivěšeny J. M. císařské a královské, a výš i jmenovaných etc. Actum v Praze 10. Septembbris anno 1610.¹⁰⁵⁾)

Téhož léta v středu před obrácením svatého Pavla¹⁰⁶⁾ u Smetany... [dvě slova] . . . z Klimkovic zapálil z nešetrnosti, však jemu tolíko shořelo, o čež ten, kdož to učinil, s tím Smetanou rovnati musel, a jemu za tu škodu 70 zl. dátí musel.

¹⁰⁵⁾ Srovn. u Nováka, I. c. 74—75.

¹⁰⁶⁾ 21. ledna 1610; na vyznačeném místě dvě slova nečitelná.

Léta 1611 ouřad obnoven nebyl, a tak předce Eliáš Kytka, Pavel Dupák purgmistři s konšeli svejmi zůstali a Jíra Strunka rychtářem zůstal; potom pak téhož léta v sobotu po Božím těle na zámku obnoven Jan Kozelek a Jan Ryšů purgmistři, Šimek Krňů rychtář.

Ten rok teplo skoro se počalo, nebo jakž o svatém Pavlu tati počalo, tak potom teplo bylo předce, až ještě za masopustu orati počali (a bylo toho roku toliko sedm nedělí a jeden den), a tak již předce orali a seli; dobytek drobný na pole v outerý po první neděli postní na pole honiti počali.¹⁰⁷⁾

Toho léta také v Čechách velmi se dalo zle, nebo nějaký lid vojenský, kterýž v Pasově městě zimoval, v tom smyslu, jakoby na obdaňk a záplatu očekával, tu se zdržoval, jejž vůdce a hejtman byl nějaký Ramey,¹⁰⁸⁾ ten hned při Třech králech i prve do Rakous se přes Dunaj přepravil a okolo Lince se položil a tu škodu nemalou dělali a jakž řeč byla, i do Moravy se strojili, pročež páni Moravané k Brnu hned při Třech králech na mustruňk se sjeli, takže proto i soud zemský v Olomouci držán býti nemohl. Ten lid potom od Rakušanů zase přes Dunaj vytištěn byl, a tu hned k Čechám se obrátil a v Čechách divnými lstromi a fortely několika míst opanovali, totiž Budějovic, Písku, Krumlova, Tábora a jiných v tom koutě, až potom v outerý masopustní i do měst pražských, zvláště na Malou stranu, skrize pomoc některých domácích měšťanů se dostali, a tu nemalé krveprolití v Vlaské ulici a na mostě též i v Starém městě se stalo, za kterouž příčinou potom v Starém městě od chace pražské někteří klášterové jsou vybráni, mnichů nemálo zbito, tak až potom za tou příčinou arcikníže Matyáš od Čechů do Prahy povolán, král uherský, a potom ten lid z Prahy vybyt jest. Mezi tím se jednalo o to, aby Matyáš král uherský a čekanec království českého za krále českého přijat, vyhlášen a korunován byl, o čež ač nemalé rozepře a odporové byli, však naposledy k tomu přivedeno, že v pondělí svatodušní korunován jest s velikou slávou.¹⁰⁹⁾ Poté pořídív některých věcí v Čechách zvláště ouřady zemské, do Vradslavu do Slízská se obrátil; pobyy tam chvíli, do Rakous do Vídně se obrátil, neb mu tam nevěsta přinešena býti měla,¹¹⁰⁾ jakož se tak stalo, že přinešena jest ve čtvrtek po první neděli adventní, to jest ve čtvrtek po svatém Ondřeji, jenž byl první den měsice prasince, decembris, a nazítří, totiž v pátek, v kostele svatého [škrt Štěpána] Augustina od Františka kardinála biskupa moravského, jakožto legáta papežského, oddána, a k manželství potvrzena. Po veselí svatebním páni stavové rouští [sic] darovali králi stotisíc zlatých a královné šest tisíc; přivezen za královou vůz na saních, kterýž byl stříbrnými košiny pozlacenými kován a král takovýž také měl vůz.

¹⁰⁷⁾ Tati začalo 25. ledna. Masopust trval do 16. února, první neděle postní byla 20. února.

¹⁰⁸⁾ Lorenzo Ramée.

¹⁰⁹⁾ Korunovace byla 23. května. Viz podrobně u Nováka, str. 95 a n.

¹¹⁰⁾ Byla to jeho sestřenice Anna, dcera arciknížete Ferdinanda Tyrolského.

Toho léta 1611 ouřad drahotuský v sobotu po Božím těle¹¹¹⁾ na zámku v Hranicích od pana Karla Pergara jest obnoven, volen za purgmistra staršího Jan Kozelek, Jan Ryšů za mladšího, Šimek Krňů rychtářem.

Léta 1612 ve čtvrtek po středopostí¹¹²⁾ ouřad od Tobiáše Dukáta v Drahotouši obnoven, za purgmistry voleni Eliáš Kytka a Václav Vašina, rychtářem Jan Bataný.

Toho roku v sobotu po svatém Stanislavu u Lipníka Maruše Škarohlídová z Lipníka, žena Blažka solníka, pro cizoložstvo, v kterémž s šerhou lipenským postižena, sťata, a ten šerha před tím, totiž v středu, do kola vpletěn;¹¹³⁾ z mnohého cizoložstva táz Maruše se vyznala, protož několik hospodářů lipenských do vězení pobráno bylo.

Toho roku ten týden před svatým Stanislavem pan Karel Pergar zboží hranické a drahotuské panu Václavovi Molovi z Modřelic protřízl a s ním o ně námluvu učinil, jemuž panství hranické a drahotuské v pondělí po neděli Exaudi, totiž před svatým Medardem, na zámku Hranicích člověčenství slivovali.¹¹⁴⁾

Toho roku král Matyáš v Aušpurku v středu po svatém Duše za císaře volen, potom na den Trojice svaté korunou císařskou korunován a poň v outerý hned příští císařovna též korunována, kteréžto oboje korunování s velikou slávou se dálo.¹¹⁵⁾

Toho také roku Blažka Solníka z Lipníka, muže té Maruše, o níž svrchu etc, ve čtvrtek před svatým Bartolomějem,¹¹⁶⁾ když do Mezříčí na jarmark šel, pod hruškou u Milotic zabil hrom a tak jednoho roku ve 14 nedělích žena i muž strašlivú smrtí z světa sešli, žena od kata a muž od hromu života pozbyli.

Léta 1613 v ouch ouřad v Drahotuši od Tobiáše Dukáta, ouředníka na Hranicích, obnoven. Jan Šiška a Jíra Strunka purgmistři, a Jíra Bumbal rychtář.

Toho roku v neděli provodní okolo 16 hodiny,¹¹⁷⁾ když se na poobědní kázání zvoniti mělo, oheň z domu panského v Lipníku s pece, kdež chůva s dětmi bývala, blízko obročnice panské vyšel, když se topilo, a odtud se střecha na té obročnici chytila, nebo blízko jedno druhého bylo. A od té obročnice vítr nesl oheň (jenž nešporný byl) na druhou stranu přes cestu a tu se ploty a potom střechy lipenské chytaly a odtud se dále na ulice, potom k městu a tak do města, až větší polovice

¹¹¹⁾ 4. června 1611.

¹¹²⁾ 5. dubna 1612. Dukát byl panským úředníkem.

¹¹³⁾ Výpovědi obou na útrpném právě lipenském jsou zapsány ve Smolné knize města Lipníka (měst. archiv v Lipníku n. Beč., sign. 7, fol. 31 a d.). Podle ní byl Jan posel právní po útrpném výslechu 8. května do kola vpletěn, Maruše Tesařka 12. května mečem popravena.

¹¹⁴⁾ Prodej se stal mezi 1.—5. květnem, hold poddaných 4. června.

¹¹⁵⁾ Volba byla 13., korunovace 17., korunovace císařovny 19. června.

¹¹⁶⁾ 23. srpna 1612.

¹¹⁷⁾ Bylo to 14. dubna 1613 o 13. hod. odpolední. Tehdy vyhořelo přes 200 domů částečně nebo úplně, dále radnice, kostel, fara, škola a špitál.

města i s ulicemi u Bečvy, i ulice u města bez škody [ne]zůstaly. V kteréžto příhodě pána doma nebylo, neb ten den totiž v neděli provodní, i se paní preč jel (tak počítají, že do sta a dvaceti domů spáleno).

Léta 1614 ouřad mezi Novým létem a Třmi králi obnoven, purgmistři Jan Kozelek, Pavel Dupák, Jan Mozkva rychtář.

Léta 1615 purgmistři Jan Kozelek a Václav Vašina, Valenta Strnadl, poručený rychtář.

V pátek před svatým Ondřejem Matěj Sabin Podolský z Podolí, písář radní drahotušský, se roznemohl, z kteréžto nemoci nepovstal, ale v sobotu před svatou Lucií mezi dvanáctou a třináctou hodinou přede dnem život svůj šťastně dokonal,¹¹⁸⁾ kterýž jistě dobrý muž od smrti otce svého této obci velmi platně, věrně a upřímně přes třidsci-pět let jest sloužil; po smrti jeho Bartoš Vodička, kterýž v té práci jemu po šest let pomocníkem byl, tu práci na sebe přijal.

Obdarování pak, která za ním za mnoho let schována zůstávala, ty sou hned po smrti jeho od něho vzata a přehledána v přítomnosti těchto osob z obce: Eliáše Kytky, Václava Klokočského, Jana Šišky, Jana Ryšova, Jana Hrubého, Jana Boudenského, Mikuláše Krčmy a Pavla Barvínka; našly se všeckna kromě dvou listů, totiž listu vinného, kterým pan Vilím z Pernštejna osvobozuje Drahotuským šenky vinné, kterýž zůstal za panem písářem zemským, a formanům a dvořáku, od téhož pána daného, kterýž je vydán Janovi fojtovi uhřinovskému a takž poradivše se, taková obdarování Janovi Kozelkovi purgmistru staršímu v ochranu a opatrování dali do dalšího nařízení. Ten list vinný pana Vilíma od pánů písářů soudu zemského Janovi Kozelkovi a Eliášovi Kytkovi, kteříž tam o něj k jednání vysláni byli, vydán jest, od něhož museli dátí panu Humpoleckýmu, panu písáři, 10 zlatých.¹¹⁹⁾

Léta 1616 ouřad v pondělí den Mláďátek obnoven; purgmistři toho roku Jan Kozelek, Jan Rysů a Jan Malinků rychtář.

Toho roku veliké sucho bylo, počnouc hned od svatého Ducha,¹²⁰⁾ až blízko vánoc, skrze což velcí nedostatkové jako o mlýny, tak i o potravy vznikly, semence se takřměř nic nezrodily; potom obilí v druhý rok prodáván byl po šesti zlatých židlík, a měřici semence po 2 zlatých, že plátna pak nad obyčej drahé byly.

Toho roku urozený pán Václav Mol z Modřelic nastoupiti ráčil na to, že na té nové příkopě, kteráž od mlýna velikého jde, v poli a pastvišti drahotuském pod kostelíkem valchu anebo mlýn stavěti chtíti

¹¹⁸⁾ Roznemohl se 27. listopadu a zemřel 12. prosince 1615 mezi 4.—5. hod. ranní.

¹¹⁹⁾ Jan Jiří Humpolecký z Rybenska byl tehdy mistropisářem markrabství moravského. Opisy obou listů, na šenk vinný i list formanům jsou v pam. knize Konorzově, fol. 12 a 15—17.

¹²⁰⁾ Úřad byl obnoven 28. prosince 1615, kdy připadl svátek Mláďátek na pondělí (r. 1616 bylo Mláďátek ve středu). Svatodušní svátky byly r. 1616 dne 22.—23. května.

dal, čemuž když obec drahotuská na odpor se postavila, divný těžkosti jakož ouřadu, tak i obci činiti chtíti ráčil.

Toho roku v pátek po svatém Bartoloměji¹²¹⁾ Jezernice vyhořela téměř všecka jedna strana.

Léta 1617 ouřad skrze Jana Brosmana, ouředníka na Hranicích, v Drahotouši obnoven; počet v velké světnici v přítomnosti úplné obce obecní činěn a potom tenž počet i Jeho Milosti pánu na zámek odeslán.

Téhož léta v středu po památce Obrácení svatého Pavla¹²²⁾ na víru křesťanskou v Poštátě v noci oheň vyšel a na rynku okolo 24 domů hrozně spálil.

Toho roku zima teplá byla, nebo orali mnozí hněd blízko po Třech králech a potom ten týden před svatým Matějem¹²³⁾ ovse a hrachy na Drahotusku i jinde seli.

Léta 1618 purgmistři Jan Kozelek a Václav Klokočský.

Toho roku počaly se divné věci díti v Čechách, nebo některé osoby z řad císařských z ponúknutí papežského proti majestátu od J. Msti císaře Rudolfa Čechům o náboženství daného povstali a jej zrušiti chtěli; pročež od pana hraběte z Turnu a jiných předních pánů z zámku oknem vyházeni sou a hněd pak všecka země česká všecka vzhůru povstali a lid sobě verbovali a najímal, avšak potom hrabě z Temfiru, hejtman císařský,¹²⁴⁾ vpadna do Čech z Rakous mimo Moravu, nemálo v zemi české měst, městeček a dědin poplundroval, popálil a lidí pomordoval, o čež knížata říšská se též zdvihli a k císaři i psaní dosti důtklivé učinili v ten rozum, oznamujíce jemu, že co se s pány jeho stalo, jaké zkrácení a ublížení nevinným křesťanům, že nápodobné věci se nestalo, radíce k tomu císaři, aby se k tomu naklonil a to vše nějak předešel; jestliže se toho nestane, že hrozná zkáza jak domu rakouskému, tak i všechném zemím (jakž se pohříchu stalo) následovati bude, k čemuž poněkud se byl naklonil a tu věc třem knížatům bavorskému, falckraběti a saskému v moc dal, ale potom smrt císařovny až i samého císaře tomu překážky učinila, nebo císařovna toho roku do dvou neděl před vánočními svátky zemřela a potom císař okolo středopostí léta 1619 život svůj též dokonal.¹²⁵⁾ Po jehož smrti nevole ta, kteráž se začala, konce nevzala, nebo Ferdinand, arcikníže rakouské, kterýž od některých za krále českého a uherského volen a korunován byl, na táž království mocně se táhl, avšak že tak, jakž o svobodách, náboženstvích a jiných výhradách týchž zemí zachovati nechtěl, tou příčinou týž země jakž česká tak moravská i slízská ano i rakouská jeho za pána přijíti a jím se řídit a spravovati nechtěli.

¹²¹⁾ 26. srpna 1616.

¹²²⁾ 1. února 1617.

¹²³⁾ Mezi 13.—23. únorem t. r.

¹²⁴⁾ Jindřich hrabě Dampierre.

¹²⁵⁾ Císař zemřel 20. března 1619, císařovna v polovině prosince 1618.

..... se spolu snesli a na tom ustanovili, ne , nebo nej-přednější a nejhavnější páni jako z Lichtenštejna, Karel z Žerotína, biskup kroměřížský, pan Kavka, z Valdštejna, mnozí od domu rakouského odstoupiti nechtěli, však potom při sjezdu při sv. Filipu a Jakubu držaném¹²⁶⁾ páni Čechové do země moravské vtrhli a tu hned J. Mt. pan Ladislav Velen z Žerotína vezmouc klíče od města Brna u purgmistra proti týmž pánům Čechům s některejmi pány z města Brna vyjel a je do města uvedl, s nimiž se tu spolčili, a hned třidcti defensorů k správě země nařídili a ti navrchu psaní páni, kteří při domu rakouském zůstali, za zrádce vyhlášeni jsou; a potom na sjezdě obecným v Praze všechny země v outerý den památky svaté Maří Magdalény léta tohoto na hradě pražském [1619] J. Mt. nejjasnější kníže a pán, pan Frydrych toho jména pátý, falckrabí při Rejnu a sv. říše arcitruksas a kurfürst, kníže Hořejších i Dolejších Bavor, za krále českého, markrabě moravského a tak pána zemí těchto volen a zjevně vyhlášen jest. A potom v pondělí po Všech svatých na hradě pražském korunován jest.¹²⁷⁾ Mezi tím pak od lidu Ferdinanda mnohé těžkosti, jako vpády, pálení, mordové

Léta 1630 Jan Konorze za písáře radního přijat jest.

Léta 1633 v pondělí po Květný neděli v noci na outerý mezi čtyři a pět hodinou na noc¹²⁸⁾ z domu Blažeje Šimona vyšel oheň silný, od něhož 17 domů v rynku i ulicích, rathouz a dvě brány zhořelo, aniž se rozuměti mohlo, jak se zapálil, založený by byl. Mnozí mluvili, že by kořalku zapálili a jiní, že u barvíře přízu, ale jest věc jistá, že z nešetrnosti se stalo. Nemalé škody ubohým lidem jest vzděláno, stanul oheň na Janu Hyrů a od tohoto konce dvě roztrháno jest z druhé strany rathouzu Smetanova roztrháno i Měšťánkovo.

Léta Páně 1636 za ouřadu Jana Kozelka, Jiříka Bohatého purgmistrů a konšelů s nimi sedících, písáře Jana Konorze, věže naše jest vystavěna od Tomáše [z] Slavkova.¹²⁹⁾

Téhož léta špitál vystaven u kerchova na rynku pro chudý lidi.

Léta 1637 královna do Polsky skrze Drahotouše králi polskému nesena a na zámku v Hranicích přes noc ležela.¹³⁰⁾

Téhož léta po dvě neděli pan Jiřík Hoštický, ouředník panství hranického a drahotuského, pronajal statek hranický a drahotuský od J. M. pana Maximiliána z Ditrichštejna do šesti let. Do šesti let má každého roku dáti deset tisíc,¹³¹⁾ Václav Bánovský statek helfenštějský, má dáti 8.000, tolíkéž do 6 let.

¹²⁶⁾ Sněm byl svolán na 3. května 1619. Srov. k tomu Fr. Hrubého: Ladislav Velen z Žerotína, str. 67 a n.

¹²⁷⁾ Volen 22. července, korunován 4. listopadu 1619.

¹²⁸⁾ 20. března mezi 22.—23. hodinou večer.

¹²⁹⁾ Konorza 1687 »věže na rathouze jest vystavena od Tomáše Slavkovského«.

¹³⁰⁾ Byla to Cecille Renata, dcera Ferdinanda II., provdaná za polského krále Vladislava IV.

¹³¹⁾ Konorza 1687 píše mylně »má dáti 20 tisic«.

Léta 1638 ve čtvrtek po památce Stětí svatého Jana Křtitele v noci¹³²⁾) veliká povodeň přišla a příval veliký byl, takže ten potok u lázně topil až za bránu před Jana Konorze, Martinovi Kyselýmu ovce potopil a škody nemalé, než veliké na rolích se podělaly a výmoly zdělaly.

Téhož léta král polský jezdil do teplic do Rakous, a navracujíc se shledali se v Brně s J. M. C., potom jedouce zpátkem, ležel v městě Hranicích, to bylo ten pátek po Všech svatých; v sobotu vyjel do Nového Jičína.¹³³⁾

Téhož léta za purgmistrů Matěje Matyse, Jana Bathanička, purgmistrů, lávky nový udělány u lázně i ta brána od Hranic jest šindelem novým pobita.

Léta 1639 tu středu po první neděli po Třech králech, Jan Kozelek, vzácný a rádný člověk této poctivý obci platný, jdouce do města Hranic zdravý, přijdouce ke mlejnu na pastviskách, tu sobě stěžoval, že jemu jest mdlo, takže sotva do města Hranic před rathouz došel a tu na stupně sedl a potom k Dorotě dceři své doveden a v malé chvilce v Pánu dokonal. A téhož dne u večer od pana otce hranického i žákovstvím a cechu soukenického až přede mlýn doprovoden a ode mlýna zase od Drahotuských vzat a nesen až do domu svého žákovstvem i od dobrých lidí doprovoden a v pátek počestně v kostele u křtitedlnice pochován a dvě mše nad ním učiněny byly, jedna od pana otce hranického a druhá od drahotuského, proces slavný měl, pan Jiří Hoštický, ouředník hranický i jiní měšťané z Hranic byli se k tomu pohřbu dostali, byl hoden toho ten patron, kterýž byl platný této obci, poctivý.¹³⁴⁾

Léta 1639 lávky mezi Rybáři nový udělány, to jest za ouřadu Matěje Matysa, Jana Bathanička purgmistrů.

Téhož roku bylo před Novým [létem], rýž po třech hřivnách, žito po třech hř., oves po 1 rejnském, potom po Novým byla rež okolo svatého Mikuláše po 7 českých, žito po 14 českých, ječmen po 8 českých, oves tolikéž, daně převeliké a nesnesitelné byly.

Léta 1640 po Novým létě tyto dny po první neděli po Třech králech orali; velmi teplo bylo.

Téhož léta Blažkova dívka byla spadla do studně před špitálem, utopila se, byla z Klokoče.

Toho roku bylo žito za 16 č., ryž za 8 č., oves za 6 č.

Téhož léta 1640 za ouřadu M..... hatýho, purgmistrů a konšelů železná 13 zlatých.

Téhož léta dáno od hodin spravování a opravování a dělání čtyř kol nových 52 renských.

¹³²⁾ 1. července 1638.

¹³³⁾ Byl to Vladislav IV., v Hranicích ležel 5. listopadu 1638. O shledání s císařem srov. k tomu Das deutsche Kuhlaendchen I., 38.

¹³⁴⁾ Kozelek zemřel 12. ledna 1639. Farářem hranickým byl tehdy Wolfgang Václav Schindler, drahotušským Valentín Topolanský.

Téhož léta velice mnoho myší bylo, takže k podzimku co seli, v poli vyjedly a díra na díře byla. Panbůh ví, co to znamená; s vesna se ukáže v těch místech, kde vyjedly; bylo řídký.

Léta 1641 ten masopust¹³⁵⁾ velice mnoho svatbí bylo, sem slyšel od hodnověrných lidí, že na Vsetíně jest jich od správce církevního ohlášeno 100 párů, v městě Mezříčí pod Rožnovem padesát párů, v městě Drahotouších 23 páry; Bůh ví, co to znamená.

Obilí prostředně se urodilo, byla ryž po 13 červených, žito po 16 č., ječmen po 11 č., oves po 5 č.

Okolo svatého Martina byla povodeň hned, před vánoci velmi hrubý snihy spadly, potom ve svátcích takové deště pršely.

Ten rok Jiřík Hoštický, ouředník a pronájemník panství hranického a drahotuského, umřel před svatým Václavem.

Léta 1642 den Nového léta déšť hrubý pršel.

Léta 1642 den památky svatého Ducha¹³⁶⁾ armáda J. M. C. hnula se ze Slízska před nepřitelem Švédou, takže se to hnalo přes Špičky a něco přes Drahotouše. Potom nepřítel Švéda dostal se do města Olomouce ten pátek před svatou Trojicí,¹³⁷⁾ a tam zůstavajíc, škody nemalý než velký činil, dědiny pánil a tam zůstával až do dne 8. juliia roku 1650. Jinak ten pátek po třetí neděli po svaté Trojici Pán Bůh se již na chudý lid ohlédl, modlitby chudých lidí vyslyšel a pokoj svatý učiněn jest.

Téhož roku chmel byl po třech rejnských i dražší, než se jeho dostati nemohli.

Téhož léta armáda J. M. C. táhla do Slízska proti nepříteli, ten týden po třetí neděli po svaté Trojici¹³⁸⁾ a nejvyšší Leopold a Pikulon,¹³⁹⁾ jeli, skrize obilá, škody nemalý, než velký učinili a v městě Hranicích Leopoldus a Pikulon na hodinu zůstávali.

V advent bylo přemilý teplo, okolo vánoc toho roku šance od vrchních humen vzdělány.

Léta 1643 den Nového léta i ten den po Novém létě s ... šel a daně nesnesitelný povstaly.

Nepřítel téměř celou Moravu opanoval, mnoho měst zdobýval.

Dne 10. septembris okolo hodiny třetí na noc , vojáci-li to zapálili, čili založeno bylo od zlého domů na zkázu přivedeno. Po té straně na Janu Špor ... stanul, a z druhé strany od Říhy smolaře stanul v rynku na Václavovi Kováři, vedli fary 1643 dne 10. septembris.

¹³⁵⁾ Masopust končil 12. února 1641.

¹³⁶⁾ 8. června 1642. Konorza 1687 má odchylně »armáda J. M. C. utíkala před Švejdú, tak se to vojsko hnalo na Špičky, do Valach i přes Drahotuše«.

¹³⁷⁾ 13. června. Nešpor, Dějiny Olomouce, str. 163 udává datum 14. VI.

¹³⁸⁾ Mezi 6.—12. červencem.

¹³⁹⁾ Konorza »nejvyšší Leopoldus arcikněze a Piculion« (t. j. gen. Piccolomini).

Léta Páně 1644 v neděli Devítík¹⁴⁰⁾) táhlo vojsko veliké s kusy na Valachy na Vsetín a to panství proto, že věrni JMC nebyli, s Švédou se puntovali, špíže do města Olomouce dodávali.

Toho roku byla ryž po 2 zl., žito po 2 zl., ječmen po 24 č., oves po 10 č. i po 11; na větším díle ječmené chleby jedli. Též toho roku výprava byla k městu Olomouci okolo svatého Martina, kdež nepřítel Švéda mnoho jich porazil, když k šturmuhnali, víc města nedostali, nejvyšší generál byl z Valdštejna.¹⁴¹⁾)

Léta Páně 1645 dne 10. oktoberis nepřítel Švéda dostal se do města Hranic a Drahotouš a pořád zůstával dvě neděle, škody veliké zdělal, jámy vyhledal, obilí pošmatlal, nejvyšší generál byl Kynigsmark, koní do tří set zdechlo při Drahotouský brány u Hranic.¹⁴²⁾)

Léta Páně 1646 nepřítel Švéda na panství hranickém a drahotuském veliký ranc uložil, totižto stoosmdesát širokých tolarů Drahotuští dali.

Léta 1647 zase nepřítel Švéda na panství hranický a drahotuský uložil rancu 2000 širokých tolarů, na Drahotušský přišlo 270 rentských.¹⁴³⁾)

Ryž byla po 1½ zl. mor., žito po 2 zlatých, ječmen po 1 zl., oves po 15 českých.

Téhož léta den památky svaté Trojice Pán Bůh všemohoucí ráčil potrestati nás skrze povětrí neb krupobití, neb od Slavíče v tom poli i nad vápenicí potlučeno bylo.

Téhož léta dne 5. octoberis vyhořelo osm domů pořad od Jana Malinky až po Jana Kohouta i stodoly, praví, že vyšel oheň z Čapkovy stodoly u uličky Malinkovy; kdo to učinil, neví se, nepřítel-li či kdo jiný.

Léta 1648 nepřítel Švéda uložil na hranický a drahotuský panství čtrnácte set měřic¹⁴⁴⁾) obilí žita, rži, ječmene a ovsa, a každý měsíc po stu a dvacíti širokých tolarů.

Měsíce augustí Praha vzata od nepřítele.

Léta 1648 den památky svatého Tomáše vyšel oheň [v] sladovně Anny Češky a tak dvanácte domů i s rathouzem vyhořelo; Pán Bůh rač ochraňovati, tak často se to přihází.¹⁴⁵⁾)

Léta 1651 ten večer před svatým Markem sníh veliký spadl; na svatého Marka mráz veliký byl, sotva poorali.

¹⁴⁰⁾ 24. ledna 1644.

¹⁴¹⁾ Srov. k tomu u Nešpora, I. c. str. 163—164. Velitelem císařských byl hrabě Buchheim a po něm Ladislav z Valdštejna.

¹⁴²⁾ Konorza piše »Nepřítel Švejda Kynixmark do Drahotuš s armádou se tu položil a 14 dní tu zůstával, koní do 300 zdechlo, brány u Hranic zházel, škody veliké vzdělal, jámy a skrejše vyhledal«.

¹⁴³⁾ Srov. též čl. B. Indry, Hranice za války švédské, ZK XX, 24—26, 41—46, XXI, 95 a A. Turka, Švédská posádka na Fulneku a Záhoří, ZK XXII, 17 a d.

¹⁴⁴⁾ Konorza 1687 má »18 set měřic obilí«.

¹⁴⁵⁾ 22. prosince Konorza »vyšel oheň z sladovně Anny Smetanky«.

1663 Turek a Tatar vpád udělali do Moravy a Nové Zámky pod akordem dostal.

Léta 1666 ten rok bylo lacino.

1669 Turek úhlavní nepřítel 25 let u Kandie ležel a potom ji dostal pod akordem.

1683 k Vídni Turek přitrhla a odeprána od císařských, padlo Turka 60 tisíc, našich dvamecítma set.¹⁴⁶⁾

1685 Budín vzat od císařských.

Léta 1668 byla velká zima, takže tu neděli, pondělí i úterý sníh pršel a nepoložil dne

1668 byla velká povodeň, takže líchy všechny i s obilím přikryla na svatého Prokopa, a před tím rok ještě větší byla.

Léta 1657 den Božího narození umřel otec můj milý Jan Konorza, kteríž písárem zde zůstával dvacet pět let.

1642 Švejda do Olomouce na Svatý duch přijel.

1678 od země vojáci vypraveni, panství Drahotuské vypravilo 1 dra- gona a 4 mušketýry.

Toho roku dávky obec dala měsíčně 42 zl. 10 kr., na vojáky po dva- krát po 33 zl.

II. Kronika Konorzova:

1663 ten rok velmi strašlivý byl, nebo Tatar spolčil se s Turkem, Nové Zámky Adam Fargač pod akordem poddal a Tataři mnoho lidu i s Turky pozajímalí až po Vsetín a po Napajedla a do své země hnali.¹⁴⁷⁾

Léta [1685] Nové Zámky císař Leopold dostal mocnú rukú.

Léta 1683 Turek úhlavní nepřítel oblehl město Vídeň, ležel u něho 14 nedělí. Král polský i [s] svým synem a šlachtou, výše statisíc, na retuňk císařskému vojsku přispěli. Nad humny Drahotušskými leželo jich 16 tisíc, druzí s králem jeli na Dvorce, nic neubližovali, pobožně jeli, dal jim Pán Bůh vítězství, že v štichu nechali munici a všechnu altoloriji Turci, takže v utíkání více jich pomordováno, nežli při Vídni. Velikých kořistí jsou nalezli, potomně města uherská zdobývali. [Při- psáno] U Vídni 500.000 na placi ostalo.¹⁴⁸⁾

¹⁴⁶⁾ t. j. 2.200.

¹⁴⁷⁾ Vpád na Moravu byl v říjnu 1663. Kromě Vsetína utrpěly nejvíce Klobouky a Brumov.

¹⁴⁸⁾ t. j. dělostřelectvo. Jízda polská táhla 20. srpna Hranicemi, v Drahotuších jen odpočívala a do večera byla v Lipníku. O tažení obou proudů obšírně F. Tvarožek: Marsch der polnischen Hilfsarmee unter König Johann III. Sobieski durch Schlesien und Mähren im Jahre 1683 (ZDVGMS 1901, str. 374 a n.) Bitva u Vídni byla 12. září, ztráty turecké činily asi 70.000 mužů.

Léta Páně 1686 Budín město hlavní 2. septembris den pamětní svatého anděla strážce mocnú rukú vzato jest a dobyto.

1688 řecký Belehrad od císařských vzat v Uhřích.

Pamět psaní tureckého císaře, když k Vídni přitáhl léta 1683, 1. juni: Já Machomet, nejvyhlášenějšího všech císařův boha turecký císař v Gruziji, Macedonii, v Pomoriji, Moldavii Veliké i Malé, v Egypť, všech obyvatelů a zemského ráje požehnaný a posvicené kníže, vladař hrobu ukřížovaného syna Božího, pán a císař celého světa od východu slunce až do západu, král nad králi, pán a ochránce stromu života, pronásledovatel křesťanstva a všech pokání činících přítel, kvetúčího stromu probošt a quadrián, Tvého ukřížovaného Boha pán a naděje a vítězství, chceme míti pozdraveného krále Leopolda. Po něvadž ty sobě tak vinšuješ, sic tenkrát si poznán, že jsi naše přátelství zrušil a potupil, nebo stejných a po [de]zřelých Rácuv užíval, kteréž tobě podle tvého zdání nikdy nebudú slúžiti, pročež ty i tvůj lid v strachu velikém napotom zůstanú. Kdež tobě oznamuji, že nad tebú vítězství míti budeme a poněvadž sme vyrozuměli, že naději svú skládáš [v] velkých pevnostech a městech, jsme toho úmyslu, abychom tyž města do konce vyvrátili a vykořenili, což tobě dobře povídáme a známo, že po vykonání vůle naší podle úmyslu našeho budeme míti všudy svobodu, víru naší chceme rozmniožovati, tvú pak víru vykořeniti ve všech městech a končinách. Věčného Boha a Marie v ničem se obávati nebudem, nýbrž podle našeho psaní a vůle kněze tvoje do pluhu zapříhati dáme a ženám prsy odřezujic, psům vházíme; odkudž sobě to dobře rozvažuj, neb to vše k tobě k vejstraze se oznamuje, abys se zaopatřil, nebo my k vykonání toho všeho pilně hotovi budeme a tobě vůli naší pevnú v krátkém časi ukázeme. A. D. 1683, die 1. juni.¹⁴⁹⁾)

Léta 1688 dne 17. juli Pán Bůh ráčil nás navštíviti povětrím a krušobitím, takže od mlejna, co k Veselíčku patří jak se jde k Vrchnímu Újezdu, skrze hromobití zabilo děvečku ve 12 letech a tak velké povětrí se učinilo s krupobitím velkým, takže lidé se domnívali, budúc předěšeni, že již den súdní bude, nebo stromy vyvracelo a obilí zemú zmitlo. Od Újezda tím pásmem až po Slavické pole, potomně přes hory až po Bystřici Hostýnskú a tak dále až po Mezříč zhůru ptactva, zajíců, husí i kurotví mnoho zbito, v Jezernici 12 stodol zhodilo a co na stavení škody učinilo, na zahradách ovocných. Tým způsobem Slavickým, kteríž se ještě nebyly dokonale vystavily, 5 stodol zhodilo a co na chlívoch škody se stalo, jako i v Drahotuších na stodolách a komínoch. Za Bečvou v pastvišku obecním třetí díl lípy zvyvracelo, takže slýcháno nebylo nikdy takové hrůze, která se stala pro naše nepravosti. Pane Bože rač dále opatrovati.

1687 postaven kříž s Božím umučením. Posvěcen od pana patra Tomáše Kaynera, náklad byl pana patera Starojičinského.

¹⁴⁹⁾ Podle tištěných novin, vydávaných jako letáky.

1688 za purkmistrů Jana Smetany, Jiříka Kašníka i konšelů jejich dělána dlážka v Bratrský ulici 218 sáhů. Od sáhy dáno po 14 kr., Lipenskému po 11 kr. Summa peněz dali 56 zl. r. 58 kr.¹⁵⁰⁾

1688 zverbování vojáci 4, Bartka Smolaře syn, Jiřík Slovák, Jiřík Králík z Mezříčí a jakejsi planetář.

1689 přišly noviny, že Turka z ležení vybili za Budínem, dostali kusů 24, municí mnoho, moždířů a pajtů nemalost. Kdo na živě zůstal, Te Deum laudamus v císařských městech 1. octobris vystřelovali a Pána Boha chválili.

Téhož léta hodiny dány do Mezříčí k opravení, co chybovalo, dáno od nich 16 zl. a 6 kr. Od vození a přivezení 2½ zl., za stravu 1 zl. hodinářovi.

Téhož léta za purkmistrů Jana Smetany, Martina Rozehnala opravena brána podle Daniele Mastníka a Jiříka Kašníka. Náklad stojí 5 zl.

Téhož léta lávky od Slavíče přes potok udělané, krom dříví darovaného nákladu obecního jest 16 zl.

Léta Páně 1690 za dvojictihodného a vysoce učeného kněze Tomáše Kaynera faráře Drahotuského, za purkmistrův Jana Smetany, Pavla Andrisa a konšelů s nimi sedících, na poručení slavné consistorii koupena zahrada od nápadníků Jana Horáka na nový krchov od Slavíče, za sumu 60 zl. Kteréžto peníze oddaly se sirotkům šesti, každému po 10 zl. Naprotiva tomu jak z města tak z dědin k záduší Drahotušskému patřících v rovnost na ten krchov jeden každý soused sbírků dali po 13 krejcařích.

Téhož léta svrchupsaného posvěcen ten nový krchov od velebného a vysoceučeného pana děkana lipenského Balšánka, u přítomnosti pana faráře našeho Tomáše Kaynera, pana kaplana Jakuba. Krucifix postaven, kterýž od léta 1628 v kostele zůstával, 2. septembries postaven.¹⁵¹⁾

Když jest císařská armáda léta 1689, dně 12. měsíce října při řece Moravě v Serviji tureckú armádu na hlavu porazila a jím mimo jiných mnohonásobných a drahých kořistí 105 kusů mosazných odňala, viduce Jeho Milost pan generál kníže Ludvík z Baden, že vojsko císařské jak od dalekého a nepříjemného tažení také po tak násilné s nepřitelem šťastně vykonané bitvě velmi zemljené bylo, umínil jest sobě s armádou, poněvadž poněkud před nepřitelem sebú na nejaký čas bezpečen byl, poodpočinuti, pročež nepominul do okolních měst a míst o profant psáti, v kteréhož se v krátkém čase hojnost k armádě dodalo. Kterým když se armáda posilnila, nová chuť s nepřitelem se potkat a svého dalšího štěstí a prospěchu okusiti je napadla. Zatím, když tak udatného a zmužilého úmyslu byli, přišla do ležení nenadále

¹⁵⁰⁾ Název ulice Bratrské podle sboru bratrského, který v ní ležel. Je to dnešní Hranická ulice.

¹⁵¹⁾ Dnešní hřbitov. Na starém hřbitově okolo farního kostela pochovávalo se však ještě dlouho do konce 18. století.

novina, že by nepřítel velmi zsíliti a přes 60.000 zbrojného lidu majíc, při městě Nysa¹⁵²⁾ své ležení zaraziti měl, našich pak nejsúc toliko 16 tisíc, počali sobě rozpakovati, zdali se s takovú velikú silú potkati mají. Nato potom páni jenerálové se sjeli a vojanskú radu drželi, jakby nejpozorněji na nepřítele sáhnouti a jej znova poraziti, města Niši a v něm všelijakým profiantem a k vojně potřebnýma věcmi naplněného magazínu se zmocniti mohli, pročež po dosti dluhé držané radě na tom všichni jednomyslně zůstali, aby, vezma sobě Pána Boha na pomoc, hned druhý [den] na nepřítele táhli, což i vskutku učinili a nepřítele u města Niši 60.000 silného, dobrě zašancované ležení natrefili. Pročež po opět držané radě armádu na dvě křídla rozdělili, pravé křídlo Jeho knížecí Milostí z Kroy pan jenerálovi Veterani povráceno bylo, levé pak křídlo J. M. knížecí Ludvík z Banden a pan jenerál Picolomini své opatrování vzali. Načež pravé křídlo na jeden tu na blízce ležící vrch, jej k opatrování comendirováno bylo, což jak nejdřív nepřítel zmercoval, sám se na tom vrchu postaviti a jej osaditi usiloval, naposledy po dluhém z obojí strany potýkání nepřítel ustúpiti přinucen byl, pročež obě císařské armády křídla v dobrém pořádku toho vrchu na pěknú roveň se pustili a nepřítele až k jeho zašancovanému ležení ustúpiti přinutili. Což vidúce nepřítel, že to bez bitvy a velkého krveprolití nebude, umínil sobě na naše vpadnúti. Pročež janičari turečtí nevypravitedlnú vzteklostí na královský husarský regiment, mínice jej rozraziti, se obořili, však od husarů uvítáni byli, že v tom největším zmatení zpátkem ustúpiti museli. Spatříce to spahi, jenž turečtí rejtaři jsou, jak se s jančáry děje, na utíkání se přes řeku Nislavu, tu blízko tekoucí dali. Když to takovú bázeň jančáři při nich shlídli, obrátic svou zbraň na ně, po nich stříleli, což i druzí Turci za řekú ležící učinili. Když se tak nepřítel [v] svém pořádku roztrhal a zmátl, nepominuli naši na nepřítele svým nejlepším pozorem dorážeti tak dlugo, až jej z jeho dobře zašancovaného ležení vytlačili a do řeky Nisany vohnali, kdež to tak náramně veliké krveprolití nastávalo, že ani 60 jančárů ven nevyšlo, nýbrž co se jich nestopilo, ti postříleni byli, nebo tu na placi 10.000 Turků zůstalo, našich pak toliko okolo 300 a 400 raněných, mezi kterýmiž nejvyšší wachmistr Uhlm hned v prvním trefunku zastřelen byl. A tak se naši celého ležení tureckého zmocnili a v něm též dobrě dle kunstu vojenského zašancováno a zaopatřeno bylo třiceti kusův a náramně velikým počtem granátů a karcahův. Opanovali přitom velkú nadmíru zásobnost profiantu, všecky ty nejnákladnější stany (mezi kterýmiž Seravskirů stan, který velice nákladný a jemu nedávno od grosvezíra darem odeslán byl), se počítá 3000 dobrých tureckých koní a jiné všelijaké vojenské nástroje se našim dostaly, potom i město Niši dobyli a všechny, které v něm natrefili, postínali.¹⁵³⁾

¹⁵²⁾ Niš v Srbsku.

¹⁵³⁾ Doklad, jak turecké nebezpečí, šťastně zažehnané, přesto stále bylo v popředí zájmu i na našem venkově. Opis podle tištěných novin.

Léta páně 1690 za správce církevního vysoce učeného Tomáše Kaynera nový krchov od pana děkana jest posvěcen. Dáno za tu zahradu 60 zl. sirotkům Horákovým, za hospodářů kostelních ty časy Matěje Strejčka a Vavřince Livečky.

Léta 1691 musela naše obec vojáky verbovat. K tomu z hlav dávati¹⁵⁴⁾ v rynku každý měšťan po 1 zl., ženy jejich po 30 kr., synů a cer po 15 kr. Zaměšťané polulánici po 24 kr., ač v patentě stálo po 12 kr., štvrtníci po 21 kr., hofeři po 12 kr., ženy jejich po 6 kr., čeleď z každého zl. r. po 3 kr. Z dětí po 3 kr., tovaryši po 30 kr. Summy odvedeno 138 zl. 20 kr. 4½.

Paměti staré.

Léta Páně 1312 za času panování českého krále Jana vynacházelo se v Moravě mnoho rabířů neb zbraníků, kteřížto nemalé škody obyvatelům činili a v jistých zámkoch neb tverzách se zdržovali, až potom král Jan jich nekteré dal stínati, [o]běsiti, rozštvrtili, na kolo vložiti a takové zámky, kde jsou se zdržovali, rozbúřiti, mezi kterými i zde v Drahotouších zámek jejich v zkázu přišel, jakož i zámek Rzeztic a Deblin, Ungersprech.¹⁵⁵⁾

Anno 1636 usnul v Pánu a svůj časný život dokonal Vysoce Osvíceňné kníže a pán pan František kardinál z Dietrichštejna a biskup olomucký, kterýžto městu zdejšímu slavnú památku zanechal a privilegia, svobody všelijaké nadal, začež jeho duše aby odplatu přijala v slávě věčné. Obyvatelové Drahotuští za tak milosrdného otce na modlitbách pamatujte Boha žádati: CoeLICa LVX raDIet FrANCIIsCo, PaXqVe DIetriChsteIn.¹⁵⁶⁾

Léta páně 1692 zde v Drahotouších zlá a nedobrá valašská čeládka zbranická vyrabovali p. dvojíctihodného pana Tomáše Keinera faráře, kterého jsice do ruků nedostali a pan kaplan Černiček, ten se do kamenného skoval a život zachoval. Na ráno pak Anča, dcera Jana Búchaly nad kostel strachem velkým utekla a všechna pomatena byla a jiné lidi znova pománila, když z věže oknem na rynk hlavu vysterkovala, sousedé domnívajíce se, že by Valaši tam byli, chtěli po ní stříleti, že se potom ohlásila, tak jí nechali a smíchu nemálo z toho povstalo.

L. P. 1693 dne 15. máje byl veliký mráz, takže ovoce na stromích pomrzlo a jiné věci.

L. P. 1694 dne 14. decembra vyrabován chrám Páně svatého Jakuba v Lipníku.

¹⁵⁴⁾ Daň z hlavy zavedena na Moravě cís. patentem r. 1692.

¹⁵⁵⁾ Zajímavý doklad přesvědčení, že v samých Drahotuších býval zámek (tvrz v Zahalupčí), jež tradice udržela podnes. Týká se hradu Ungersberka u Třebíče, Račic u Vyškova a Drahuše na Prostějovsku. Zápis učinil písar Horn. Hrad Drahotuš stával nad vesnicí Podhořím.

¹⁵⁶⁾ Originál privilegia, datovaný 19. března 1629, uložen v městském archivu v Drahotuších.

Anno 1695 dne 29. juli na svatú Martu povětří a búřka byla, od kterej byli 4 koně zabité a nejaký Tomášek z Ternávky v hlavu obrazen. Nehromujte, mnozí příklad máte.

Anno 1698 dne 8. juli vyšel oheň od Jana Horního skerz udeření hromové, od kterého dva domy shořely, to jest jeho a Michala Tylla.

Anno 1704 dne 10. augusti Turek zbit na hlavu v Uhřích i ve Vlaších a v Moskvě.

Anno 1719 dne 3. juli ráno okolo 6 hodiny strhla se dosti malá búřka s hromobitím, takže na Klokočském pastviskou kraváka hrom zabil a v Lipníku do kláštera udeřilo i také na Helfštajně kolikrát udeřilo a Jana Baykara, který tam v arreště byl, obrazilo.

Anno 1683 byla 1 měřice rži po půl rýnským a jedna měřice ječmene osum grošů platila.

Anno 1717 dne 11. augusti oheň večer lítal, že to k podivení bylo, neb jasnost takovú vydával, že mohli lidé peníze se země sbírat a mnozí zděšeně se lekali, že domy neb celé město hoří, mnozí se domnivali, že lucifer lítá. Ktrýžto oheň na mnoho mil jako v Holomúci, v Příboře a téměř v celé Moravě viděti bylo a věděti se nemůže, co to byla za světlost a odkud pocházelo neb co znamenalo.

Téhož roku dne 5. augusti císařtí Turkův 60.000 zibili.

Anno 1713 dne 11. decembries v zdejším chrámu Páně ukraden byl jeden kalich a z cimboriu prostředek neb knoflík, kterýž svatokrádežník v Slezku městě Těšíně prozrazený, chycený a spálený, kalich pak přinavrácený jest byl. Ten svatokrádežník jménem Jan Švihilka někdy zde tovaryšem ševcovským býval.

Anno 1710 dne 23. máje o 11. hodině šelmy bohaprázdní loupežníci z buníkové Pavla Andrysa rabovali a jeho, že vymluvit možné nejni, ohněm rozpálenými metlami pálili, přenáramně zmučili, pobili, však on nicméně, majíce na mnoho tisíc a v pravdě na mnoho set tisícův na zlatě a stříbře, raději se mučiti dal, nežli o penězích vyznal a snad by i smrt byl radši podstúpil než o nekterým rýnským pověděl. Když potomně nějaký Jan Horní po těch Valachoch a z buníkoch střelil a na ně vyvolával, tehdy oni z buníci jeho po řeči poznali a jménem jmenovali a zanechajíce Pavla Andrysa napoly upečeného, do domu Jana Horního, okna vystřískajíce vskákali a tam armary, komory, truchly vyštípali, šaty všechny, slaniny a maso pobrali, gořalky asi půl vědra vytočili item vína, kterého asi dvě vědra v desítce bylo vytočili, ostatek vytécti nechali a peníze za tož víno uteržené pobrali. Milostivé kníže pán pan Valter Xavery nic nepasirovalo, nýbrž šenkýř všechno zaplatiti a dvojí škodu trpěti musil. NB. Nadepsaného Pavla Andrysa oheň se chytati nechtěl, až potom starými metlami ho páleli a jako prase pekli, však jemu nic nevzali, od Jana pak Horního 16 břemen nabraného statku nesli.

Téhož roku, když lipenští patres scholarum piarum se študenty na zámku Helštejnku na rekraci byli, toho času Jan Onderka tam dráblem a opatrovníkem byl, a u sebe zbuníky přechovával, s nimi společenství měl, jich překrýval, měl jich tenkráte v jedné baště deskami zatlučené, pravice, že by tam králiky měl. Študentové jak curiosi ten škrejš tajno vyšetřili (ač zamazanej byl), králiky o dvouch nohách, ba právě kradlíky, jenž kradávali, vyzpytovali. Dále taková nepravost na světlo vyjevená, tento konec vzala: Nebo toho roku dne 11. juli svrchu jmenovaného Jana Onderky dva syny Franca a Kristiána na lúkách jezerských bliž Posraného trní na jednom dubu blízko sebe, item jednoho Valacha Adama a jednoho mládence Duchoňa také na jednom dubu právem vojenským oběsili, toho největšího šelmu, starého Onderku a původa, kterýž syny své takovému řemeslu vyučil, mistra pustili. Malí zloději byli oběšeni, ti hrubí zůstali zapokojení, jako je přísloví dávní.¹⁵⁷⁾

Anno Domini 1705 dne 28. septembris na Svatém Kopečku skerz neopaternost hausknechta v šenkúzi veliký oheň vyšel a tam tenkráte pútníci z Lipníka, z Drahotouš, z Hranic, odjinud z daleka na pouti byli, kdež času nočního od toho ohně mnoho lidí vzácných i sprostých shořelo a mnoho, když z oken skákali, se jich zabilo a v kúři zadusilo.

A. D. 1604 měsíce října nová hvězda se zjevila v 17. stupni nebeského znamení střelec. Téhož roku Štěpán Bočkaj Transilvaniu oblehl a mnoho sobě jí přivlastnil a potom 1607 jest jedem otrávený a na místo jeho knížetem Transilvalnie jest Zikmund Rakotzius zvolený a potom tenž Rakotci 1607 Transilvanii opustil a Turkom se poddal.

Letha 1708 dne 7. máji Vsetín od rebelantů skerz jejich vůdce Očkaja vyplundrován, zámek, město gruntem vypáleno, lidu obecního a tam uteklého přes 600 zmordováno.¹⁵⁸⁾

L. P. 1714 nad kaplí svaté Trojice báně prostřední bílým plechem obita nákladem dvojíctihodného pana faráře Tomáše Keinera. Item jeho nákladem táž kaple roku 1692 vystavena, více jeho nákladem 1716 roku na týž kapli dvě kopky měďů pobité a přikryté, na kterúž dne 5. juli kotlář jičínský Mathys Gärttner 100 kusů plechu měděného tak tlustého, jako který se na pivovarné párnvi potřebuje. Vážila ta měď 26 centnířů 64 funty a 2/4 funt, po..., činí za tu měď peněz...

Anno 1713 tenž pan farář Tomáš Keiner zvonek malý, od Hranic visící dal uliti.

Léta P. 1715 dne 3. aprilis přihodila se nešťastná chvíle, v noci o deváté hodině vyšel oheň od Pavla Andrýska z jeho domu vedle školy. Od téhož ohně obecní škola a 6 městských domův (počínaje od

¹⁵⁷⁾ Srovn. ZK XVII, 89.

¹⁵⁸⁾ Obširněji o řádění Kuruců M. Václavek, Vsatský okres Vlastivědy moravské, str. 24 a n.

školy až na druhou stranu po France Zemana, kterémuž jen stodola shořela) vyhořelo, item městská brána, více 6 domův za touž bránou z obouch stran až po lávky aneb Tekoucí potok. Ten Pavel Andrýsek, od kterého oheň vyšel, musel dle zřízení milostivé vrchnosti druhým pohořelým dříví k stavění koupiti, poněvadž na jeho manželku domnění bylo, že by ona kobyle nohu zaštevračovala v marštali a zapálila. Od slavného zemského ouřadu témž pohořelým porázky neb defalcati na contribuci učiněno ...

Anno 1715 dne 27. máji byla zde v Drahotouších hrozná nenadálá povodeň, od kterejžto na Rybářích 2 chalupy z gruntu jsú vzaty, totiž Jana Lívy a Jana Vališe, item dolní a vrchní pastvisko kamením všechno zanesla a roli v Zátokách na 80 měř. pobrala [Přípis]: Deto 1725 znova sebrala voda na 6 měřic, jak na listu 136 ukazuje v Zátokách a ještě to k tomu 77 měřic a 4 achtele.

Téhož roku v tomto markrabství moravském vyskytyl se náraz morní, takže města Holomúc, Lipník, Přerov, Kroměříž zavřené, vojenskú vartú osazené byly a mnoho jiných blízko zdejšího města ležících míst, jakož i Hranice nakaženo bylo, takže Drahotouše, bud' Bohu chvála, jako v zahrádce zdravé zůstaly a sem z jiných měst okoličných a z daleka passe přinášeli a podpisovati dávali i také hotové passe brali, neb odjinud na tomto knížecím panství brané, platné nebyly.¹⁵⁹⁾

Anno 1712 dne 5. septembra kobylky jsou letěly ve dne i v noci, takže slunce viděno býti nemohlo, proti nim se také zde v Drahotouších zvonilo, a takové kobylky od Polska letěly sem i tam, jedni houfově k horám Podštátským, druhý húfově k Záhoří, třetí a největší jejich march byl k Holomúci. V mnohých místech ty kobylky se položily do kotníkův zvejši a místy i škody činily, kterých se svině dosti nažhraly, však jim nic neškodilo i také jiný dobytek jich žhral. Takové kobylky na jejich křídlách jakési litery měly, kterýmž nemohl žádný rozuměti.

Anno 1695 na den sv. Marthy byla v povětrí búřka, jsou 4 koně zabité, na lipenském ščerku Tomáškovi z Trnávky hlavu obrazilo a téhož pacholkovi hoje.

Anno 1679 platila měřice rži půl rýnského, ječmeňa 1 měřice 23 krejc. Ovsa 1 měřice 6 českých a bylo vydání contribučního i za rekruty a na vojáky v celém roce summa 490 zl. 30 krej.

Téhož roku za purkmistrův Pavla Smetany a Jakuba Zimečky jest městské privilegium od J. V. osvícené kníž. Milosti Ferdinanda confirmované, pro kteréž jezdili do Vídne Pavel Smetana purkmistr a Konorza, městský písář. Vzešlých outrat se nachází, totiž panu sekretáři 12 zl. diskrecí, item cancelistom 3 zl., lokajom 42 krej. Panu hejt-

¹⁵⁹⁾ Sousední Hranice byly 4 neděle zavřené. Srov. čl. B. Indry, Morové rány v Hranicích, ZK XVII, 14.

manu hranickému za přímluvu 3 zl., formanom 9 zl. 15 kr. Panu purkmistrovi a písáři, když bylo přivezeno za práci 6 zl. Item třem osobám, když tam ponejper v roku 1677 ve Vídni byli, dáno 5 zl. 15 kr., na cestě z Vídne a do Vídne 3 osoby utratily 6 zl. 19 kr. za víno a jídlo, to jest 1679 roku. Rozličně vydáno 3 zl. 43 kr. A tak činí outrat strany toho 49 zl. 4 kr. v jednej sumě. A tak tato confirmací jest vyzdvižena 1679 roku, decretirovaná od kníž. Milosti 1678, Vidimus ke knížecí Milosti podaný 1677.¹⁶⁰⁾

Anno 1718 dne 10. augusti usnul v Pánu dvojetihodný vysoce učený pan farář zdejší a velký dobrodinec kostelův k faře drahotuské patřících, pan Tomáš Antonín Keiner, potřebnými svátostmi opatřen, pochován a pohřben jest v kapli Nejsvětější Trojice, kterú dal svým nákladem vystavěti a v ní sklípek pro pohřbení těla mrtvého vyklenutí, byl starý věku svého 66, farářem zdejším 33 leta 9 měsícův.

Anno 1722 dne 12. augusti v Pánu usnul a v kapli S. S. Trojice pochován jest ctihonodný pan Josef Mathys, zdejší rodič a caplan, věku svého 48 let, po něm za caplana subsegiroval a přijat jest Johan Mathis, také zdejší a ponejprv jest brzy po nové mši za kaplana osedlý, kterýž nákladem nebožtíka pana strýce, vejš podotknutého, ad studia na kněžství byl promovírovaný.

L. P. 1724 v zdejším chrámu Páně obrázek svatého Floriána, kterýžto skrz oktáv na oltáři hrubým byl vystavený, se potil, což pan farář s kostelníkem spatřil s podivením dne měsíce 12. máji. Pane Bože rač skrze přímluvu svatého Floriána ode všeho zlého chrániti!

Téhož roku, dne 17. máji celé panství hranické, drahotuské i lipenské ve zbroji osoby městské, selští pak s vidlama a s kosama švančarami se postaviti museli a potom rozesláni byli na kolik stran a byly všechny místa a domy v obcech vysitirovány a podezřelí a cizí lidé do vězení bráni. Na cestách a silnicích varta obstavena byla a každého, nech on byl kdo byl, pocestného visitirovala a byl-li podezřelý, do arrestu oddala, takže plná šerhovňa hranická podezřelých lidí naplněna byla. Kteréž visitirování po vši Moravě jest konáno. Z Drahotouš byl commandirovaný radní písář se selským lidem do sedmi dědin.

Pán Bůh výstrahu dává, abychom se lepšili.

Prví výstraha ohně byla, jak svrchu psáno, že sv. Florián se potil, 1724.

Léta Páně 1725 dne 2. juni stala se škoda skrz krupobití neb potlučení, které jsice mohlo nepřijíti, kdyby byli časně zvonili, ale skrz přemeškání lidské nepozornosti Pán Bůh nás potrestati ráčil.¹⁶¹⁾ Zkaženo a potlučeno obilí všelijakého, skrovne počítaje 612 měřic, nato

¹⁶⁰⁾ Orig. pengamen s přivěšenou pečetí, datovaný ve Vídni 16. října 1678, je v měst. archivu v Drahotuších.

¹⁶¹⁾ Pověra zvonění proti mračnům (kobylkám) udržela se na Hranicku do pol. min. stolet. Srov. ZK XIX, 80 a n.

asi v tejdeni veliká povodeň následovala, od tej povodně, co krúpy nezkazily, ostatek zkaženo bylo a byla povodeň neslychaná, kteráž nejenom břehy Bečevní převyšovala a přikryvala, nýbrž i celé pola, které naproti Bečvy z té strany leží, dílem připlavila, zvlášť při břehoch, dílem se po nich rozvodnila, že skladův viděti nebylo, po celém Výhonku venkoncem z Bečvy se vylívala, každé příkopy a příkopky přebírala i také za humny France Zemana příkopu velmi přetrhlá a tu se tým místem ze zahrad voda potoční valila, celý flek, jak cesta k Výhonu ukazuje, zalila, že lidé na koních břísti museli. Posledně v Zátokách (mimo předešlého pobráni 77 měř. 4 acht. v roku 1715 dne 27. máje) zase znova 6 měřic 4 acht. rol pobrala. A tak sousedé skrz tou povodeň a potlučení veliké škody trpěli, na to čas vožení do stodol veliké pršky a nečasy následovaly, lidé sklízeti nemohli, v mandlích mnoho obilí od mokra porůstlo a ostatek zkaženo bylo. Podzimek také byl nepříjemný k zasívání, nemohli roli zdělávat, neskoro zasívali, mnozí teprv až 2 týdne po Všech svatých zaseli.

Nyní se zasej k výstraze strany ohně obracím:

Druhá výstraha byla, když leta 1726 dne 5. měsíce února asi půl hodiny z půlnoci u Henricha Šlosara stěna protlela a vyrubána byla, takže oheň ven nevyšel. Poslední výstraha byla, když povětří před Ulicí krucifix přelomilo, měštěnínovi Matějovi Bekarovi stěnu vyvrátilo, to mohlo asi hodinu před neštěstím se státi, které nyní vyplisovati budu.

Léta Páně 1726 dne 5. měsíce března v noci o 9. hodině vyšel hrozný, strašlivý, prudký oheň z domu Jana Skříčila. Z toho ohně na ráno, jenž byl den Popelce, dies cinerum, nepříjemný, zármutky plný, neslychaný Popelec následoval: neb 18 domův měšťanských v popel obrácených se nalezlo, některým i dobytky, nejvíce pak ovce pohořely. I také brána od Hranic obecní, k tomu dům radní se světničkami obecními a věže nad rathouzem vyhořela a 2 grunty v Hranické ulici shořely. Totiž zasíhl ten oheň počna od vdovy Anny Kašparky až na Pavla Masníka po jedné straně. Item od Jury Rábela na Juru Vybjírala po druhé straně. Měšťanům velká starost, největší škoda nastala, nebo mimo jmenovaných 18 měšťanských domů vyhořelých, všechny tři sladovně i se sladami na popel shořely. Pivovar také vyhořel, chvála Bohu, že kádě přec obráněné byly a tak starost nemalí i ti, kteří nevyhořeli měli, předně sladovní ani sladův nemajíce v pivovaru po jednu vařiti nemohúce, o to se starali, jak by pivo vařili, aby se jim pořádky nezderžovaly sladův spáleno. Některým těm ubohým vyhořelým opáčený oheň i stodoly strávil, a velké povětří při tom ohni se strhlo. Ti, kteří o stodoly přišli, nepochyběně nijaké pícování ani slámy ani obilí v slámě neměli, museli dobytky prodávati, poněvadž na kolňách se neobstálo a stodoly shořely, kterých 7 jest napočítáno. Bud' Pán Bůh pochválen a matka nejsv. jeho, též sv. Florián, že v tak hrozném povětří oheň přetrhnutý. A to se čtyř koncův byl, kdežto

málo braňáčův, ale více schraňáčův a zlodějův se vynacházelo. A tak po veselým masopustu navštíveni jsme od žalostivého pústu.

NB. Přizapomenul jsem napsati, že před tým ohněm dne 11. února u Samuele Zimečky, když na svatbu strojili, také jako u vejš jmenovaného Šlosara, stěna se zatlela a z Boží pomoci ven nevyšlo, poněvadž hospodář časně zmerkoval a tak zalito a odrubáno bylo. Před ohněm asi 14 dní o té hodině, o které oheň vyšel, totiž v devátu večer, viděl sem na obloze ohnivou hvězdu; takovú spatríce, ihned jsem pomyslil a pravil sám k sobě, že tej noci oheň v některém městě neb vesnici škoditi bude. Když ráno nikde o ohni slyšeti nebylo, tehdy jsem to z myslí pustil a na to zapomněl, až teprve, když se vyjevilo, sem sobě k paměti uvedl. Alexandr Horn, přísežný písář.

Veritas odium parit. Ačkoliv pravda nenávist plodí, ne pro pohoršení, nýbrž pro polepšení pravdu dokládám.

L. P. 1732 za dvojíctihodného a vysoce učeného kněze Cyrila Jakuba Kladilla, faráře drahotoušského, za purkmistrů Pavla Onderky, Jiříka Andrýska s jich spolukonšely a kostelních hospodářů Matěje Bohatýho a Jiřího Andrýska (z povolení slavné consistori protiv 10 zl. 30 kr.) kapla svatéj Anny vnově z gruntu za Kozí ulicú v novém krchově vystavena a to z nákladu dobródincův, peněz odporučených a darovaných dle počtu kapelního zejména jmenovaných osob v canceláři kostelním se nacházející, a z takových peněz interesův zrostlých a capitálův, v pospolitej sumě se vynalezlo skrze kostelní hospodáře totiž 690 zl. 16 kr. 3 d. Následovalo nákladu dle vydání počtu kapelního, mimo všech robot práce, jetých a pěších, pomáhajících 785 zl. 15 kr. 3 d. Co jest peněz chybilo na výplatu, to se od farního kostela svatého Vavřince zapůjčilo, nebo materialia, dříví, tihly, vápno do J. V. O. kníž. hranického důchodu všechno úplně zaplatiti se muselo, nebo tihel pálených vyšlo 31.650 kusů, item z důchodu vápna 21 žber po 24 kr., z Radvanic vápna pět pecí po 16 zl., item více osum beček po 1 zl. 30 kr.

L. 1733ho zvonek na tej kapli sv. Anny od Jiřího Andrýska starýho darovaný za 63 zl. 48 kr. zaplacený, z Holomúče.

Toho léta oltář svatéj Anny od Jana Plisky, fojta ratikovského darovaný a jeho penězi zaplacený.

L. P. 1734 na den sv. Anny posvěcena táž kaple sv. Anny od velebného a vysoce učeného pana faráře Cyrila Jakuba Kladilla našeho.

L. P. 1735 varhany v tej novej kapli sv. Anny od Jana Plisky, fojta ratikovského darovaný a jeho penězi zaplacený.¹⁶²⁾

L. P. 1739 na den sv. Tomáše apoštola Páně měsíce prasince, toho času bylo velké teplo, že mohl polní práci konati. Právě tu noc před

¹⁶²⁾ Týž fojt radikovský Pliska dal r. 1725 postaviti ve farmním chrámu drahotoušském oltáře sv. Valentina a sv. Alžběty. Podle záznamu v matrice drahotoušské (tom. I, fol. 709) byl oltář sv. Anny dělán v Přerově a varhany ve Val. Meziříčí. Kapli stavěl zednický mistr Josef Konečný z Hranic.

svatým Tomášem strašný, hrozný a velké povětří se od půlnoční strany zbúřilo, že stavení štíty do polovice pět shodilo v rynku. V horách, v zahradách, lesích stromy s kořením, jedlí, ty největší duby zvyvra- celo, že na kolik let měli lidi co kupovati. Nejenom zde, nýbrž na všechny strany slyšeti toho času a tej noci bylo o takovém povětří a božské výstraze na nás zeslanej, což lidé strachy se třásli, div že živi zůstali od takového neslýchaneho strachu, k Bohu volali, za ochránění žádali. Čehož Bože, náš spravedlivý soudce, nedopůštěj na nás toho více. Však ale nato brzo bylo k slyšení, že ta strašná výstraha se od půlnoční strany vyjevila, jak náš nepřítel Brandiburk právě toho času ze své země pruský do Slyskej země, což o tom vpravdě vypravovali, jest mašíroval, město Wraclavu svobodně dostal a tak se k nám do Moravy přibližoval a po Slizký zemi toho roku 1740ho do pevností, měst se osazoval, jenom jedinú pevnost Nysu nemohl dostati, a tak naše císařské královské vojsko rozliční mašírovalo, které v Moravě nikda spatřeno nebylo, totiž Radczi, Banduři, Uhři pěši i v koněch, nacionalisti z uherských comitátů a obyčejné vojsko, kyrysaři, drakuni, husaři, pěchota. Takové vojsko skrize nás nejvíce do Sliska a ze Sliska nás trechovalo a ustavičně domy bez quartirů málo-kdy byly prázdný, nemalá škoda a ubíráni v lidu byla, nebo mužskýma, koňskýma portyma vychováni býti museli. Item více do Slyska za nima, kde armada stála, profianty dovážeti se muselo, následovalo všeliké zesypání rži, ječmena, ovsy, nejvíce sena, slámy dodávati pod velkým trestem se muselo a tak na zimu vyrukovali ze Slyska a nic tam nepořídili. Však ale mezi tím Francúz také vojnu vedl a tak všechna armáda na něho mašírovala a vojska žádného zde nezůstalo. Tak tehdy právě vánoční svátky do Holomouce se svou armádou Brandiburk přimaširoval a den Nového léta 1741ho roku po celej Moravě svobodně se rozložil, dále také do Uher, sem a tam mašíroval, nebo z něho veliký strach vycházel, na všech místech škodu v domích na dobytku velkou dělal a lidi šancovat zbíral, kde se jemu líbilo, za vojáky nejvíce sobě vybíral, takže lidé čerství a zdraví po horách zimním časem ukrývat se museli, i také s dobytkem ucházeli, nebo velký hold peněžitý, nesnesitelný na města, vesnice ukládal, nebo mečem, ohněm chtěl trestati, pročež strach po všech krajinách povstal a jemu se dávati muselo, cokoliv požádal, nebo jsme jemu v rukách stáli, nebo našeho vojska žádného v Moravě nebylo; když pak se naša armada na něho vracela, zasej ho z Moravy vytlačila.¹⁶³⁾

Letha 1742 kostel farní pod titulem sho Vavřince se ozdobaoval a to nová podlaha se dělala, to jest rordek,¹⁶⁴⁾ item cor aneb pavlač pro varhany a starý pavlače přišly k zboření a ven vynesení.

L. P. 1743, 44 a 45 roku přes tři leta v časy vojenské kapla svatého

¹⁶³⁾ Olomouc padla 27. prosince 1741. Pruské posádky ležely 1742 v Hranicích i v Lipníku, na jaře však Moravu opustily.

¹⁶⁴⁾ Rohrdecke, t. j. rákosový strop.

Josefa¹⁶⁵) z gruntu vystavena a také kupla bílým plechem obita a krovečky s křidlicí od dobrodince nákladu, našeho pána nejmilostivějšího osvíceného knížete Karla z Dittrichštejnu.

Toho leta 1743 vnově z gruntu kosnica z kostelního nákladu vystavena a ze starý kosnice, která do kruntu novej kaple zasyhla a tak všechny kosti do novej jsou přenešené byly a uctivě se uložily.

1746 na den sv. Urbana hned z večera vyšel zlý a neščasný oheň od Jana Kyselého Zachalupky jinak na Novosadech a vyhořelo jedenáct chalup, item dvě pastýrně obecní, jedna stodola Václava Hovůrky a druhá obecní.

1747 oltář sv. Josefa vystavený od dobrodince J. O. kníž. Mti pána našeho Karla z Dittrichštejnu.

Toho leta 1747 na den Všech svatých o desíti hodinách v noci vyšel oheň hrozný a žalostný k památce všech věrných dušiček od Martina Hendricha kováře v Bratrské ulici a vyhořelo pět chalup, jeden dům v rynku Ant. Rajcha.

L. P. 1748 náš chrám Páně pod titulem sv. Vavřince a my všichni farníci a věrní křesťané, podosáhli jsme poklad nejvzácnější a v celém světě nejdražší částkou jedinkou svatého Kříže dřeva, na kterém náš spasitel a vykupitel Ježíš Kristus pro naše spasení umřít ráčil, na věčnou památku k uctění a veřejnému líbání se od duchovních uděluje. A takový věčný poklad jest nám od našeho vlastence a krajana zdejšího drahotouského zrozeného, nyní pak v městě Holomúci při vysoce slavné biskupskej consistorii, vysoce učený urozený (tytul) pan Johannes Norbert Smetana, secretarius toho času, ze svéj k nám a svej vlasti náhylnosti a milosti od jeho vzácný osoby darovaný a v tomto chrámě Páně zachovaný. [Přípisek latinkou »Kříž, který se v postě vždy v pátek k líbání podává«.]¹⁶⁶)

L. P. 1748 za purkmistra Pavla Onderky (jakožto baumajstra při tom stavení) Antonína Rajchorta s jich spolukonšely toho času, vystavena z kruntu vnově sladovna v obecní zahradě, která z nákladu tehdejšího měšťanstva od nového majstra Josefa Konečného z města Hranic a jeho palíra Vencla Hanselky z Hranic postavena jest, za takové dílo jemu, majstrovi zednickému dle contractu zapláceno 134 zl. 12 kr., kamení vyšlo pospolu 96 sáh, tihel pálených 27.000 kusů. Nepálených na vrchní podlahu a na chlívy obecní, které se rozházet musely a zase vnově vystavěti 6000, vápna 51 bečka, dříví 76 kusů, šindela 13.000, šindelných hřebíků 14.000. Všechnen náklad od tehdejších měšťanů novej sladovně i se štokem kameným peněz hotových vynaložených a vydaných, totižto 806 zl. 27 kr. 1 d. Robot pěších a

¹⁶⁵) Kaple sv. Josefa při farním kostele, základy položeny 23. dubna 1744. Stavěl ji zednický mistr Josef Konečný, měšťan hranický. Podle záznamu v matrice (I., 678) oltář dělal 1747 ve Vyškově rodák drahotušský Martin Jezerský, obraz dal kníže malovat ve Vidni.

¹⁶⁶) Krášťálový kříž byl zdoben zlatem a stříbrem. Více o tom v matrice I., 679.

obzláště jetých, pomáhajících od dvou třiceti měšťanů počítajíc jedneho 20 zl. všechna pomoc, kterú hotovýma penězi jedenkaždý vypláceti musel, skrovňe počítajíc, což učiní v pospolu totižto 640 zl. Summa 1446 zl. 27 kr. 1 d.

L. P. 1748 dne 28. juli kostel nový na svatém Hustině je posvěcený od vysoce osvíc. biskupa olomuckého a ten den nejsvětější a nejslavnější Panna Maria Hustinská¹⁶⁷⁾ ze starýho kostelíčka do hrubého kostela byla přenešena slavně od cardinala Ferdinanda Julia Trojera.

1749 nová studna z kruntu při nový městský sladovně z nákladu měšťanského vystavena, od tesaře Antonína Záruby zdejšího udělána. Nákladu všeho krom robot a kamení svezenýho, totiž 47 zl. 33 kr. zaplaceno. Kamení vyšlo 19 sáh a tak na pět sáh zhybu jest zhotovena krom ohlubně.

L. P. 1750 dne 20. aprila za purkm. Pavla Onderky, Václava Málka s jich spolukonšely a měst. rychtáře Ant. Zimečky vystavený z kruntu právní znamení aneb planýř od majstra kamenického Johanesa Pynku z městečka Krasna z nákladu obecního. Zaplaceno jemu za hotový vystavení i s přivezením totižto dáno 50 zl., item jemu 2 vědra piva penězi zaplaceno 2 zl. 30 kr., dohromady 52 zl. 30 kr. Majstr zednický Josef Konečný, měšťenín z města Hranic, kterouž práci se všemi tovaryši a také učněmi konal z povolení cechu olomuckého, palír Wencl Hanzelka z Hranic, Vencl Zemek z Hranic, Josef Rabel z Blahutovic, Karel Konečný z Hranic, Jakub Mach ze Středulisa, učňové Jakub Zbrož z Jezernice, Josef Ličmon z Lipníka, za kterou práci vyplacení jsou 8 zl. Do cechu olomuckého za povolení 2 zl. 20 kr. a při tom měli všichni vychování, jídlo, pití a také outraty ouřadu, cechom a všemu lidu obecnímu. Item za materie, co bylo zapotřebí, kdežto počet obecní extra toho roku lepší vyjádří, pospolu pak učiní outrat zběhlých 32 zl. 8 kr. Summa nového vystaveného právního znamení aneb planýře 94 zl. 58 kr.¹⁶⁸⁾)

L. 1750 schody nový dělány z kostelního nákladu na krchově farního kostela, na kor a na věžu skrz něj chodící.

1748 byla spišková sůl vložena na město Drahotouše, 800 kusů spišků, jeden spišek za 1 zl. a 3 kr. platiti se musel.

1749 byla zase vložena sůl 440 kusů spišků. Item tvrdý aneb kamený 36 centů, 1 zl. 2 kr. 1 d.

1749 dne 16ho january v markrabství moravském i také u nás v Drahotouších vloženo conhsumo ze šenku z piva, jedny bečky conhsuma 50 kr. a Tranckh-Stüeru 25 kr., což učinilo 1 zl. 15 kr., z jednoho vědra kořalky 50 kr. Potom pak v 1750 roce pod contrackt se při císař. králov. comihsí přivedlo; ročně 300 zl. se dávati až posavade musí.

¹⁶⁷⁾ t. j. Hostýnská.

¹⁶⁸⁾ Drahotuše měly vlastní hrdelné právo. O rozsahu jeho pravomoci viz ZK XX, 94. Planýř odstraněn za císaře Josefa II.

Leta 1740 až do 1745ho totiž šest let trvala vojna hrozná a strašlivá v Sliský zemi a při tom ubohá Morava nejvíce vystáti musela od marší a qvartirungů, jakož naše Drahotouše a v něm obyvateli sme vytrpěli od císař. královského vojska a nepřátelských Brandiburka, jedni vycházeli a druzí do qvartirů vcházeli, vořpony nesnesitelný, obilí zesypání rži, ječmena, ovsa, sena, slámy, mimo toho, co v domích se dávati muselo. Mezitým více ještě za naší armadú do Sliský země k Nisy dovážeti museli, také do Wratinku, Holomúce a kdekoliv nařízeno bylo, nebo jsme takové vojsko neslýchané poznali, kterej naši předkové nikda nevidali, totiž pěších mušketýrův všelikej libraje, item Esterházy hajduky, item bandury a s nima svobodníky, kyryssary, drakuny, také regulirovanej husaři, mimo těch ještě husaři nacionalisty uherskej od všelikých comitátů aneb stolic, Prešpurskej, Šoproňskej, Rabskej, Sollotzkej, kterých nechci víc jmenovati a od kterých rač nás Bůh zachovati i potomkův našich, svú pomocú nic nepořídili, nýbrž velkých škod v lidu vymyšlených, porty mimo vychování penězi se jim platiti muselo. Také polské vojsko, velká síla, k pomoci naší královny do Čech k Cáslavě skrze nás mašírovali, s píkami a kušami jeli a přes jednu noc u nás stáli. V ty časy vojenské podle spisu Inqvartiringu a škod zdělaných, dobytka, koní a vozů pohynutých na vořponech počítajíc, 10.348 zl. 19 kr. 2 d. Toho pravdu v městském cantziláři vynaleznete, však ale povinnosti při tom vypravovati také platy se museli.

Letha 1748ho Jasnosti královny carovny vojska ruského 36 tiesic k pomoci naší nejjasnější královny Maryji Teresiji skrze naše Drahotouše třetí částka mašírovalo, a to protiv králi frantcúzkému a když král francúský pomoc velkou uhlídal, pokoj zjednal. Tak zase se navrátili museli a zimní qvartiry v Moravě měli. Také u nás 2 conpanij přes půl roku ležely, pokojně bohabojně, podle svého obchodu živu byli, na své peníze trávili, náboženství při svých knězoch staré víry vykonávali a často se postili, však ale hned v příchodě musela se jim obzvláštní chalupka pro pocení, jakož ji nazývali baňa, odevzdati. A tak když nejvíce rozpáleni, upoceni byli, medličkami se mrskali po nahu, potom pak nazí do čerstvé vody v lítě i v zimě se položili a jeden druhého polívali.¹⁶⁹⁾)

Letha 1726ho vykázané a obnovené meze a hranečníky, místami hřebíky bitý a místami cejchy knížecí v Dolním a Vrchním Březí.

Letha 1737ho privilija městské od Jasnosti císařské pána našeho Karla Šestého vnově confirmirované, které outraty z kanceláři koštovaly přes 300 zl.

Letha 1751 dne 25. augusty usnu v Pánu dvojíctihodný vysoce učený pan farář zdejší drahotušský Cyril Jakub Klátil, všemi svátostmi

¹⁶⁹⁾ Leželi po tři dny (od 15. do 17. července) od Lipníka až po Drahotuše. Na zimu zůstala pak v Drahotuších jedna kumpanie vojáků v sile 160 mužů.

opatřený, pochovaný protiv hrubými oltáři v kostele mezi stolicami na chodníku. Byl starý 72 leta, farářem zdejším 25 let, po něm z požůstatosti vypadlo věna: kostel farní dostal 994 zl. 13 kr., kostel filiální jezerský 248 zl. 33 kr. 2 d, kostel podhorský 248 zl. 33 kr. 2 d.

Leta 1753 na den svatého Matěje apoštola Páně usnul v Pánu dvojíctihodný pan František Hýža, zdejší kaplan, který 13 let kaplancem zde byl, všemi svátostmi opatřený. Pochován a pohřben na prostřed kostela na chodníku k hrubýmu oltáři. Byl horlivý kazatel a dobrodinec lidu.

Leta 1752ho zvonek svatého Donáta, kterým se při pozdvihování zvonívá, od Maryny Wolfky ze Slavíča za 29 zl. kúpený.

Leta 1752 za purkmistrův Pavla Onderky, Antonína Zimečky nové hodiny z nákladu obecního zjednané a na ratus postavené od hodináře Martina Skřivánka z Holešova za 142 zl. 9 kr. a k tomu staré hodiny, které na kostelní věži bývaly, jemu přidané. Cymbál aneb zvonek z Holomouce za 53 zl. 59 kr. od Melichara Šwana zaplacený, stolař, malíř, zedník a kovář a jiní potřebnosti koštovaly 53 zl. 51 kr., což toho v pospolitej sumě učiní totiž 249 zl. 59 kr.

Leta toho 1752ho nově vystavena pasderna z nákladu obecního, zklenutěná z pálených tihel, mimo robot, práce všeobecní, koštovala v sumě 148 zl. 12 kr. 3 d.

Leta 1747ho pastirně obě z kruntu z obecního nákladu vystavené po neščasném ohni.

Leta 1754ho, dne 10. juli měděná báně s křížem železným pozlacená na túž novú věžu svatého Vavřince, našeho velkého patrona a zástupce od ohně časního i věčného slavně postavena, která báně váhy 32 funtů má a velkosti 3 měřic růži se vsype do ní, kříž má váhy 67 funtů. Renovirovaná přistavěná táz věže od zedníka Josefa Konečního z Hranic, nový vrch vystavený od tesaře France Kelnera z Bartošovic, plechem bílým od klempíře Johanesa Oto z Nového Jičína přikryta, od svého díla zedník má 100 zl., tesař 170 zl., plechu 16 centů, 1 cent po 35 zl., činí 560 zl. Item klempířovi od 1 centa po 9 zl., cín a cveky sobě šafoval kovář Václav Jedlička zdejší, 122 zl. vyplacený.

Leta 1755 vazba vzdělána nová pod zvony z dubového dříví z nákladu kostelního 90 zl. od majstra France Kelera z Bartošovic.

První pouť na Svatú Horu Hostýnskú, která se začala roku 1755 tého šestú sobotu po Velikénoci, dne 10. máje. Následující pořádnost strany mzdy jest dobrovolně snešená na domě radním v úplné schválení hromadě. Z obecní kase k placení dne 25tého aprila roku 1761ho:

Velebnýmu Vašnost panu faráři, rektorovi s jeho pomocníky musicírujícími a zpívajícími 2 zl., zvoníkom soběchlebským 7 kr., zvoníkom bystřickým 14 kr., zvoníkom hostýnským 14 kr., na svaté hoře za

zpívanú mši svatú 1 zl., na tejž hoře za svíčky bílé 3 funty po 54 kr. činí 2 zl. 4 kr., počestnýmu ouřadu zdejšímu s kostelníkem 1 zl., ministrantom zdejším 12 kr., ministrantom bystřickým 6 kr., formanom dvum, totiž k odvezení pana faráře a k odvezení věcí kostelních, jednomu každému 1 vrtel ovsa a 2 zl. peněz, činí okrom ovsa na penězích oboum 4 zl., item více rechtorovi [na] sv. Hostýně 7 kr., item ministrantom na sv. Hostýně 3 kr.

Notatum: Pan farář tehdejší velebný pán Joan Kandrnal jsyce svú mzdu vypustil. Však ale to jeho mzdy odpuštění budúcim pánum farářům nepraejudiciruje a jejich vůli zůstává darovati neb záplatu žádati, což tým způsobem na pány caplany, když by na místě pánu farářů jeli, se rozumí. Což ale panu caplanu Andreas Awrathovi, který 1763 na místě pana faráře deputirovaný byl, dle jeho žádosti zaplaceno. Item 1764 panu cooperatorevi Františku Pflegrovi 1 zl. Jest ad notam vzato pro budúci direkcí, že může darováno neb place- no býti.

Notatum v sobotu dne 2. juni 1764.
Rektorova mzda roční a případnost:¹⁷⁰⁾

Léta Páně 1764 dne 7. juni vašnost pana faráře Joan. Kandrnala při popisování ku vysoce slavné biskupské consistorii kostelních solaristův, na vzneseném strany rektora otázku na domě radním od purkmistrův a rady a vejhozu starších obce, jest referirováno a na tom konečně přestalo, co jemu přísluší totiž:

Z casse kostelní respectu zbírek solarium	17 zl. 40 kr.
ku 4 slavnostem po 7 krejcaroch	28 kr.
od zpívání paše	35 kr.
na struny	45 kr.
za papír na cedulky zpovědní	8 kr.
Z casse obecní od zvonění klekání a poledne	2 zl. 20 kr.
činí	21 zl. 56 kr.

Accidentální případnost:

O vánocích v městě a dědinách, obyčejná kolleda a hodová, jinak posvícení cantací. Item tři cantací v městě: na ss. Tři krále, Všech svatých a sv. Mikuláše. Od cvičení dítěk písemnímu-liternímu-aritmickému též musikálnímu, zpěvnímu umění štvrtročně od každého školníka sedum groší. Bývalé vymyšlené drev, chlebův, vdolkův, koblihův dávání se na budúci časy zhazuje a cassíruje. Však ale aby podobné věci vyluzovati ponúknutí neměl? A při živnosti obstáti mohl? Tehdy s povážením: Při vybíráni desátkův oné nepovinovaté vyprošené toliko snopy se jemu tenkráte stabilirují a jsice: Od gruntovního desátního — štvrtního farního tribuenta jeden snop rži, jeden snop ovsa, následovně podle proporcí, od dvúštvrtníka dvojnásobně dva rži, dva ovsa snopy. Proti tomu uvolení tych snopův, aby mládež nadepsaným umě-

¹⁷⁰⁾ Rektorem školy byl tehdy Josef Reger.

ním vyučovati pilem byl. Pro budúcí observací a pravidlo, též pro vyhnutí excedírování a vymyšlenek zapověděných, jest k budúcí paměti zapsáno vejš psaného datum.

Léta 1766 Jasnost císařská pán pan náš Josef skrze Drahotuš na den Panny Marie Carmelitánské s dvýma jenerály Laudonem, Lasczym a hrabě Ditrichstein, kterej naším knížetem má bejti, skrze jeli, [přípisek] a ta památka nápisem latinským na domě radním na štítě jest opsáno a pro památku zachováno.¹⁷¹⁾

Léta 1768 vazba pod zvony musela se dolů shoditi a nová vystavěti od majstra Jana Rajnochá, se synem dělal z Rajnochovic, z kostelního nákladu vystavena, tesaři 43 zl., kovářovi 25 zl., do lipenského důchodu za dubový dříví 23 zl., zedníkovi i s materiály 8 zl. 43 kr., pospolu učiní 99 zl. 43 kr.

Léta 1769 dne 22. januari titul: velebný pán Johannes Antonín Kandrnal viceděkan zdejší, který u nás 16 let naším duchovním správcem mezi námi pokojně živ byl a svrchupsaný datum svůj život šcasně dokonal ve štvrtú hodinu odpoledne.

Léta 1769 dne 28. dito titul: velebný pán decan Wenceslaus Onofrius Böhm lipenský svůj život dokonal.

Léta 1769 dne 27. marty titul: pan farář náš drahotušský František Polka život dokonal, šest neděl u nás byl, v 12. hodině v poledne.

Léta 1769 dne 9. juli přijel k nám (titul) pan protocolista od slavného crejského kraje přerovského, pan Antonín Šmidlák a dne 10. dito v pátú hodinu z poledne svůj život dokonal na domě Antonína Braty a při našem farním kostele pod titul: svatého Vavřince na krchově od titul: velebného pana faráře našeho Ondřeje Kelnera tehdejšího, spolu celú radú neb ouřadem, při tom všechny cechy, slavně a chvalitebně doprovozen jest a pochován, ex officio ouřad, cechy službu poslední vykonali, tým podobně titul: velebný pan farář štolu jenom 4 zl. požádal a to pro všechny služebníky a chrám Páně.

Léta 1769 dne 8. aprila (tytul) velebný pan farář Andreas Kelner z lipenského děkanství kaplanství k nám od osv. kn. mil. jest byl prehontirovaný, kterýžto svrchu psaného datum k nám jest ponejprv vstoupil, s přivítáním ouřadu místo celej obce. A dne 13. augusty, jenž bylo posvícení chrámu Páně našeho, od (tytul) velebného pana decana lipenského Jakuba Niffritza jest nám všem farníkom v chrámu Páně představený a insstelirován slavně u přítomnosti farníků a jiných shromážděných lidí jest byl. Kterýžto pan farář jak jenom jest vstoupil do fary, hned sobě zedníka, tesaře povolal a všechnu faru skrze celé léto dělal, přestavoval, obzvláště nejprve všechny stodoly, v domě renovíoval, ze svého nákladu ozdobně opravoval, což jest k spatření.

¹⁷¹⁾ Bylo to 16. července na cestě od Opavy do Olomouce. Nikde jej nesměli vítat, všecko vítání zakázal. Pouze Drahotuští jej vitali — latinským nápisem, který dali napsat na radnici (Matrika I., 688).

L. P. 1777ho dne 17. february opovážil se hranický pan polesný naše na Novej kříkopě nad valchú stojící olše a střešňové stromy na čtyřicet kusů skrz robotu skácti, chtíce takové pro vrchnostenskú potřebu na drva zdělati, pročež tehdejší burgmistr starší pan Fabián Rabel dal ouřad a starú radu svolat a čtyři osoby k panu vrchnímu hranickýmu Karlovi Neumannovi s protestací, že to olší je v našim territorium a že nám patří, jest vypravil. Kterýžto deputirovaní na vrchnostenským canceláři k odpovědi dostali, aby domů odešli a že až pan vrchní ouředník s milostpanem tenkrát ustanoveným würtschaftsrahem Johannesem Trnkú (poněvadž se to na jeho poručení stalo) mluviti bude, že se nám jako zejtra odpověď odešle. Na druhý deň, to jest 18. february, uradice se pan burmistr s ouřadem a starú radu, poněvadž odpověď do devíti hodin ráno ze zámku nepřišla, a aby snad to skácené olší k vrchnostenské straně se neodvezlo, vypravili se všichni jeti z obce a ty olše a střešně v kusech zebrali a sem do Drahotouš odvezli a na rynku u statui svatého Jana Nep. složili, potom z teho se dříví na sáhy udělalo a do obce prodalo. Od vrchnosti ale potom žádná protestací nepřišla, ačkoliv se panu polesnému psalo, aby vyjádřil, z jakého návodu se to stalo, ale on neposlal žádnú odpověď a tak ostalo všechno ticho.

L. P. 1777 dne 27. february ten čtvrttek po svátku sv. Matěje apoštola Páně vyšel nešťastný oheň u France Bernkopa zámečníka na hůře, a to se vyzvědět nemohlo jak, ráno o půl devátej hodině, právě jak lidi šli ze mše svaté z kostela, a vyhořeli: on, Franc Bernkop, Josef Blažek a Johannes Jemelka. Pak u Vavřína Vlčka a Cyrila Žimečky střechy se strhly a tak ohni překážka se učinila, že dalej nepřišlo.

Ten den byla veliká mlha, která skrze oheň, poněvadž pro ňu větru nebylo, dobrá byla, ale proto zlá, že ani Hraničtí, kdežto i mnozí naši tam na trhu byli, ani Slavičtí ani Klokočtí ani jiní okolní sousedi nic nevěděli skrze tu mlhu, že v Drahotouších hoří a tak k pomoci nepřišli, někteří toliko z Hranic, když o tym ohni na trhu slyšeli, sem na pomoc a to dosti neskoro přišli.

Když se náš farní kostel stavěl roku 1784 za velebného pana faráře Ondřeje Kellnera, tehdy se vyplatilo následovně:

zedníkom	1830 zl.
nádeníkom	788 zl. 48 kr.
tesařom	771 zl. 6 kr.
kamenářovi	437 zl. 39 kr.
sklenářovi	26 zl.
zámečníkovi	262 zl. 54 kr.
stolářovi	279 zl. 39 kr.
klempnířovi	185 zl.
kovářovi	175 zl.
tihlářovi	476 zl. 57 kr.
vápeníkovi	164 zl. 30 kr.

za desky	123 zl. 55 kr.
za šindel dělníkom	77 zl. 42 kr.
všeliké jiné vydání:	
za sklo ec.	661 zl. 4 kr. 2 h.
Summa	6242 zl. 14 kr. 2 h.

Vydalo se na oltář hrubý:

kamenářovi Ležatkovi	1512 zl. 30 kr.
bildhauerovi Foderle	
z Kroměříže	400 zl.
marmolírovi	300 zl.
štafírovi	187 zl.
Summa	2399 zl. 30 kr.

Poboční oltáře:

bildhauerovi Poštackýmu	210 zl.
marmolírovi	200 zl.
malířovi od třech obrazů	104 zl.
Summa	514 zl.

Summa celého vydání 9153 zl. 44 kr. 2 h., mimo našeho malíře Vybírala a štafíra z Fulneka. Ti dva nanejmíň přes 200 zl. vzali.¹⁷²⁾

Roku 1784 začal velebný pán farář Andreas Kellner stavět chrám Páně drahotušský svatého Vavřince a vydal peněz v tomto

1784 řemeslníkom	2961 zl. 43 kr.
1785 řemeslníkom	1579 zl. 52 kr. 2 h.
1786 řemeslníkom	3070 zl. 22 kr.
1787 řemeslníkom	204 zl. 30 kr.
1788 řemeslníkom	18 zl. 00 kr.
1789 řemeslníkom	17 zl. 00 kr.
1790 za nové tabernakulum na hrubý oltář	60 zl.
1791 od štafírování oltáře sv. Valentina	50 zl.

7962 zl. 37 kr. 2 h.

Kostel měl tenkráte peněz jak kostelních tak fundačních 9511 zl. 4 kr. 2 h., a 2000 zl. musely jakožto dos ecclesiae zostat. Tehdy musel velebný pan farář více nežli 1549 zl. ze svých vlastních peněz dodat

¹⁷²⁾ V letech 1784—1788 provedena úplná přestavba kostela na místě starého. Stavěl Josef Goerig z Nového Jičína. Podle zápisu v matrice (I., 706) postaven kamenný hlavní oltář r. 1786 kameníkem Janem Ležatkou z Kroměříže a sochařem Henricem Fedrelm, rovněž z Kroměříže. R. 1787 postavil Ležatka mramorovou kazatelnicu v kostele a Fedrel nové dřevěné tabernakulum. Marmorí Michael Princz z Prostějova dokončil své práce na hlavním oltáři r. 1787, na postranních oltářích r. 1788. Nový oltářní obraz Nanebevzetí Panny Marie, malovaný v Olomouci, umístěn nad hlavním oltářem 28. září 1787, stál 72 zl. Téhož roku malovány i obrazy postranních oltářů sv. Vavřince mučedníka a sv. Valentina biskupa, každý za 22 zl. Všechny byly dílem Jana Pilze.

na tento chrám Páně. K tomu dal na své peníze bramorovú kazatelnicu postavit.

Roku 1786 učiněna jest císařská cesta od Holomouce přes Lipník, Drahotuše, Hranice, Bělotín, Starý a Nový Jičín, Příbor, Místko, Frídek, Těšín až do Krakova: a tato císařská nyní také robotů se opravuje.

L. P. 1785 dne 25. octobris vyskytel se nešťastný oheň v Braterské ulici u Antonína Ličmona, jak ale se stal, toho dokonalá vědomost se vyzkoumati nemohla a skrže ten oheň od Martina Procházky až do konca celá ta strana a na druhý straně začnouc od Matěje Staše až po Cyrila Bohatýho venkoncem i s mnohýma s obilím naplněnýma stodolama všechno skrže oheň stráveno bylo, tak sice, že nebylo možná co vyníšt, aniž obránit pro velký horko, však ale lidí bylo dosti k obránění, ale možná nebylo přistoupit pro velký horko a tak všechna stavení a jinší nábytky v popel obrácení přišly.

L. P. 1790 dne 3. juni ten čtvrtok na Boží tělo okolo půl desátý hodiny před polednem, když lidi v kostele byli a velebný pan farář Ondřej Kellner zpívanou mši svatou sloužiti začal, od Karla Zemana, který taky v kostele byl a skrže jeho syna Balcaru, když žemličky pekel, nešťastný oheň vyšel, tak sice, že nebylo možná co obránit pro velký horko a sucho, nebo vody nebylo, potoky vyschlý a u studních ohlubně shořely a tak vody k dostání nebylo, nebo ten čas leželi tady v Drahotuších dvě escadrony kyrysarů a stab i s jenerálem panem Kospotem, kdežto onim kyrysarům od slavného rekementu Kavanagh řečenej, pět koní, kyrysy a jinší vojanské rystuňky zhořely. Však ale ten oheň od France Bohatýho, v rynku ta celá strana a Lipenská ulice, jenom na konci u svatej Anny kapli Ondřeje Fekara, Jakob Holeňa a Fabian Konorza bez poskvrny pozůstal, ostatní ale všickni až po Fabiánu Procházku v rynku, pak v Uličce Ludvík Ličmon a Tomáš Nováček na popel vyhořeli a nic jinšího okrom zděné komíny a z tvrdý materie stěny stát zůstaly a tak lid do velkej nouze a bídě upadel a přišel.

V roce 1784 stal se pád dobytka a trval skrže přes půl roku, tak sice, že v tom čase přes 400 kusů hovězího dobytka vypadalo a zhynulo.

Pamět strany od roku 1714 v poli Zátokách až do 1766ho přítomného skrz řeku Bečvu a povodně pobraných rol svobodných.

Z ohledu a s povážením, že na odplavených rolech gruntovních gruntovním possesorom contribucí, platy a desátky odražené neb defalcované nejsou, naproti tomu ale s odplavenýma rolmi svobodnýma contribucí, platův, desátkův dávání přestalo, protož dnešního datum 18. marty přítomného roku 1766 po bedlivém vyhlídnutí na onych místech pod břehem Bečvy řeky, kde zase voda pod svobodné rola zem užitečnú nadplavila a nadhodila, takové nadplavky jsou níže jme-

novaným kupitelom pod obyčejnú nápomocnú contribuci prodané, jmenovite: Jan Frays vedle gruntovni Carla Zemana štvrt na pôl vrtla ukupil za 4 zl. 20 kr, Venzl Kunát vedle tejž Fraysové na vrtele za 8 zl 40 kr ukúpil, Jan Bernkop vedle gruntovni starýho Blažka štvrt za 4 zl 20 kr, Jan Losert populáni vedle Jana Šlosara za 8 zl 40 kr — s tým doložením, až by ti kupiteli tyto ukupené nadplavky v dostatečnosť úrody vypravili, podle proporcí snesitelná contribuci jim vyštípena bude. Stalo se s snešením celé počestné obce v úplne hromadě na domě radním za purkmistrů Václava Málka, Fabiána Rábla s jich spoluradníma dne 18. marty 1766.

Pamět ustavena novej lúky panské od O. K. Milosti v Rubaninách, od Klokočkých luk a našich s kúskem roli ležící, dekretem našemu městu Drahotuším dne 18. decembris 1768ho roku milostivě odevzdána, protiv platu 2 zl ročně do panského hranického důchodu pokládati. Kteroužto lúku a kúsek roli místo toho placu ostaví při Trávnickém mlýně, stodoli a chlívu, udělena.¹⁷³⁾

Léta Páně 1767ho dně 13. juli byli vysláni z obce městskej Drahotušskej v šesti osobách ze starej rady na zámek hranický k panu vrchnímu ouředníkovi Antonínu Franzovi Hallámkovi, činice protestací, že se obci Drahotušskej v jejich kruntech aneb pastviskou při mlejně tak řečeném Trávnickým bez všechny obce vědomosti stodola pro mlynáře vystavěla a za druhé, v roce 1768 dne 17. a 19. septembra zasejic se protestací od osob vyslaných učinila podvákrát. Nadjmenovaný pan vrchní ouředník nechal při tom mlejně pro tohož mlynáře v drahotušském Trávníku pro maštale a chlívý grunty zakládat, načež jim k odpovědi dal, že kdyby on byl věděl, že to obci přináleží, že by na žádný způsob toho stavět nebyl nechal. Poněvadž však od svého předsevzetí přestat nechtěl, pročež obec městská Drahotouská byla přinucená k Jejich Osvícenosti Kníž. Milosti pánu panu Carloví, svaté římské knížete do Nicolspurku stížnost složit, s kteroužto poníženou suplikou se stížností zmíšanou byl vyslaný toho času radní písar zdejší jménem Carel Keclík pod datum 7. octobris 1768. Na kteroužto supliku resoluci ihned podosáhl, aby lipenský pan vrchní ouředník Josef Carel Czyckar tu věc vyšetřil, kterýž to taky to před sebe dne 14. octobris 1768 běžícího vzal a Milost knížeti pánu svoji relací učinil, že Drahotuští dle svojej žádosti takovou lúku, kterou suplicando žádali podosáhnut protiv každoročnímu per 2 zl platu zaslouženi jsou, jak také pod datum 18. decembris 1768 roku milostivě resolvírováno jest na Nicolspurkou, že z pouhé milosti decretem v ruky naše a budúcim potomkům takovú louku siturijúcí aneb ležící od louk Klokočkých vedle Antonína Rýpara, toho času posesora jeho louky vedle tej, per transactionem obci Drahotouskej od Osv. kn. Mil. zadanej, se odevzdává, protiv každoročnímu platu do důchodův hranic-

¹⁷³⁾ V originále rozhodnutí označuje kníže čin Drahotušských za urážlivý a trestuhodný, jejich nároky jako nepravidlé, protože vrchnostenský pozemek je na všech stranách přesně označen. Přesto z pouhé milosti rozhoduje v jejich prospěch.

kých 2 zl. Načež se taky dne 26. aprila 1769ho roku následující osoby s obouch stran hranečních tej lúky, pročež takovú loukou vypravili kamenima hranečníkami, kterých v počte 14 kusů kamenů od strany Klokocké, jsou se postavily. A tak vinšujíce sobě všechno dobré, společně nejakú coláci u burmistra drahotouského toho času Josefa Bohatýho užijíc, v bázni boží se rozešli ten den po svatém Marku Evangelistu apoštolu Páně dne 26. aprila 1769 roku, jenž se stalo za ouřadu toho času a těch osob, kteří při těch hranečníkoch byli, Josef Ant. Bohatý, burkmistr, Fabian Rabel burkmistr, Matěj Vlček starší konšel, Tomáš Andrýsek, Jan Vrbík, Jan Šlosar, Matěj Kaynar, Jan Jemelka, konšeli, Carel Johannes Keclík radní písar, Jiřík Kobza, Martin Vaněk, Pavel Horáček, Izidor Bohatý, Cyril Zimečka, Josef Frydrych, Matuš Kolyl z Drahotouš. Z Klokočí Jan Kajnar fojt, Antoš Rýpar, soused od tej lúky, Josef Machaňa.

L. P. 1745 roku jest postavený kamenný kříž nade mlejnem Trávnickým jmenovitě nad Zábřehy z nákladu pana Johanesa Smolky, ten čas knížecího zahradníka v Hranicích, který také, kdyby tento svatý kříž k nějaký zkáze přišel, tehdy on nadjmenovaný dobrodinec na fundaci dvacet rejnských položil do obecní drahotoušské kasse, by počestná drahotoušská obec z toho vypadajícího interisu ten kamenný kříž opravila. Ten čas jest posvěcený od dvojíctihodného pana faráře Cyrila Klátila a za purkmistrů Pavla Onderky, druhýho Antonína Raihorta.¹⁷⁴⁾

Pamět strany Bečevního řeky toku vprostřed zdejších drahotuských a hranických gruntův.

Léta 1762ho dne 26. máje stalo se consomissální z obouch stran města Hranic a Drahotouš vyhlídnutí o ustanovení hranečníka, s jedné strany Drahotucha, totiž hranického pastviska, s druhé strany Antonína Slavíckého, contribuenta zdejšího jeho gruntovní roli. Totiž pro budoucí observátci jest při straně Staré haldy na začátku do země postavený hraneční kámen, dálejíc také kolíky vtlučeny. Item do stromu hrubýho topole jsú hřebíky vražené, k straně hranické hřebík s vyrytú literú W, k straně drahotoušské hřebík s literú D. A tak od toho topola meza až do Bečvi se vztahuje. V přítomnosti deputirovaných, z města Hranic: Franz Kutschta purkmistr, Jan Hoffman purkmistr, Jiřík Reich rychtář, Ignatz Klang syndicus, Franz Kulíšek konšel a jiní ještě deputirovaní z obce. Z města Drahotouš Václav Málek purkmistr, konšelové: Tomáš Andrýsek, Josef Blažek, Václav Zikmund, Antonín Halla, Antonín Slavícký původ. Z obce Antonín Zimečka, Jan Šlosar, Josef Bohatý, Tomáš Polomský.

L. P. 1780 dne 9. may od ouřadu burgmistrovského vyslána byla komisi Martin Vaněk a Cyril Zimečka radní a Jan Vrbík ze starej obecní rady, mezi Tomášem Gromanem a Antonínem Halú a ta komisi

¹⁷⁴⁾ Stojí podnes, Má nápis: DVM qVILEbet pro paCe orans iLuXI It Ista assVrreXI It — 1745. Podle záznamu v matrice I, 679, tesal jej krásenský kameník.

uznala, že Antonín Hala, jak nyní, tak na budoucnost i jeho potomci, ten plot spravovati mají, což se pro uvarování budoucí mrzutosti tuto notíruje. Stalo se v městě Drahotouších za burgmistrův Antonína Brady, Franze Vybírala a jiných spoluradních.

Roku 1805 dne 4. juni prodávala se měřica rži za 15 zl, žito za 16 zl a to obilí se přivezlo z Krakova. Toho také dne někteří prodávali tu rež po 13 zl, kaša prosná mírka byla za 45 kr.

Toho roku veliké množství lidu jak z Moravy tak i z Čech jelo na obilí do Polské země a nejvíce do Krakova, a tam žito, rež, ječmen, oves, prosnú kašu na korce kupovali, korec tam v polské zemi byly naše dvě měřice beze dvuch i také beze 3 mírek. Od korca platili formanom z Krakova až do Drahotuš, jak mohl domluvit, po 5 po 6 zl. Zdejší lidé prodávali takové obilí Hanákom a pekařom až do 7. juni. Nato od pana vrchního z Hranic přišla zápowěď takové obilí v domě prodávat, nýbrž aby se bud' to obyvatelům nebo na veřejný trh vezolo a prodávalo a protož takové obilí na trh i do Lipníka i do Holomouce naši lidé vozili.

Toho roku množství Švábů do polské země skrze Drahotuše tállo a někteří svůj statek na vozech sebou vezli a někteří pobuda tam nekterý čas, opět zpátky na tragači veza svůj statek se navracovali.

Toho 1805 roku, 15., 16., 17., 18., 19., 20. juli bylo silné rekrutirování, jeden každý otec svého syna, hospodář svého čeledína musel k asentu do Hranic dovést. Matky, otcové plakali, však ale to nic nespomáhalo.¹⁷⁵⁾

Dne 15. juli toho roku přijel nový pan farář do Drahotuš, Joannes Rösner, který byl v Nikolspurku kanovníkem. Toho pana faráře jak městské vojsko tak obecní lid a děti vítaly, kterému před školou školníci vinšovali a potom zdejší ouřad. Nato šel do chrámu Božího a tu jej páni kaplani Josef Beck a Jiřík Dubrava do kostela zavedli a on lidu shromážděnému udělil požehnání. Nato jej to městské vojsko a ouřad s pány kaplany do domu farního uvedli. Ráno 16. juli o 7 hodinách opět ouřad a to vojsko městské mezi tureckým muzikům do chrámu Božího toho pana faráře uvedli a po dokonané mši svaté do domu farního vyprovodili, kdežto se jemu v domě farním na placi jisté vrše od lokálního pana kaplana z Dolního Oujezda Justa Poláka komponírované, od zdejšího rektora Ignáce Regra a jeho pomocníků zpívaly. On ale měl nad tím velké potěšení a všem za to poděkoval a tomu vojsku a muzikantom 9 zl 20 kr daroval.

Toho roku 1805 dne 9., 10., 11., 12., 13., 14. septembra bylo opět silné rekrutirování, opět otcové museli své syny k asentu do Hranic dovést a kteří nechtěli rodičové jich dodat, byli arestem tuhým trestáni tak dlouho, až se jejich synové dostavili. Toho roku v augustu a v septembru množství jak rekrutů tak regulirovaných vojáků, jak pěších tak gavalerie přes Drahotuše z Polska mašírovalo a to na

¹⁷⁵⁾ Začátek třetí války koaliční proti Napoleonovi. Srov. ZK XXII, 26.

Francúze. Koně také, které se hodily, museli jak páni tak měšťani a sedláci odvést. Toho roku museli lidé na císařské cestě pracovat a opravovat a to na mílu i na dvě míle od svého místa, škarpy vyhazovat, někteří 5 dní, někteří 4, 3, 2 dni v roce, a to všechno darmo. Lidé toho roku byli velmi souženi vojskem, fořponami, robotů.

Toho roku 22. septembra, jenž byla neděle Páně, přišel voják do kostela, když již mělo být Pangelingua a šel zpříma do sakristie, aby z nařízení císařského jedny dveře se zamkly. Nato stoupilo 8 vojáků do zebračky a tu Velickej chase vzali 8 a sebou do Hranic vzali a když do Hranic přišli, všechny dom pustili. Velké pohoršení a neúcta stala se tenkrát Bohu všemohoucímu a chrámu Páně. Lid všechnen zděšený vyšel z chrámu Božího.

Toho 1805 roku byly pozní žna, pro dešče a zimu nemohlo obilí dorázit. Největší žna byly po s. Bartoloměji. Horáci 11. octobris ještě měli rža a ovse na poli stát zelené a nato 10., 11., 12. octobris byla taková zima a vítr, že lidé v rukavicích orali a seli, zemňáky vykopávali a pro zimu s pole dom utíkali. Toho roku 28., 29., 30. septembra, 1., 2., 3., 4., 5., 6. octobris veliká síla Rusů táhlo přes Drahotuše na Francúze.¹⁷⁶⁾ Lidé velmi mnoho fořponem vystáli, nebo jich museli z Frýdku až do Nového Jičína jedni a druzí z Nového Jičína až do Lipníka, třetí z Lipníka až do Olšan vézt na vozech. Z našeho panství hranického museli pro ně jet až do Frýdku a vézt jich až do Nového Jičína, kroměřížské panství muselo dát 700 vozů a ti až do Nového Jičína pro ně jeli a až do Lipníka jich dovezli. Kelecké, Bystřické, Dřevo[ho] stické Postacké a bühlví odkud které panství musely množství vozů pro ně vypravit a tak vždy polovica jich jelo a polovice jich šlo. Jedným dnem museli z Frýdku až do Lipníka, z Lipníka jedním dnem do Olšan, do Vyškova maširovat. Přes Drahotuše nejvíc pěchoty okolo 9té hodiny, pozdějíc k Lipníku maširovali a zpívali. Kavaleria ale spíše za dňa maširovala a sice vždycky jeden den maširovala pěchota, druhý den kavaleria, jeden ale den obojí maširovali, pěchota do Lipníka a kavaleria zostala 7 švadron v Drahotuších, v Milenově a v Klokočí, bylo jich po dvakrát množství a ty všechny museli lidé darmo živit a gořalku dávat. Co vozíků za nimi jelo, těch nebylo možné spočítat, také mnoho kusů a lazaret nebo špitálů za nima jelo. Nekterý deň, jako 3., 4., 5. octobris, to se cesta odpoledne nepřetrhovala od množství vozů a koní. Přitom pršelo, zima bylo, a oni přeci maširovali. Ty místa, kde noclehovali a své staci měli, mnoho vystály, lidé i na mílu museli jim kašu, zemňáky, zelí vařit, a tam kde staci měli jim donášet, a to všechno darmo. 3. novembra opět velké množství těch Rusů maširovalo. V Drahotuších jich měli po 14, po 10, po 8, po 7 všudy. Ve Velké, v Klokočí, v Milenově, v Slavíči, v Jezernici jich měli po 20, po 24 mužoch v jednom stavení. Ti ale dne 6. hněd po půl-

¹⁷⁶⁾ Pomocná vojska ruská vypravil na pomoc císaři rakouskému proti Napoleonovi car Alexandre I. Protáhli tudy do října v pěti kolonách v sile asi 50.000 mužů. Do prosince prošlo jich však na 180.000.

noci okolo 2 hodin museli do Prostějova maširovat a náš lid okoličný a cizopanství museli jich vézti na 7 mil.

Dne 9. novembris opět na 11 set v Drahotuších Rusů přimaširovalo a ti měli rostok. Ti vezli množství kusů a vozů a vozíků. 10. novembris byla neděle Páně, však ale tito Rusi u našeho kostela veřejně kola z vozů dělali a pracovali i také kola kuli při malém ohni, nebo si ho hned na zemi postavili a malú pícku a kovářský měch k tej píc[e] přidělali a tak celý ten den kuli. Měli sme ten den za svatý pokoj modlení držet, však ale pro množství toho ruského lidu museli sme modlení na druhý den, totiž na s. Martina držet. Takové modlení v celej diecézi Holomucké drželo se po 3 neděle, totiž 9., 17. a 24. novembris za obdržení svatého pokoje. 5. novembris táhlo 2 regementy samých ruských kozáků s píkami na koních a ti leželi přes noc v Lipníku a po dědinách.

Dne 28. octobris náš pan kaplan Josef Beck dostal se do Pozděchova pod Vizovskú faru za lokálního kaplana. K nám ale se dostal 11. novembris pan kaplan Antonius Cosman, rodič z Opavy, předtým byl cooperátorem v Lipníku.

Dne 11. novembris 1805 slyšeli jsme, že nepřátelé naši Francúzi do Vídne přišli a potom z Vídne po našich krajinách rakuských a moravských se položili. Tu páni z Vídne ujízděli do Polska se svými vozy a penízami.¹⁷⁷⁾ My sme také dostali poručení, abychom kostelní věci do Hranic dodali, aby nám jich nepřítel nepobral a to se stalo 18. novembris, že sme naše kostelní věci do zámku hranického k schování dodali. Kdežto na zámku byly až do 4. decembris. Nato, poněvadž Francúzi jak lití lvi 4. decembris do Kroměříže se 4 regementy přihrnuli, tak s téma kostelníma a jinýma věcmi ze zámku do Sliska ujeli a teprv jak se pokoj s Francúzem učinil, dne 18. ledna 1806 tyto věci z Hranic sme nazpátek dostali.

Dne 16. novembris byla patálie u Tuřan a tam že Rusů na tisíc a Francuzů na 3 tisíce zhynulo sme slyšeli, však ale Francúzi že obdrželi plac také se pravilo. A po tej patálí vojáky do špitálů na Poštát, do Těšína, do Roke[t]nice, do Oder, do Mezříče, do Prerova, do Přestavylk, na Veselíčko rozváželi.¹⁷⁸⁾ A tudy nemoce mezi lidmi našimi se roztrúsily tak, že všudy lidé nemocní byli a také mřeli velmi. Od těch špitálů a od lidí natáhli i kněží nemoce, takže na Poštátě farář, v Odrách kaplan, v Lipníku kaplan, v Dolním Oujezdě lokální kaplan zemřeli a tak také jinde se dílo.

Dne 25. novembris bylo Rusů v Drahotuších na noc 2300 mužů a koní množství. 27. novembris celý den ruské rejtarstvo skrze Drahotuše maširovalo. 30. novembris přimaširovali husaři ruští a měli rostok až do 2. decembris a měli jich sousedi po 10 i 12 mužů a ty všechny

¹⁷⁷⁾ Den po bitvě slavkovské, 3. prosince večer projížděla Drahotušemi také rakouská cisařovna do Frýdku; v Hranicích vyměnila koně.

¹⁷⁸⁾ O vojenské nemocnosti ve Veselíčku srovn. čl. Ant. Froehlicha: Vojenský hřbitov na Lipensku z dob válek napoleonských, ZK IX, d16 a n.

živit museli a chléb jim dávat. K tomu museli sme chléb do magacíny po dvakrát péct, po 6, po 4, po 2 pecnoch a každý lablík musel mít 4 funty, a ti, kteří ten chléb do Holomouce vezli, tam jich zadrželi a ti museli magacínu k armádě dovážet k Vyškovu a některé Francúz také zajal a byli tam i 4, 5 neděl.

Dne 2. decembries 1805 celý den jak gavalerija tak pěchota ruská šla přes Drahotuše k Lipníku a těch se počítalo na 12 tisíc, ti ale že k Přerovu mají jít sme doslechli. Opět hned ten den dostali sme do Drahotuš 2 kumpanie a stov Rusů, zas jich po 10 mužoch měli. A ten den jedni s kusama a s municí od Lipníka k Hranicím a druzí od Hranic k Lipníku Rusi mašírovali, takže sme ani tomu rozumět nemohli, co se to děje. Just ten den měli sme pohřeb Augusta Baščíka z numera 11 a pro množství těch ruských vozů museli sme s mrtvým tělem okolo humen přes Zachalupky jít. Tenkrát sme také slyšeli, že na Hanej již mnozí sedláci z kruntů pozutíkali, poněvadž Rusi dobytek, obilí jim pobrali a stavení a stodoly jim otrhali.

Noviny tehdy žádné nešly, poněvadž v Brně Francúzi byli.

Dne 2. decembries byla patalie u Slavkova a tu sme slyšeli, že mnoho Rusů tam padlo a tak Francúzi victorii obdrželi.

3. a 4. decembries tálko velká síla jak Rusů tak našich vojáků, vozů, kusů, takže ty dva dni od rána až do večera a snad celou noc do Polska skrze Drahotuše mašírovali. Také dne 4. decembries v noci o 11 hodinách přimašírovalo asi 80 Rusů a chtěli našeho představeného Jana Hallu, že jim hned quartir nechtěl dát, rubat, již palaš oficír měl vytažený, jenom že on představený pryč se retyroval.

Tu tehdy nás lid se hlasitě svolával k pomoci a sousedů se mnoho sběhlo k retunku. Nato Josef Vrbík, tehdejší policaj, dal jim quartiry. Však ale o 2 hodinách se šromot stal, že Francúzi sou již v Lipníku, tehdy tito Rusi z Drahotuš ouhrkem vymašírovali. Dne 5. decembries, když sme šli z rorát opět se šromot stal, že kozáci ruští, kteří před nepřítelom utěkali, kvald sobě chtěli činit a Josefovi Halovi ovce chtěli krást a Janovi Bohatému také se mocně do gruntu vlámat. Tu opět sousedi se sběhli a ty kozáky odehnali. 9. decembries opět s téma kozáky se šromot velký stal, takže množství lidu našeho s kvery, s palicemi, s vidlami se sběhli. Když ale nás představený věc vyšetřil, co se stalo, tehdy kozáky upokojil a lid se rozešel.

Bud' Pán Bůh pochválen, až do 14. decembries Bůh nás od francúzské roty chránit ráčil. Však ale jak sme 8. decembries psaní z Kroměříže dostali od P. Kriminala Klátila a od našeho vlastence France Vybírala, ti nám píšú, že 4. decembries po dokonané patalii u Slavkova blíž Brna, kdežto množství Rusů i také Francuzů padlo, Rusi i naše vojsko 3. decembries do Kroměříže přimašírovalo, kteří od obyvatelů kroměřížských jídlem zaopatření byli. Byla tam také pakaže¹⁷⁹) bratra císaře ruského Constantina, a on také sám tam byl. 4. decembries

¹⁷⁹⁾ T. j. zavazadla, družina velkoknížete Konstantina, vrchního velitele ruských vojsk.

okolo 4. hodiny po poledni Francúzi pak lití čerti s holýma šablamí a sice husaři do města přiletěli, po městě stříleli a to opozděné vojsko naše zajímali a Ruse posekali. Po nějaké chvíli přimašírovaly 4 regimenty tej nejvýbornější francúzké kavalerie, 3 generali, celé město bylo nacpané vojskem tak, že ani canovníci, pan děkan, piaristé osvobozeni nebyli. Tu pakažu toho Constantina posekali a rozmetali a on se k piaristom reteriroval a ti jej za piaristu do hábita oblekli a z kláštera ven na svobodu jej propustili. V židovském městě sice nebyli, však ale některé židovské domy vyrabovali a splundrovali. Einquartirung ten se teprv o 8 hodinách na večer udělal, kdežto v některém domě po 5, 7, 10, 15 i víc jich bylo a hned se muselo péct, vařit, ustanoveně víno nosit, nebo piva pít nechtěli a někteří takoví šelmy mezi nima byli, že lidi obírali a šablů k hlavě měřili, kdyby se kdo byl opovážil jim nejakou překážku dělat. Ubohý kanovník Musiol musel nejprv lžíci soli snést, tabák s něma kouřit, jim uhle do fajfek nosit, topit a jiné věci dělat a dívka se nesměla k ničemu pohnút a tak v jiných místech dělali, že pán jich sám obsluhovat musel. Kanovník Lebon musel jim jak nejaký chlapec s laternou svítit a to také knížecí vrchní činit musel. Knížecí sekretář Blumhag musel jich koně a boty pucovat, seno a obrok pro koně z magacíny nosit, koštyle a bílé prádlo jim dát a tak jiným se stalo. Na Patra Vincenca Klátila, cooperatora, přišel jeden husar s vytáhnutou šablou a peníze od něho míti chtěl, k tomu on musel svůj kosten otevřít a ten šelma těch pára rejnských, co měl, bílé prádlo a stříberné hodinky pryč vzal. A to se více takových excesů v Kroměříži stalo. Zrána hned kaše, rosoly, zkysela masa a víno, co jen vypít mohli. V poledne byla taková a tak k svačině a k večeři. V pátek šla deputaci k těm 3 generálom, ku kterým se vyslali pan probošt baron Rolsborg, hrabě Lamberg, baron Kaschnitz a páter provinciál piaristický. Ti dostali na odpověď, aby jejich žádost a postulata písebně udali, což se všechno ve francúzkém jazyku sepsalo a těm generálom podalo. Ten nejvyšší generál ty postuláta potvrdil a 100 mužů a 2 oficíry na patrole ordinoval, aby těm excesům konec byl a naporučil, že každému muži krom jídla víc nepatří jak 1 putelia vína, aneb 2 putelie piva a který by víc žádal, aby hned obžalován byl. Brandsteuer od nich žádný nežádal.

V pátek v noci 6. decembries přišlo, že Waffenštílštand je, kdežto oni v sobotu 7. decembries všichni mezi 9. a 10. hodinu ráno odmaširovali. Tak mnoho pan Kriminal Klátil psal velebnému panu faráři hranickému Matějovi Klátilovi.

Pan Franc Vybiral také psal, že ve svém domě měl 8 Francúzů, těm že musel sám koně pucovat, seno, obrok z magacíny nosit, pít a jest co chtěli musel jim dát a paní jeho že jim prát koštyle, vařit, péct sama musela. Za několik dní opět Francúzi do Kroměříže, do Prostějova, do Vyškova, do Kojetína přitáhli a někteří dobře s nima vyšli, někteří se také od nich zle měli. Až potom 28. decembries učiněn jest pokoj s Francúzem, tak Francúzi do Francúz z naší země a Rusi do své

země, jak na podzim kafky po hromadě tálí. Ti Rusi jak sme slyšeli větší excese činili po Moravě nežli Francúzi. Bůh nás dalej od takových lidí ochraň a opatruj.

Toho 1806 roku na trhu v Lipníku dne 27. ledna byla rež za 8, 7 zl, žito za 9, 8 zl, ječmen za 7 zl, oves $3\frac{1}{2}$ zl. Kaša pohanská i prosná mírka za 36. [kr.] Seno cent $4\frac{1}{2}$ zl, sláma režná kopa za 12 zl, žita za 10 zl.

Roku 1806 dne 19. února, jenž byla škaredá středa nebo Popelec, začal stavět Sebastian Staudinger, varhanář z Engelsberku ze Sliska varhany v tomto farním kostele svatého Vavřince a dne 5. aprilis, jenž byla sobota, na večer při slavném Vzkříšení, začal jsem já, Ignác Reger, tehdejší rektor, na nich hrát, kdežto všichni farníci byli potěšeni, ač dostavené nebyly. Dne 30. aprilis tyto varhany byly dostavené a dalo se jemu 1200 zl krom kostu.

Roku 1806 dne 14. aprila byla rež v Lipníku na trhu za $4\frac{1}{2}$ zl, žito za 7 zl, ječmen za 4 zl, oves za $3\frac{1}{2}$ zl, kaša prosná za 24 kr. mírka, čecůvka za 12 kr 3 d mírka. Bud' Pán Bůh pochválen, proti loňskému času velká se stala proměna.

Toho roku dne 29. března dostali jsme nového cooperatora Franciscum Kuba, rodilý ze Želchovic, novoposvěceného kněza. Ten ale dne 28. juni do Hranic za cooperatora jítí musel.

Toho roku 24. března odebral se od nás Anton Kosman, kaplan zdejší, do Lipníka za kaplana. Drahotuští farníci rádi ho pozbyli. Dne ale 26. juni přišel sem za kaplana Franc Elzner, rozený z Mezříče, ten byl cooperatorem v Hranicích.

Toho roku 1806 dne 22., 23., 24., 25. juni byla taková zima, že na poli a v zahradách fazole, zemňáky, oharky¹⁸⁰) i prosa zmrzly. Toho roku také bylo velké sucho, takže na mnohých místech ječmeně a ovse se nemohly vysypat a lny od toho sucha cz.. ané byly a od chladna zkázu vzaly, takže jich lidé zaorat museli.

Dne 23. juni byla rež na trhu v Lipníku za 6 zl, žito za 9 zl, ječmeň za 5 zl, oves za 4 zl, maso hovězí za $13\frac{1}{2}$ kr, telecí za 10 i za 12 kr, skopové tým podobně, pivo máz za 8 kr.

Toho roku 1806 při stavení nových varhan on varhanář měl svůj kost na faře u pana faráře Johanesa Rösnera a tovaryš měl svůj kost u Antonína Spiruty a tam také celý ten čas ložírovali.

Nebožtík pan farář Josef Kornicel byl povolal fojty a burmistry k sobě do fary, nežli se úmluva učinila s varhanářem, zdali chtějí být nápomocni na tyto varhany a zdali chtějí jich také z Engelsperku do Drahotuš dovezti, kdežto dali na odpověď, že chtějí být nápomocni a že jich také dovezú. Tehdy já s panem farářem Kornicrem učinili sme repartici co jedna každá obec má složit. Tehdy následovně na tyto varhany složili roku 1803:

¹⁸⁰) Okurky.

Hrabovská obec . .	13 zl	Radíkovská obec . .	23 zl
Slavická obec . .	25 zl	Uhřinovská obec . .	6 zl
Klokocká obec . .	15 zl 22 kr	Lhotská obec . .	5 zl
Velická obec . .	31 zl 15 kr	Drahotuská obec . .	200 zl
Milenovská obec . .	33 zl	Summa	351 zl 37 kr

Složili na tyto varhany:	cech tkalcovský	10 zl
	cech krejčířský	8 zl
	cech ševcovský	10 zl
	cech kovářský	5 zl
	Summa	33 zl

Z těch peněz poslalo se tomu varhanáři roku 1804 dne 6. januari 200 zl závdanku, a to po Janu Bohatým, měšťanu drahotuském, kterýžto také quitung donesl, že jich skutečně odvedl.

Roku 1805 složily na tyto varhany:

Milenovská obec	33 zl 15 kr
Hrabovská obec	13 zl 15 kr
Velická obec	31 zl 15 kr
Slavická obec	26 zl
Klokocká obec	15 zl 22 kr
Radíkovská	23 zl
Matěj Vlček	5 zl
Karel Šerý	3 zl
Ignác Vrbicky	3 zl

Summa 153 zl 7 kr

Z kostelní kase bylo na povolení od slavné consistori vziti 300 zl. A kníže pán Johann v. Dietrichstein daroval nám z důchodu hranického na tyto varhany 150 zl. Summa 450 zl.

Když ale roku 1804 měli 8 fúr farníci vypravit pro takové varhany, tehdy se opětně společně uradili, aby raděj tento varhanář tam v Engelsperku formany najal, že tito farníci budú raděj ty fúry platit, kdežto on jich tam najal a přivezli corpus na 4 saněch dne 10. marce, kterýmžto formanom se zaplatilo, jak níže psáno jest. Nato roku 1805 19. července poslal jednu fúru, druhého srpna jednu fúru, 1806 9. ledňa dvě fury, 5. februari 2 fury, 18. februari přijel se svým celým náčením a tovaryšem, kdežto byl konec masopusta a hned na druhý deň, jenž byla Škaredá středa neb Popelec, začal tyto varhany stavět a ve třech dnech stál corpus. Složily tehdy na tyto fúry následovně, předně

obec Milenovská 1804 . .	10 zl 24 kr
obec Radíkovská 1804 . .	7 zl
obec Lhotská 1804 . .	3 zl
obec Klokocká 1804 . .	5 zl 34 kr
obec Velická 1804 . .	11 zl

obec Slavícká	1804	.	.	8 zl 48 kr
obec Hrabovská	1804	.	.	5 zl 12 kr
Summa	.	.	.	50 zl 58 kr

Roku 1806 na fúry složily:

Obec Drahotuská	.	.	.	190 zl
obec Velická	.	.	.	32 zl 54 kr 2 d
obec Klokočká	.	.	.	20 zl 26 kr 2 d
obec Slavícká	.	.	.	26 zl 29 kr 2 d
obec Milenovská	.	.	.	33 zl 49 kr 2 d
obec Lhotská	.	.	.	10 zl
obec Radíkovská	.	.	.	20 zl 37 kr 2 d
Summa	.	.	.	334 zl 17 kr 2 d
Summa celého příjmu	.	.	1372 zl 59 kr 2 d	
od Hrabovské obce			15 zl 46 kr	
od zdejší	.	.	35 zl	
				1423 zl 45 kr 2 d

Z těch peněz se vyplatilo následovně:

Varhaníkovi dalo se	.	.	1215 zl,
(poněvadž positiv také spravil)			
formanom engelsperským	.	.	175 zl
stolařovi od podlahy			
při varhanoch	.	.	5 zl 30 kr
stolařovi od stolice k varha-			
nom a desky na zed'	.	.	1 zl 54 kr
za dřínovú desku k varha-			
nom	.	.	1 zl 36 kr
za dva archy stemplované-			
ho papíru	.	.	1 zl
za druhú fošnu k varhanom			1 zl 15 kr
za 10 desek po 45 kr	.	.	7 zl 30 kr
za 3 kuse dřeva	.	.	2 zl
tesařovi od tesání toho			
dřeva	.	.	30 kr
zedníkovi za jeho prácu	.		2 zl 6 kr
za dvě kůže na positiv	.		3 zl
zámečníkovi	.	.	6 zl
kovářovi Franc Jedličkovi	.		18 zl 54 kr
Antonovi Spirutovi za kost			
tovaryše a kvartýr var-			
hanáře	.	.	154 zl

Machovi Klokockému, co varhanáře s jeho náčením do Engelsperku dovezl	20 zl
poslovi, co do Engelsperku dvakráte chodil	8 zl
Summa vydání	1623 zl 15 kr
Summa celého příjmu	1423 zl 45 kr 2 d
vydání	1623 zl 15 kr
Převyšuje vydání o	199 zl 29 kr 2 d

Předešle sem poznamenal, že Franciscus Kuba 29. března dostal se do Drahotuš za cooperatora. Co se ale tenkrát přihodilo, musím také tuto pro věčnú a budúci památku poznamenat.

Dne 23. března vyslal mne, rektora Ignáce Regra, velebný pan farář do Holomouce z příčiny, že z Holomouce panu farářovi Johanesovi Rösnerovi přišlo psaní, aby on příležitost do Holomouce pro toho cooperatora Francisco Kuba odesal a on že do Holomouce na své příležitosti přijede. Tehdy pan farář dal své dva koně do šejze a obec vyslala vůz pro jeho věci. Dal ten vůz Anton Spiruta, měšťan, a dva koně. S tou příležitostí vyjel sem toho dně 23. března, jenž byla Smrtná neděle po obědě a poněvadž zlá cesta byla, tehdy sem jen do Hodolan na noc dojel. Ráno ale do Holomouce sem jel. A přijeda k Holomoucu viděl sem Moravu velmi rozvodněnú tak, že Hradisko celé ve vodě stálo. A na Hradisko žádný jít nemohl, leda na čluně se lidé vezli. Tu sem si pomyslil, že zajisté tento cooperator (poněvadž od Hunčova byl) pro vodu do Holomouce nepřijede. Jel sem ale přeci do Holomouce a tam sem ho očekával až do půl páté hodiny po poledni. Však ale nepřijel, tak sem z Holomouce vyjel a do Drahotuš sem o půl 12 hodině s půlnocí přijel. A poněvadž sem cooperatora nepřivezl, musel velebný pan farář dne 25. března (jenž bylo Zvěstování Panny Marie zasvěcený svátek) dvě mše svaté, totiž ranní a hrubú mše svatou sloužit.

On ale tento cooperator v sobotu před Květnou nedělí, to jest 29. března do Drahotuš se svou příležitostí přijel na oběd, kterémužto 18 zl dobrovolně velebný pan farář za tu příležitost dal. Obec ale Drahotuská musela dát 10 zl za tu příležitost Antonínu Spirutovi.

Toho 1806 tak množství jelo se solú kamennú, že jak ve dně, tak v noci cesta od vozů nebyla prázna, nebo dostávali od centa od míle po 10 kr. A tu sůl nakládali v Hranicích a vezli ji do Holomouce, do Kroměříže, do Napajedl, do Střeboví, do Litovle a na jiné místa. Do Hranic se vozila z Nového Jičína a do Nového Jičína vozila se z Těšína a do Těšína se vozila od Veličky, kde se kopala. Toho roku u nás byla sůl kamenná za 4 kr funt a za Moravú za 4 kr 2 d funt. Bílá sůl neb špížková nebyla k dostání žádná.

Toho roku 1806 na tu neděli po Navštívení Marie Panny ve štvrtek a v pátek šlo velké množství přes Drahotuše poutníků a to nejvíce Hanáků od Tovačova, od Trúbek, od Týnca. Jedna každá procesí s korúbama a nesli obrazy Panny Marie Frýdecké a ti šli všichni do Frýdku. Také toho dne množství bylo procesí s knězama, s bubnami a s trúbami ze Starého Jičína, z Mezříče, z Rožnova, z Bystřiček a ti všichni byli v Zašověj.

Také na den Navštívení Panny Marie byla slavná procesí na Svatém Kopečku, z tumu z Holomouce bylo tam 14 samých knězů, a ten který vedel procesí, měl brlu a infuli. Také z jiných míst přišli tam s procesí, takže na ten den, jenž byla středa, množství lidu se tam sešlo, 3 zpívání mše drželi a bylo nemecké kázání, tak jak nám vypravovali ti, jenž tam osobně byli a viděli.

Roku toho 1806 dne 19. juli, poněvadž od slavného biskupského ouřadu z Holomouce dostalo se povolení procesí k Panně Marii Hostýnské vést, tehdy Drahotušské město spolu [s] všemi farníkami vedli takovú procesí svrchupsaného dne, jenž byla sobota a neděle 8. po svatém Duchu následovala, to ale následujícím způsobem: V sobotu o půl osmé hodině se sezvánělo a pak byla zpívána mše svatá za šťastné putování. Po mši svaté pan kaplan Franz Elzner oblečený v pluviále, s bubnami, s trúbami vyvedl tuto procesí až na Výhon. Tam se [s] pútnikama pomodlil 5 Otčenášů a tolik Zdrávas Maria. Nato někteří na člun, někteří přes Bečvu bředli a tak v společnosti šli až po Soběchleby a do kostela s procesí se vešlo, však ale soběchlebský pan farář žádného požehnání nám neudělil, co nás zarmútilo.

Po obědě šel lid a ubíral se k Bystřici a tak se uvedlo do chrámu Božího procesí a velebný pan farář bystrický proti nám vyšel Godefriodus Gnilkner, nás přivítal a do chrámu Božího uvedl. Nato po 6. hodině byly litanie. V neděli o 10. hodinách bylo kázání a po kázání byla slavná zpívána mše svatá za naši obec, po kterejžto mši svaté opět sme [se] dom ubírali a vyprovázel nás pan cooperator až za Bystřicu. Nato lid tento se ubíral dle své možnosti až do Drahotuš a potom se uvedlo procesí do chrámu Božího a bylo Salve regina a udělilo se požehnání velebné svátosti. Koštalo to procesí následovně: Obec Drahotská dala duchovnímu za cestu 2 zl, za zpívání mše svatou 1 zl 30 kr, muzikantom drahotským 6 zl. Ze zbirečných peněz, co lid naskládal, zaplatilo se:

Panu faráři drahotskému za tři zpívané mše,
které se sloužily v sobotu než se vyšlo, druhá na sv.

Maří Magdalenu a třetí na sv. Annu	4 zl 30 kr
muzikantom našim od trúbení	3 zl
rektorovi bystrickému	1 zl
kostelníkom bystrickým	36 kr
zvoníkom bystrickým	30 kr
kalkantistovi bystrickýmu	30 kr

chlapcom bystřickým	12 kr
chlapcom drahotuským	30 kr
co bubny nesli v procesí	30 kr

Obec Drahotuská dala do kočára koně, co se pan kaplan vezl a vůz, co se kostelní věci vezly. K tomu obec obětovala Panně Marii 6 půlfuntových a 6 štvrtkových svící.

Toho roku dne 26. juli jmenovitě na svatou Annu byla na oumysl hostýnských poutníků u sv. Anny slavná mše svatá zpívaná o 9. hodinách a ranní mše svatá po 7. hodině, také se tam sloužila a lidu mnoho se tam sešlo.

Nato 27. juli, jenž byla neděle 9. po svatém Duchu, konala se slavnost tam u sv. Anny s velkým množstvím lidu. Předně o 7. hodinách vedla se tam slavná procesí s velebnú svátostí pod podnebím s bubnam a troubama a městské vojsko sprovázelo tuto procesí. Nato byla tam ranní mše svatá, a potom byla druhá mše svatá tichá. Po 9. hodině bylo kázání, které měl Pater Franz Eltzner, kaplan zdejší. Po kázání byla zpívaná mše svatá s asistencí, nebo se procesí také s asistencí vedlo. Po poledni držel se tam nešpor s asistencí a po nešporě opět se vedla slavná procesí do farního kostela u přítomnosti množství lidu.

Opět toho roku 1806 v čas žní byl nepohodlný čas, lidé pro samý dešče nemohli žít a to co požali, jak na pokládkách, tak na mandloch, porustlo, nebo jestli některý den byl čas, lidé to osušili, obracali, snopy rozstavovali a opět přišel dešč, zase to zmoklo a tak na obilí toho roku byla velká škoda, dílem pro sucho, dílem pro mokro. Bůh nás račí dalej ve své milosti zachovati a nám hojných ourod zemských popříti. Nebo draho až posavad trvalo, rež po 7 zl, žito po 10, po 11 zl, ječmen za 5 za 6 zl, oves i po 5 zl. Kaša prosná mírka za 30 kr, za 33 kr. Maso hovězí za 13 kr 2 d, skopové za 12 kr, pivo za 8 kr a to bylo psané dne 14. srpna. Formani od oračky od měřice žádali 2 i 3 zl. Toho 1806, 31. augusti přišlo císařské poručení, aby kdo dává ročně 100 zl kontribuci, aby dával skrze 5 let 150 zl.

Při tom sůl kamenná byla funt za 4 kr, od toho dne toho septembra aby byla funt za 6 kr. Tabák od toho dne, který byl před tým za $2\frac{1}{2}$ kr, aby byl $3\frac{1}{2}$ kr loth šňupavého. Galicinr byl před tím za 3 kr loth, od toho dne za $4\frac{1}{2}$ kr, kuřlavý pakla byla za 1 kr, od toho dne pakla za 1 kr 2 d.

Léta 1806 dne 14. septembra učiněna jest úmluva u přítomnosti velebného pana faráře, pana představeného Jana Halle, policajů Josefa Vrbíka a Antonína Špiruty v domě farním a to následující: Jan Kolich, měšťan z Nra 54 a Felix Kaynar, soused z Nra 106 byli povinni každoročně panu faráři vozit obilí do mlejna a ze mlejna mouku přivézt. K tomu byli ti dva povinni z louky farské seno a otavu dovézt. Velebný ale tehdejší Johann Rösner, farář drahotušský, sobě to rozvážil, že z takové roboty žádného zisku nemá a to z následujících

příčin, předně, že by on byl jako poddaný, kdyby on u Trávnického mlynáře vždycky mlet musel. K tomu mnohemu čeledínovi obili a mouku svěřit, že je také nebezpečno. Za druhé, když seno neb otavu vozili, že mnoho koně vyfutrovali, než se seno neb otava naložila. Za třetí: Poněvadž tito dva sousedi kolikrát svou prací zaneprázdněni byli tak, že v ten čas panu faráři žádanú práci vykonat nemohli. Z těch a takových příčin tento svrchupsaný pan farář z tejto roboty jich propustil na budoucí časy a oni tito dva sousedi a potomkové jejich na těch gruntech posedirující budú povinni jedenkaždý 4 achtele ovsa panu faráři každoročně odvádět místo tej roboty.

Roku 1806 dne 5. octobris přišel sem do Drahotuš vnově posvěcený kněz Georgius Wizner, rodilý z Holomuce za cooperatora, kterýžto dne 12. octobris, 20. neděli po sv. Duchu měl slavné primitive v našem chrámu Páně, kterému přisluhovali za caeremoniaria zdejší velebný pan farář Joannes Rösner, diakonus byl velebný pan farář hranický Mathias Klátil. Subdiaconus byl Franciscus Elzner, pan kaplan zdejší, kterýžto také měl nad týmto primiciantem krásné kázání, u přítomnosti velikého množství lidu.

K témtu primitiam přišli jeho dva bratři a jeho švagrová z Holomuce a náš velebný pán učinil jim poctivý oběd. 13. ale octobris do Holomouce se odebrali.

Toho roku museli páni faráři a lokální kaplani zhotovit a sepsat protokol jak kostelních tak farských věcí a sice: Od kud má svůj počátek kostel, jaký je patron, jak dluhý, jak široký, jak vysoký, co se v tom kostele vynachází stříbra, zlata, kolik dveří, kolik oken, kolik oltářů, kolik stolic, kolik zvonů a jaké nápise ty zvony mají, kolik ornátů, komží, albí, humerálů a co jen v kostele může se spatřit, všechno se muselo popsat. Fara odkud má svůj počátek, kolik má svědník, kolik oken, jak dlouhá, jak široká, jak vysoká každá svědnica a celá fara. Kolik chlívů, sklepů, stodol, zahrad, rol a kde ty rola leží, na kolik měřic a kteří sou sousedi. Jaké má farář roční příjmy a jak mnoho desátků z každé obce dostává, a to museli farníci podepsat. Takový popis musel se trojnásobně popsat a sice jedno pro consistor, druhý pro gubernium a třetí má zůstat při faře. Při naše faře se popsal 96 archů, skrze 3 neděle pan farář a já Ignác Reger, rektor zdejší sme pořád psali a ty věci pospisovali a pan kaplan Franz Elzner musel také k posledku nám pomáhat psát.¹⁸¹⁾

Toho 1806, dne 31. octobris byla až dosavad rež po 7 zl, žito pěkné za 9 zl, porostlé po 6 i po 5 zl, ječmen za $4\frac{1}{2}$ zl, oves za $3\frac{1}{2}$ i také níže. Maso hovězí za $13\frac{1}{2}$ kr, škopové za 11 kr, telecí za $13\frac{1}{2}$ kr funt. Také toho času uherskú múku Uhři sem dováželi a dávali cent po 19 i po 18 zl. Formani toho roku byli drazí, od orání od měřice platilo se jim přes 2 zl.

Léta Páně 1806 dne 5. novembri kostelníky Antonína Bohatého

¹⁸¹⁾ Exemplář farní se nedochoval.

a Johanesa Bohatého, jenž byli bratři, velebný pan farář a vicedecan Joannes Rösner obložil přísahú v domě farním před krucifixem a dvouma hořícími svíčkami následovně: »Já N. N. před Bohem slibuji, jakožto ustanovený kostelník, že chci na věci chrámu Páně svatého Vavřince pozor dát, opatrovati a posvěcené nádoby v uctivosti míti, takže nejen sobě od těch kostelních věcí z jakýchkoliv příjmů nic sobě přivlastnit, nýbrž všimožně užitek toho chrámu Páně vyhledávat, práva jeho zastávati a nic vědomě připustiti, co by ke škodě jeho býti mohlo. Pak slibují všem povinnostem mojim zadost učiniti. K tomu mi dopomáhej Pán Bůh a toto svaté evangelium. Amen.« Tuto přísahu sem já Ignác Reger, rektor zdejší jim četly a oni za mnou ji říkali, při přítomnosti svrchu psaného pana faráře.

Roku 1806, dne 8. octobris francúzský císař jménem Bonapart se svým vojskem skrze Sakkú zem vtáhl do Prajského Sleska a tam jako nepřítel hospodařil a Prajza ze Sleska vyhnal a jeho přemohl, takže se dostal až do Varšavy a tu přemoha Prajza s ruským vojskem 24. a 25., 31. decembris a 1. januari 1807 se potýkal a od Rusů přemožen byl. Naše město Holomouc boje se toho neprítele Francúza, zapatřilo se magazínů. Skrze 2 měsíce do Holomouce se všech stran vozilo se dříví, rež, oves, seno, strava, víno, dříví museli vozit zdaleka lidi. Novojičinští platili od sáhy 45 zl a tak jiné města a místa musely takové fúry draho platit. Tenkrát byl magacínů Holomouc tak naplněn, že do každého kouta takovú skládali. Tenkráte kostel Jezovitský nebo Panny Marie Sněžné byl tak magacínů naplněn od dolu až do vrchu, jak nám povídali ti lidé a formani, kteří takové obilí v něm skládali. Vína kolik tisíc věder ve sklepech leželo, co Rakušané dovezli. Čečůvky, krup, mouky, masa, vajec velké množství se tam dovezlo. Co ale z toho vypadne dalejic, bude-li mne Bůh živit na tom světě, o tom psát budu.

Buď milý Pán Bůh pochválen v tomto 1807 roce. Obilí odlacinělo. Dnešního datum 23. ledna byla na trhu rež po 5 zl, žito po 6 zl. Oves za $2\frac{1}{2}$ zl, maso ale hovězí až posavad je za $13\frac{1}{2}$ kr funt, telecí za 12 kr, za 11 kr. Pivo máz za 8 kr.

V tomto předešlém roce 1806 podzimek byl volný až do Božího narození tak, že na ten den byl krásný, jasný den. Na svatého ale Štěpána začalo pršet a skrze celý týden pršelo každý den. Na Nový rok začala zima, mrznout a sněžit. A poněvadž dobrá cesta byla, protož ze soli lidé sobě vydělali peníze, nebo někteří jeli pro sůl do Nového Jičína a vezli do Holomouce. Jiní nakládali v Hranicích a do Lipníka, do Přerova, do Napajedel a nejvíc do Holomouce dnem a nocí vezli, takže některý den ani se cesta nepřetrhla od samých vozů se solí a s jiným zbožím a tovarem, jedni zhůru, druzí dolů.

Také toho času vojsko naše tállo, jedni zhůru, druzí dolů. Dne 20. ledna vezli kuse k Holomoucu, kteří pravili, že to sou kuse, které byly v Perlině a našemu císaři v Prajsku vojnú že byly odňaté, nyní

ale že jich francúzký císař Bonapart, že jich opět našemu císaři daruje.¹⁸²⁾

Prajských desenterů šlo také množství skrze Drahotuše a ti již od Všech svatých až do dnešního dne 23. ledna přes Drahotuše mašírují a to nejenom zde, nýbrž skrze Kroměříž, skrze Postát jdú a jiné místa mašírovali, jak nám o tom jiní lidé pravili. Také 19. ledna 1807 šlo skrze Drahotuše 9 francúzkých desenterů a ti u našeho žida Hendricha Maniberka dukáty chtěli vexlovat: Však ale nechtěli jináč od 9 rýnských jednoho dukáta dát, který před pár lety splatil 4 zl 30 kr. Až do dnešního dne stříbra žádného nevidět a kuprových peněz velmi málo, nýbrž jenom samí bancocetle rýnskové, dvou rýnskové, 5ti, 10, 25, 100, 500 rýnskové, kdežto také ta sůl všechna takovýma bancocetlama vyplacena byla.

Pro věčnú památku musím také zaznamenat: Dne 30. aprílis 1806 roku zemřel v Hranicích rektor Johann Rehula a poněvadž kníže Ditrichstein z císařského poručení měl také praesentaci na rektory vydávat (nebo předešle obce s panem farářem volily sobě rektory) tehdy 8. novembra dostal praesentaci hochvalský rektor na toto hranické rektorství. On ale rektor jménem Jiříček až po Novém roce do Hranic se přistěhoval a kor až po Třech králech.

Roku 1807 dne 10. března přivezl se nový stříkač z Lipníka, kterýžto kotlář lipenský jménem And. Schrott, kterýžto stříkač proti škodlivému ohni (od kterého nás Bůh skrz mocné orodování svatého Vavřince, našeho milého patrona a svatého Floriána račiž chránit) k obránění zjednán jest. Kterýžto stříkač, když u kostela prubírovali a množství lidu se sběhlo, také od toho stříkače pokropeni byli. Dva ale skrze to pokropení, nechtíc to pokropení snést, s tím, který je pokropil na veřejném místě se zbili, sobě nečest a celej obci hanbu učinili. Koštoval 660 zl se outraty.

Toho 1807 roku, 8. marca byla velká povodeň, takže Bečva se vylila a kostelík¹⁸³⁾ vodú vylila a mnoho škody nadělala, rola zaplavila a brázdy pobrala. Přišla v noci o 11. hodinách 8. marca a tak až do 5ti hodin 8. marca jednostejná byla, tak jak Rybářtí nám povídali, že jim mnoho škody nadělala.

Toho roku bylo na konec masopustu 9., 10., 11. února silné rekrytování kteréžto rekruty v Hranicích u přítomnosti p. krejskýho přijímal a ty, kteří přijati byli, ty do Drahotuš po asentu dodávali, kterýžto zde v Drahotuších leželi až do 23. března. Toho dne 23. března polovina jich šlo do Prešpurku za regementem Schreder a za 8 dní šli ostatní také do Prešpurku.

¹⁸²⁾ Děla z válek o Slezsko s pruským králem Fridrichem Velikým, do té doby uložená v Berlíně.

¹⁸³⁾ Dnes polní trať »Na kostelíku« na pravém břehu řeky Bečvy u valchy. R. 1582 se připomíná, že tu stával kdysi kostelík sv. Mikuláše. Srovnej čl. B. Indry, Zaniklý kostelík sv. Mikuláše u Drahotuš, ZK XVIII, p. 16 a n.

Roku 1807 dne 23. března prodával velebný pan farář Joannes Rössner režnou slámu po 20, 21, 22 zl kopu a také mnozí jiní za 24 zl i výše.

Roku 1807 dne 17., 18., 19., 20., 21. aprila padal sníh a bylo velmi mokro, takže lidé v rolách nemohli nic dělat.

Roku toho 15. dubna zjednali p. měšťani novú pánu do pivovara, koštovala na půl třinácta sta se všem outraty. Dělal ji lipenský kotlář, ten co dělal stříkač.

Dne 22. dubna toho roku musel jedenkaždý soused u představeného Jana Halle přiznat, jak mnoho má litého stříbra nebo zlata, knoflíků, hodinek, křížíčků, zapinadel a jiné stříbro, to se jednomu každému vážilo a zapsalo. Tak také kostelní stříbro muselo se zvážit, zapsat a udat, nejenom u nás v Drahotuších, ale také po celém císařském držení. Takové stříbro muselo se do Hranic donést a tam se vážilo a štěmlovalo a tu jedenkaždý platit musel, náš kostel musel dát 198 zl 48 kr a podhorský 16 zl 6 kr. K tomu jsme jeden stříbrný kalich prodali za 24 zl 40 kr.

R. 1807 v aprili dal nasadit velebný pan farář lípy, bory, jedle, jalovec po dvoře ve faře a okolo luže.

Dne 1. máje drželo se oficium o třech hodinách a 2. máje bylo zpívané requiem za v Bohu zemřelú císařovnu Teresii, manželku císaře France Druhého, která při porodu 13. aprilis ve Vídni zemřela.

Předešlém roce 1806 a již také roku 1805 v decembru začaly nemoce jménem faulfieber nebo zhnilé zimnice velmi lid hubit, takže velké množství lidu v decembru 1805, v januari, februari, v marci i v aprili po Moravě, v Slesku pomřelo. Tak také duchovenstva v naší Holomucké diecézi mnoho pomřelo, tak jak katalog těch zemřelých duchovních slavná konsistor Holomücká vydala a sice v januari jich zemřelo 22, ve februari 20, v marti 20, v aprili 13, v máji 7, v juni 5, v juli 3, v septembru 2, v novemburu 3, v decembru 2. K tomu zemřeli 4 kapucíni, 2 dominikáni, 3 minoriti, 1 piarista, v summě všech knězů zemřelo 105 v naší Holomucké diecézi. Nato ale opět v tomto 1806 roce bylo vnově posvěcených knězů v tejto diecézi 67.

Roku 1807 bylo velmi velké sucho, nebo jak před sv. Maří Magdalénou v tom týdni pršelo, potom skrze 8 neděl nepršelo a při tom velké horko a parno bylo a od toho parna studně vyschlly a potoky. Lidé museli mlet na samočinných mlýnoch, mnozí do Valach na mlejny jeli. Nato 30. septembra, 1., 2., 3. octobra přišly veliké větry a mnoho škody nadělaly. Ve Vídni věžu augustiniánom shodil a s mnohých domů střechy strhal. V Uhřích v Peště most na Dunaji potrhal a na mnohých místech mnoho škody nadělal.

Toho roku na podzim lidé pěkně rež a žito zaseli, ale myši bylo mnoho, tak Pán Bůh ví, jaké to obilí do roku bude, jestli ho myši nesežerou.

Toho roku 2. novembra byla rež na trhu za 6 zl i níže, žito za 9 zl i níže, ječmen po 6 zl, oves po $3\frac{1}{2}$ zl, maso hovězí za 13 i za půl 14 kr

funt, škopové za 12 kr. Toho roku formanom od setí od měřice jsem platil půl třetího rýnského a od podmytky po 2 zl od měřice.

Toho roku skrze dobrodince zjednaly se nové damaškové červené koruby dvě a ponejprv na Boží Tělo vynesené na procesí byly. Koštovaly přes sto rýnských. Toho roku bylo množství ovoce, jablek, trnek a švestek, ale hrušek bylo málo.

Roku 1808, ze začátku nového roku až do března byla mírná zima a více suchá nežli sněžná u nás, však celý březen byl velmi studený a tuhá zima a u nás bez sněhu, však ale za Jičínem, jak formani dokládali, že mnoho je sněhu a ještě větší zima nežli u nás. Na horách k Poštátu také měli tu nejlepší sanici a taková zima až do svátků velikonočních trvala, takže se nemohlo orat, co zem zmrzlá byla, a bylo Božího Vzkřešení 17. aprilis.

Roku 1808 dne 25. aprilis byla rež po 8 zl, žito po 10 zl, ječmen po 6 zl, oves po 4 zl, múka za 27 kr mírka, kaše prosná za 36 kr, hráč za 24 kr mírka, a pohanská, poněvadž loňského roku se neurodila, tehdy byla i za 42 kr mírka.

Toho roku zjednalo se nové damaškové podnebí, koštovalo 89 zl 12 kr. Ty peníze od dobrodinců zebrané byly.

Toho roku, poněvadž na hrubém oltáři obraz Nanebevzetí Panny Marie od vlkosti bral zkázu, tehdy se musel sdělat a pan cooperator Georgius Wiesner plátnem podklejil díry, které se v něm nacházely zaklejil a podmaloval, jej očistil a celý opravil. Koštovala ta oprava 24 zl.

Dne 22. juni byl tarmak v Lipníku 1808 roku, kdežto rež byla za 10 zl, žito za 12 zl, ječmen za 8 zl, oves za 6 zl, kaše prosná mírka za 45 kr, krúpy za 45 kr, hovězí maso funt za 15 kr, telecí, škopové funt za 12 kr.

Toho roku 7. juni, jenž byl dispensiřovaný třetí svátek svatodušní, vedla se o 3 hodinách procesí z farního kostela k nově vystavenému kříži u Klokočského dvora, aby nám Bůh pohodlného deyšče milostivě uděliti ráčil. Tento kříž velebný pan farář Joannes Rösner posvětil a pak sme se opět s procesí do chrámu Božího navrátili a Bůh nám také ten den pohodlného deště milostivě uděliti ráčil. Tento kříž nákladem obce Klokočej a tehdejšího šafáře Václava Šindlera, který o to největší péci a starost měl, postaven jest.

Roku 1807 postavil Jakob Kaynar, dvořák podhorský v Podhoří u svej roli hned při cestě nový kříž a od toho pana faráře 8. neděli po sv. Duchu, jenž bylo 7. juli posvěcen jest. Kdežto tento Jakob Kaynar dal poctivý oběd.

Léta 1808 dne 24. máje usnul v Pánu náš milostivý kníže pán Joannes Carolus Dittrichstein ve Vídni, za kterého sme exequie 10. juni, to jest celé oficium a zpívané requiem odpravovali. Zato se dostalo 4 zl z důchodu hranického a rozdělilo se: Pan farář dostal 1 zl 15 kr, páni kaplani každý 45 kr. Já jako rektor 30 kr, kostelníci od trojího

zvonění 42 kr. Chudobní dostali 5 zl. A to dostali Drahotuští, Hraničtí, Bělotští, Lipenští a Osečtí, všecí rovno. Toho roku 27. juni bylo silné všade rekrutýrování.

Toho roku 30. juni přimaširovaly do Drahotuš dvě cumpanie vojáků od Schredra na ležení. 30. augusti odmaširovali do Jičína do lokrů. Nato se museli landveři dostavit, jedna každá obec musela dát pod tyto landvery, naša obec jich dala 12 a ti dle vydaného patentu¹⁸⁴⁾ museli se každú neděli a svátek exercírovat a po exercírce šel každý domů a za to neměli nic. Mnozí tovaryši, pacholci i ženatí takoví landveři práci hospodářům mrhali. Nato opět myslivce museli dostavit. A ti myslivci přišli na ležení do Drahotuš 13. septembris.

Roku 1807 vystavěl se přes Bečvu u Lipníka nový most. Koštoval 19.000. Kníže pán Ditrichstein dal duby, a jedle dala obec lipenská.

Roku 1809 drah pořád trvalo. Rež přes 9 zl, žito za 12 zl, ječmen po 6 zl, oves po 5 zl, pohanská kaša za 13 groší, prosná za 11 groší. Funt hovězího masa za 15 kr, telecí za 12 kr. A ačkoliv bylo tak drah, peněz mezi lidmi bankocedulí měli hojnost a proto sedláci v dědičnách sobě pláště jednali a také jiné věci. Místa, rola, domy toho času velmi drahé byly. Za fojtství ve Slavíči dal tehdejší Gallas Roháčovi 13 tisíc a Roháč zaň dal 17 set. Měřica roli byla i také za 2 i také 3 sta rejnských.

Roku 1808 usnula v Pánu Rosalia Bernkopka, kterážto odporučila 100 zl na kostelní oděv. Takové peníze donesl Jan Bohatý jakožto kostelník tehdejšímu panu faráři Johannesovi Rösnerovi. Ty a takové peníze ležely mrtvé u toho pana faráře přes půl roku, až před jarlamarem Holomuckým musel jich kostelnímu hospodáři vydat a on šel do Holomouce na jarmak a koupil na dalmatiky 12 loktí cayku a polovičné porty. A tak koupa plátno červené za 10 zl 10 loktí, daly se krejčímu šít, které na hromnice hotové byly koštují 147 zl 18 kr. [Připsáno.] Kostel přidal a to 1809 roku 14 zl 10 kr 2 d.

Roku 1808 dne 30. novembra museli sme zesypat rež do magacíny a to 212 měřic a ta na domě radním ležela až do 8. februari 1809, nato se odváděla do Nového Jičína. Toho 1809 roku museli sme také oves zesypat a odvedl se v Kroměříži. Nebo zasej se začínala vojna s Francúzí. Kdežto mnoho rekrutů musela jedna každá obec postavit, dokádav byla svobodná chasa a když tej chybovalo, museli i z malých míst ženatí jít. V Slavíči vzali ženatého Václava Rýpara, ve Velkéj Antonína Gloza a z Valach mnoho ženatých pobrali a odvedli. Na den slavný svatodušní to jest 21. a 23., 24. máje byla patálie u Vídni¹⁸⁵⁾ a tentokrát sme nad nepřáteli zvítězili a na poděkování milému Pánu Bohu 30. máje slavné Te Deum laudamus a zpívanu mši svatú sme drželi. Nepřítel ale přeci ve Vídni a za Vídňu, co naši nezbili, ležet zostal.

¹⁸⁴⁾ Zemská obrana zřízena vedle pravidelného vojska císařským patentem z 9. června 1808 pro muže 18—45 leté.

¹⁸⁵⁾ V bitvě u Aspernu 21. a 23. května 1809 zvítězilo rakouské vojsko nad Francouzi, u Wagramu 6. července zvítězil opět Napoleon nad Rakušany.

K naší armádě museli magacínu, oves, seno, mouku dovážet. Naši Drahotuští museli až do Cvitavy vézt oves a sotva ten svrchu psaný oves se odvezl, museli sme opět oves lifrovat.

5. a 6. juli byla opět patalie u Vídň a jak slyšíme že jich s obuch stran na 30 tisíc padlo. 6. julii dostalo se poručení, aby se zas oves lifroval a dne 10. nakládal a 12. juli do Veselí odvedl, zatím ale přišlo 10. juli poručení, aby ten oves zostal stát až na další poručení. 17. juli vezl se do Nového Jičína.

1. augusti 1809 přimašírovali k nám do Slavíče a Jezernice husaři, zde jich měli sousedi po 4 a v rynku ležel stob. V hospodách měli koně a Novosadníci museli jim vařit. V Klokočí a v Milenově měli pěchotu a měli jich sousedi po 30 i více. V Lipníku měli pěchotu dvojí a měli jich sousedi po 10 v domě.

3. augusti opět bylo silné rekrutýrování. 1809 dne 27. augusti byla velká povodeň, takže Bečva až pod hory se rozlila a přes kostelík, přes Hadovec a také do Luhu jak Malého tak Hrubého se vylila. Lidé, co měli ječmeny, ovse, zela, zemňáky velmi připlavila v Záverbku, co stály mandle, pobrala. Lidé museli takové obilí z blata vytahovat a sušit. Na mnoho tisíc rejnských škody udělala. Janovi Jemelkovi na Rybářích jednu stěnu, od vody ležící, vyvrátila, Kostruchovi kamna i komín zbourila a takové škody nejen u nás, ale všem, kteří okolo Bečvy stojejí, nadělala. U Mezříče mlynáře jménem Čabryda prýč i se mlejnem sebrala. Bůh ráč odvrátit od nás takovú povodeň.

Dne 14. augusti přimašírovaly 2 kumpanie od regementu Mitrovský na ležení, poněvadž s Francúzem učiněn jest Stillstand.¹⁸⁶⁾ On ale Francúz Vídeň, Brno, Znojmo opanoval a od Vídň až po Brodek u Prostějova se rozložil a jak lid, tak kraj kazil, poněvadž lidé museli jich živit, jak jídlo tak pití, pivo, gořalku, víno dávat.

1809 dne 10. septembra, jenž byla neděle 16. po svatém Duchu a svátek Nejsvětějšího jména Marie, dvojíctihodný duchovní Mathias Schkrobala, rodič z Drahotuš držel slavné primicie, ke kterejžto slavnosti mnoho lidu se sešlo. Tento ale primitiant za cooperatora do Němcic se dostal za Kojetínem.

Toho 1809. Po tej patálí, která na druhé straně napsána jest u Vídň, tento nepřítel nejen ve Vídni zostal, ale také do Moravy se dostal a tu v Brně, ve Vyškově a po dědinách se rozložil a lid ho živit musel, jak stravu tak maso a jiné všecky věci, kury, kačeny, husy jemu dát musel, takže až do dnešního dne, jenž jest 1. octobra od Vídň až po Brodek lidi trápí a sužuje, nebo od 12. juli až do toho dne Stilstand se drží. Skrze tuto vojnu Francúzký studenti jak z malých škol tak z hrubých škol z Holomouce byli propuštěni, kdežto jeden každý student z Holomouce i také z Pristerhausu dom se odebral a žádný z nich druhého examinu nevykonal. Jak dále se dít bude, jak s Francúzi, tak se studenty, dalejíc psát budu.

¹⁸⁶⁾ Stillstand — příměří.

Při tom skrže ustavičné deště, nebo skrže celý september vždy silně pršelo a tak ani s pola lidé otavy, viky, hrachy, prosa i některí ržadostat nemohli, a pro ustavičné fořpony a nepohodlný čas zaset nemohli.

Toho roku 1809, 14. octobris učiněn jest s Francúzi sice pokoj a také sme na poděkování od Boha svatého pokoje dne 14. novembries Te Deum laudamus drželi. Však ale co sme pozbyli, kolik krajů a země, jest velmi k politování a toho jsou všechno vinni princ Carel,¹⁸⁷⁾ brater císařů a jiní naši generáli, tak jak sami vojáci toho dokládají. Ač sme v Drahotuších a jinde až po Brodek u Kralic nepřítele neviděli, však ale co sme na fořpony, na magacínu skládat museli, to ani vypsat možné není. Nebo jedenkaždý musel 60 kontribucí položit, k tomu rež a oves, syno zesypat a dávat a to pokolikrát. Pokoj učiněn jest a zase musely obce oves do Kroměříže vézt 6. decembris a to v tu nejhorší cestu. Hrabovští dávali sami od sebe 20 měřic 80 zl. formanovi, aby takový oves do Kroměříže zavezl z Hranic.

Po učiněném pokoji landveři a sprostí vojáci dne 3. decembris v Hranicích byli rozpuštěni na nejaký čas, aby jich císař živit nemusel. Oficiři, feldvébli a 12 mužů při štandaře od těch landvérů nebyli propuštěni. Co dalej z toho vypadne, to na vesno zkusíme.

Toho roku 1809 dávalo se od fořponu drahotuským sousedom do Nového Jičína a do Tršic po 10 zl, do Lipníka 4 zl, do Hranic 2 zl. Tito sousedi sobě míšky špikovali a nás malé dřeli.

Toho roku pivo od 1. decembris za 9 kr máz.

Roku 1810 dne 30. januari museli páni faráři a lokální kaplani kostelní stříbro snést na Hranický kancelář. A sice náš drahotušský kostel musel dát stříbrný kalich, stříbrný pacifical, stříbrný reliquář, stříberné konvičky, stříberné svíceně. Hranický kostel stříberné 3 kalichy, 2 pacificaly, monstranci, konvičky, svíceně a kadidelnici: Střítežský kostel dal jeden kalich. Drahotuský kostel musel také dát stříbernú monstranci. Však ale kdyby tehdejší pan farář Johann Rösner byl to lidu s kazatelnice ohlásil, jak v Hranicích, v Lipníku se ohlásilo, byli by farníci drahotušští stříbrnýma penězi takovú monstranci vyplatili. Lipník, Hranice, Starý Jičín své monstrancí stříberné vyplatili.¹⁸⁸⁾

Roku 1810 tak drahlo bylo, že hovězí maso 14. februari funt po 20 kr, telecí po 18 kr, vepřové po 42 kr se platilo. Boty, co jindy byly za 3 zl, nyní po 10 zl, punčochy, co jindy po 1 zl, nyní po 5 zl, sukno co bylo loket po 2 zl, nyní po 8, po 9 zl se platilo. I ty metly, co jindy po 1 kr byly, nyní 7 kr, 6 kr platily.

Již toho roku maso v máji hovězí funt po 27 kr, škopové po 24 kr,

¹⁸⁷⁾ Arcivévoda Karel, velitel rakouských vojsk složil po neúspěšných vrchní velitelství. Mírem vídeňským 14. X. 1809 ztratilo Rakousko všechny kraje přímořské a odříznuto úplně od moře.

¹⁸⁸⁾ Úpadek státních financí r. 1810. Akce vlády — zabavení kostelního stříbra — měla sloužit k uhrazení válečných břemen.

pivo za 10 kr máz platit sme museli. Boty po 18 zl i 20 zl všechno co jméno má, všechno opět za veliké peníze se platit musí. A na to předci, jak draho všechno je, lidé sobě šaty jednali, poněvadž bancocedulí mnoho měli.

Roku 1810 dostali páni faráři decret, že Jejich Milost biskupská jménem Aloisius z Kolvrat, biskup Sarepský a hrabě, prelát a archidiaconus hlavního kostela Holomuckého, vicarius generalis arcibiskupa a kardinála Antonia Theodora z Colloredi, míní toho roku 1810 čtyry děkanství navštívit a generální visitaci držet a sice přerovské, holešovské, soběchlebské a lipenské děkanství. Kdežto 21. juni vyjel z Holomouce po poledni, kdežto farníci museli proň 6 koní vyslat. Citovští proň do Holomouce poslali a do Citova dovezli, kdežto 22. juni tam visitaci držel, 23. juni v Kokorách, 24. juni v Předmostí, nato jel přes Prosenice a tam jen kostel a školu visitíroval a na to do Pavlovic na noc se odebral, 25. juni měl generální visitaci v Pavlovicích, 26. juni v Přerově, 27. v Chropyni a ve Vlkoši, 28. juni v Moštěnici a v Staré Vsi. Nato se odebral na holešovské děkanství, potom na soběchlebské děkanství, kdežto ze Špiček 15. juli přijel na lipenské děkanství do Bělotína a 16. juli držel generální visitaci. Bělotští vyslali 6 koní pro něho do Špiček a okolo 6té hodiny po poledni jeho s muzikou slavně dovezli, nebo na každém místě sousedi na koňoch a pěších vojácích a mnoství lidu obecního, panen a děti pěkně nastrojených do obce dovezli, kvítí rozličné i šatky jemu na cestu metali a čest mu činili. 17. měl generální visitaci v Hindelchwaldě a odpoledne, když přes Střítež jel, tam se v kostele zastavil, z kostela vešel do kaplanky, pak do školy. Střítežtí také jeho s bubnami a trúbama vitali, nebo my drahotuščí muzikanti sme tam s našimi instrumenty byli a oni nám Střítežtí obzvláště tehdejší rychtář Matyáš pocitivě zaplatili, nás tam dovezli i dom zavezli šesti koňama. Do Stříteza přijelo více nežli 100 koňáků z Hranic a tam 18. juli generální visitaci držel a na každém místě svátost biřmování udělil, kdežto množství lidu a dětí odbiřoval.

Toho dne 18. juli Drahotuščí sousedi proti němu na koněch s trubáčem vyjeli a u kamenného kříže naň čekali až z Hranic vyjel, u hospody přijali jej domácí pěší vojáci drahotuščí a tu až před dům Ambrože Bekara dovedli. Tu ale on biskup ze šejze dolů stoupil, náš (tit.) pan děkan (nebo tehdáž v Lipníku děkan nebyl, nýbrž v Drahotuších) Joannes Rösner, pan kaplan Franciscus Elzner, cooperator Georgius Wiesner, s jinými cizími duchovními spolu s tehdejším představeným Janem Hallů, s policajem Antonínem Spirutů a notariusem Kryštofem Zemanem jej přivítali a jej do domu farního pod podnáebím, kteréžto nesli Jan Jemelka, Matuš Gogil, Anton Bekárek a Ondřej Kelner, všichni čtyři letmi a věkem napudrování(?) dovedli mezi zvukem trub a bubnů a k tomu feldmusik. Jak ale vzal on pan biskup na sebe biskupský oděv, tak hned do chrámu Božího se ubíral, opět mezi zvukem trub a bubnů, kdežto když na své připravené kle-

kadro před hrubým oltářem poklekel, pan děkan vystavil monstranci a začalo se Pangelingua, nato po požehnání oblekli Jejich Milost biskupskú do knězských biskupských šatů, přistúpil k oltáři a zpíval verše o velebné svátosti a o svatém Vavřincu a odříkaje tyto dvě modlitby o svátosti oltární a o svatém Vavřincu, dali jemu černú stolu a pluviál a tak začalo duchovenstvo za mrtvé říkat De profundis a nato opět vzal bílý pluviál a stolu a šel [k] křitelnici a tam vodu a svatý olej přehlídal, potom také oltáře visitíroval a zas se k hrubému oltáři navrátil a dal nám všem biskupské požehnání. Posledně z kostela zase s muzikú byl doveden do farního domu. Nato drahotušské panny jemu píšeň v domě farním zpívaly následující:

My se všichni radujeme, pastýři duchovní,
ústy i srdcem plesáme s tvojí přítomnosti
ó kterak se odméníme za tu velkú milost,
kterou nám zde prokazuješ skrze tvou přítomnost.

Vítáme tě všichni spolu do města našeho,
tobě se všichni koříme, srdce zkrušeného.
Tebe my všichni žádáme, ó pastýři dobrý,
bys nás ve víře potvrdil, tvé milé křesťany.

Abychom v tej víře vždycky stálí, pevní byli,
kterou sme hned na křtu svatém společně přijali,
Tej abychom se drželi a neodstoupili,
v tej víře ctnostně, pokorně vždycky živi byli.

A při tom také žádáme, my všichni farníci,
neb se tobě podáváme, věrní služebníci,
consecriruj náš chrám Páně, Vavřince svatého,
jak mladí tak také staří budem mít čest z toho.

Zato velké dobrodiní, co ty nám učiníš
budem z toho Boha chválit, když nám ho posvětíš.
K tomu budem Boha prosit, aby tě zachoval
v stálém zdraví a v pokoji mnohých let dočekal.

Tuto píšeň vyzpívajíc učinila se intráda a tak jeden každý ten den do svého domu se odebral.

Dne 19. juli opět ráno před 7. hodinu mezi hlučnú muzikú a pěším vojskem doveden byl mnohými duchovními do chrámu Božího ke consecrirování chrámu Božího svatého Vavřince, kteréžto consecrirování trvalo až do půl jedenácté hodiny, potom pan děkan Joannes Rösner měl kázání a po kázání měl pan biskup slavnú zpívanú mši svatou, posledně dal velebnou svátostí lidu požehnání a pak opět mezi zvukem muziky a od duchovenstva a od pěších vojáků doveden jest do domu farního.

K tomuto consecrirování sjelo se duchovenstvo následující:

Jejich Exelencí Aloisius Krakovský, hrabě z Kolovrat, biskup sa-
reptanský, který tento chrám Páně consecrioval 19. juli, jeho caere-
monarius Ignatius Skoda, jeho commissarius velebný pán Franciscus
Veith, arcikněz švábenský, velebný pán bystřický Godefridus Gilkner,
velebný pán soběchlebský Blöndt, velebný pán spický Thomas Kozák,
velebný pán bělocký Henricus Harthauser, velebný pán hranický
Mathias Klátil, velebný pán lipenský Josephus Mattan, velebný pán
domaželský Franciscus Zabak, velebný pán všechnovský Antonius
Dvořák, lokální pan kaplan Dolní Oujeský Franciscus Ludwig, lokální
pan kaplan jezerský Franciscus Benisch, lokální pan kaplan hen-
derchvaldský Antonius Rill, lokální pan administrátor partutovský
Joannes Veberčík, pan kaplan hranický Franciscus Axman, pan
kaplan drahotuský Franciscus Elzner, cooperator dřevostický Martinus
Hrbáček, cooperator osecký Jelec, cooperator drahotuský
Georgius Wiesner. Tento Páter Wiesner kříže po kostele a věnce
namaloval a potřebné věci tejto consecrací připravoval, také varhany
ocervenil.

Před consecrováním obec Drahotuská dala na své outraty kostel
vnitřku vylíčit i také předek věže a svícne mosazné po stěně, koštovoalo
to počestnej obce přes 200 zl. Tehdejší pan představený Joannes
Halla a spolu kostelní hospodář měl o takové vylíčení toho chrámu
Páně svatého Vavřince největší starost a péči.

Na druhý den to jest 20. juli ráno o 7 hodinách vedel se opět tento
biskup mezi vojskem a znějící muzikú do chrámu Božího, nato tichou
mši svatou sloužil a na choře instrumenitálská muzika se konala. Po
mši svaté biřmoval 851 osob a na to opět s muzikú doveden jest do
domu farního a tam generální visitaci vykonával, ke kterejžto visi-
taci musel pan vrchní Kuczera z Hranic a z každé obce dvě osoby se
musely dostavit. Byla již jedna hodina z poledne, když s tou visitací
hotový byl.

Potom se k obědu posadili, kdežto bylo osob následujících: Jejich
Exelencí pan biskup, jeho caeremoniarius Ignatius Skoda, commis-
sarius Franciscus Vaith, pan děkan Joannes Rösner, pan farář
bystřický Godefridus Gnilkner, domaželský Franciscus Zabak, lipen-
ský Josephus Mathan, soběchlebský Blöndt, Dolní Oujeský lokální
Franciscus Ludwig, henderchwaldský Antonius Rill, střítezký Anto-
nius Foltin, pan kaplan hranický Franciscus Axman, drahotuský
Franciscus Elzner cooperator dřevostický Martinus Hrbáček, osecký
Jelec, hranický Antonius Spruček, drahotuský Georgius Wiesner, tři
piaristi Pater rektor Cornelius Gallisch, vicerector Cyrius Schult-
heis, praefectus Xaverius Gradický.

První den při consecrací byli při tabuli páni oficiři z Hranic pan
vrchní Kuczera, pan důchodní, pan justicier, pan pulgrabi. Při visitaci
byl pan vrchní Kuczera, pan contribuční, pan oberjäger.

Po obědě byl veden mezi muzikú, vojskem a pannami Jejich
Exelencí do školy a tu děti, co se naučily z katechismusa, čtení, slabí-

kování a poznávání písem musely opakovat, nato šel do chrámu Božího mezi muzikú, vojskem a pannami a drželo se Te Deum laudamus a po daném požehnání sedel do své šejze a do Jezernice se odebral a naši vojáci a panny až k svaté Anně, koňáci ale až do Jezernice ho vyprovázeli. Po ty tři dni z mozdířů se střílelo, muzika při obědě se konala a ta největší čest se jemu proukazovala. 21. juli držel visitaci a biřmoval v Jezernici a po obědě jel na Slavkov a ze Slavkova ten den o 7. hodinách večer přijel do Lipníka a tam 22. juli držel visitaci a také biřmoval. Po obědě jel do Týna a zase se do Lipníka na noc navrátil. 23. juli přijel ráno o 7 hodinách do Hlinska a tam když mši svatou odsloužil, biřmoval a držel visitaci a po obědě drželo se Te Deum laudamus, nato šel do školy a ze školy do Oseka odjel. V Oseku 24. držel visitaci a biřmoval a po obědě přes Dolní Oujezd jel a v kostele a ve škole se zastavil a pak do Vrchního Oujezda odjel a tam 25. juli visitaci držel a biřmoval a potom do Holomouce odjel.

Roku 1811, 26. marca byla velká drahota a sice rež po 18 i 19 zl, žito po 26, 27, ječmen po 12, 13 zl, oves po 7, 8 zl, maso funt hovězí za 33 kr, telecí po 24 i po 30 kr, máz piva v Drahotuších za 20 kr, po dědinách za 18 kr máz. Kaša prosná pohanská za 1 zl 24 kr, 26 kr, hráč měřica za 24 zl, vika za 13 zl.

Toho roku 1811, 15. marca byl publicírováný patent straňy banco-^{cedulí¹⁸⁹)} a strany pěti grošek a 30 kr, že mají mezi lidmi ve své ceně jít, do kontribuci a jiné platy mají platit bankocedule rýnskové za 12 kr, dvourýnskové za 24 kr, pětirýnskové za 1 zl. 6 krejcarové peníze měděné že dokonce mají být zrozené. Takový patent toho dne u všech vrchností byl publicírováný, jak také v Holomouci, v Brně, ve Vídni a to má ta platnost trvat do posledního decembra a potom jak banco-
cedule tak měděné peníze po 30 kr, 15 kr, 3 kr, krejcarové troníky vídeňské nemají mít žádné platnosti.

Bůh sám ví, co ještě dočkáme, nebo o žádných jiných penězoch nevíme nežli samé bancocedule, 30 kr, 15 kr, 6 kr, 3 krejcarové ty také sou vzáctné mezi lidmi. Také v tom patentě stojí: Kdo vypůjčil stříbrných peněz 100 zl, ten nyní má na bancocedulách oplatit 500 zl a tak dále, kdo dal z hlavy 30 kr, ten musí nyní dát 2 zl 30 kr, to jest pětkrát tolik. A z tej příčiny, že bancocedule mají tak malú cenu, tehdy velmi veliké a neslychané draho bylo. A sice 1. juni 1811 v Holomouci bylo žito za 50 zl měřica, rež za 40 zl, ječmen za 25 zl, oves za 15 zl. Ó Bože! Kdož to jakživ slyšel! Z tej příčiny můžka žitná mírka za 2 zl, kaša prosná, pohanská, mírka za 2 zl, pivo od 2. juni v Drahotuších máz za 24 kr, maso hovězí funt za 45 kr, telecí za 33 kr, formanom od oračky sám sem platil od měřice po 7 zl.

V tom roce poněvadž jařina pro velké sucho ječmeň a oves pochybila a ječmeň za 28 zl, oves přes 15 zl se prodával, tak pivo také

¹⁸⁹) Cis. patent z 20. 2. 1811 (vyhlášený 15. března) znamenal státní bankrot. Cena bankocedule klesla při výměně za měnu konvenční na pětinu hodnoty.

máz po 30 kr se prodávalo. Pro velké sucho lidé na samotízných mlejnoch obili mleli, nebo celé léto málo pršelo.

Toho roku 1811, 28. máje právě o 10 hodinách před polednem vyšel oheň od Ignáca Wylliša, bednáře z nra 89 a jeho soused Šimon Sedláček s ním vyhořel. To bylo štěstí, že vítr hnál do pole k Hrabůvce. Bůh nás chraň a opatruj na budoucí časy.

Toho roku 1811, 24. máje odebral se od nás pan cooperator Georgius Wiesner za lokálního kaplana do Stříteza a střítezský pan kaplan Antoninus Foltin dostal se do Bělotína za faráře. (Ten Georgius Wiesner 1812 v juni dostal se za admistratora do Oseka a to cum spe.)

Toho roku 1811 celý měsíc máj byl velmi teplý a místami velmi suchý, takže nebylo pamětníka, aby v máji tak teplo, jak ve dne tak v noci kdo pamatoval.

Toho roku 8. septembris, jenž byla neděle Páně a svátek Narození Panny Marie, dvojictihodný, vysoko učený Páter Joannes Bekárek držel slavné primitie v tomto našem chrámu Páně drahotuským, ke kterýmžto primitiám množství lidu se sešlo a jeho pan otec Ambro- sius Bekárek, měšťan zdejší, páni hostě jak naleží traktýroval.¹⁹⁰⁾

Toho roku dne 8. septembris přišel do Drahotuš za cooperatora Josephus Müük, rodič z Hranic. Byl ale cooperatorem v Boskovicích, pro kterého (tit.) pan děkan Joannes Rösner příležitost odeslal.

Toho 1811 roku 8. septembris když bylo po tej slavnjej novej mši Patra Johanna Bekárka, tehdy jeho stařík Anton Bekárek se svú manželkú Johannú měli druhé zdavky, poněvadž 50 let v stavu manželským pospolu byli, kterýmžto po mši svatej tento pan primitiant požehnání udělil.

Toho roku od 15. augusti sou zhozené bancoceduly storýnskové, od 15. septembris sou zhozené bancocedule 50ti a 25ti rýnskové a žádné platnosti nemají.

Dne 20. septembris toho roku usnul v Pánu arcibiskup a kardinál Holomucký, kterýžto roku 1777 dne 6. octobris za biskupa zvolen byl. Jméno jeho Antonius Theodorus a Colloredo.

Roku 1812 byla tuze zima a trvala ještě přes sv. Jiří. Také toho roku bancocedule 10 zl, 5 zl vzaly skončení, dvourýnskové ty šly mezi lidem a platily dvourýnskové 24 kr, a rýnskové bankocedule 12 kr, tým podobně měděné peníze 30 kr platily 6 kr a 15 kr platily 3 kr, 6ti krejcarové peníze měly dokonce nic neplatit, však ale mezi lidem bylo jich dosti a někteří jich kupovali a dávali za 6 kr 8 krejcarů. Jeden každý groš měděný platil v šajnech za 2 kr a v bancocedulách platil 10 kr a proto také byla velká rozmiška s téma peňizami, nebo někteří tomu nemohli rozumět, buďto v prodeji nebo v kupě. Toho ta-

¹⁹⁰⁾ P. Jan Bekárek, nar. 1788 v Drahotuších, děkan modřický, zemřel jako farář ve Šlapanicích r. 1853. P. Josef Mueck, nar. 1784 v Hranicích, děkan a farář lipenský, zemřel v Lipníku r. 1869.

ké roku nastaly šajny rýnskové, dvourýnskové, 5ti rýnskové, 10ti rýnskové etc. Kdo chtěl takový šajn mít, tak ten za 1 zl musel dát 5 zl bancocedulí, kdo chtěl mít 2 zl šajn, ten musel zaň dát 10 zl bancocedulí za 5ti rýnskový 25 rýnských B. C. a tak dále. Krejcary staré i nové zostaly ve své ceně. Ku příkladu kdo chtěl mít loth tabáku a dal 3 kr, tehdy dostal loth, tak jak kdo poslal 15ti krejcarový peníz měděný.

Toho roku platili rež na bancocedulách 27. apríla za 56 zl, na šajnoch za 11 zl, žito na B. C. za 65 zl, na šajnoch za 13 zl, ječmen na B. C. za 50 zl, na šajnoch za 10 zl, oves na B. C. za 30 zl, na šajnoch za 6 zl, žitná můka mírka za 3 zl 15 kr na B. C., kaša prosná za 2 zl 30 kr na B. C. Piva máz u nás za 40 kr na B. C., na šajnoch za 12 kr, maso hovězí i telecí funt na B. C. za 1 zl, na šajnoch za 12 kr.

Toho roku taková bída všudy se rozmnожila po kraji, že mnozí nemají se něčeho najest, dobytku nemají co dát, nemají co set a to pro nedostatek peněz. Slámu všude vyhledávají a na bancocedulách kopu režnej slámy za 220 zl, na šajnoch za 44 zl. Mětynky náš pan farář prodával na B. C. jednu po 1 zl, na šajnoch po 12 kr. O, kde sou předešlé časy, když roku 1724 byla měřice rži za 24 kr, žito 45 kr. Není žádného pamětníka, aby kdo takovú drahotu, takovú bídú pamatoval, jak toho 1812 roku. Při tom také síla vojska,¹⁹¹⁾ vozů, kusů, šifů jelo do Polskej a to na Rusa, poněvadž francúzský císař vede vojnu s ruským císařem, že ruský císař nechce dobrovolně propustit polskú zem. Ten vojenský lid museli živit stravou a chlebem a sami ho musí kupovat komisní, nebo vojáci svůj chléb prodali a sousedy a obyvatele o chléb trápili. Toho lonského roku nebylo žádného zelí, žádný kvačky a málo zemňáků.

Toho 1812 vyhořel Osek a Dolní Oujezd. A v Starém Jičíně škola 28. juli.

Divná věc toho roku 1812 začaly se režné žna před sv. Jakubem, kterého bylo v sobotu před 10. nedělí po sv. Duchu a nato v pondělí 27. juli již byla rež v Lipníku na trhu za 4 zl, i také za $\frac{1}{2}4$ zl na šajnoch.

Dne 21. septembra byla rež na trhu v Lipníku na šajnoch za 3 zl, žito za 5 zl, ječmen za 1 zl 30. Prosná kaša za 12 kr mírka.

Roku 1812 v měsíci juli byl stavený nový most v Lipenské ulici nad těmi dvoumi potoky. Kníže pán Ditrichstein musel dát dříví a naša obec ho musela přivézt a od každého kusa platila 3 zl v šajnoch. Tesaře ale aerarium vyplácelo.

Roku 1812 dne 30. augusti dostali 36 nových knězů subdiaconatum, 31. augusti diaconatum nebo třetí posvěcení a 1. septembra presbyteratum nebo čtvrté posvěcení od tehdejšího arcibiskupa Holomuckého Theodora Trautmansdorfa a to v Holomouci v kapli u sv.

¹⁹¹⁾ Rakousko bylo tehdy po sňatku dcery císaře Františka Marie Luisy s císařem Napoleonem spojencem Francie.

Michala. Těch všech vysvěcených nových knězů, museli sobě předně sami vyhledat svou staci. Mezi těmi byl také můj syn, dvojictihodný, vysoce učený Bernardus Reger a svou staci v Bystřici pod sv. Hostýnem sobě vyhledal.¹⁹²⁾

Tento ale novovysvěcený primitant držel zde v Drahotuších dne 20. septembris, jenž byla osmnáctá neděle po svatém Duchu, své primitie slavné, ke kterým primitiám velké množství lidu se sešlo. Jemu asistírovali dvojictihodní duchovní, diaconus byl Josephus Mück, caplan zdejší, subdiaconus Joannes Bekárek, cooperator malenovský, rodič drahotušský. Presbyter asistens byl zdejší pan děkan Joannes Rösner. Canonistů byl bystřický velebný pan farář Godefridus Gnilkner. Kazatel byl hranický cooperator Franciscus Gloos. Přišel také Franciscus Elzner, lokální kaplan střítezký, kterýžto dne 7. septembris dostal tu střítezskú kaplanku. Tento Franciscus Elzner byl kaplanem v Drahotuších od roku 1806 26. juni a dne 7. septembris 1812 do Stříteza se odebral. V pondělí, to jest 21. septembris byli při obědě vel. pan děkan Joannes Rösner, Godefridus Gnilkner, pan farář bystřický. Velebný pan vicerektor Xaverius Gradický, piarista z Lipníka, Antonius Sprucžek, kaplan hranický, Franciscus Elzner, kaplan střítezský, Josephus Mück, caplan zdejší a Joannes Bekárek, cooperator malenovský a jiní páni hosté drahotuští. Kterýžto Páter Bernardus Reger na svou staci do Bystřice se odebral 8. octobris 1812.

Roku 1812 dne [vynecháno] bezbožný člověk panu faráři hranickému zapálil jeho stodoly, v kterýchžto měl své všechno obilí, jenom dvě výtky před tým ohněm učinil, ostatek jemu všechno obilí zhořelo, k tomu chalupa jeho a dvě ještě chalupy. Tento pan farář se jmenoval Mathias Klátil.

Toho 1812 roku vyšlo cís. poručení, že z památek a capitálů fundačních a kostelních peněz bude se dostávat jen poloviční interes a protož museli páni faráři následující tabellu na fundační peníze dělat.

¹⁹²⁾ P. Bernard Reger, nar. 1786 v Drahotuších, zemřel r. 1869 jako farář v Bystřici pod Hostýnem. Má velké zásluhy o znovuvzkříšení Hostýna, zle postiženého zrušením poutního chrámu r. 1787. Peněžními dary a sbírkami, organisovalými Regrem od r. 1821 bylo umožněno obnovení kostela, vysvěceného pak r. 1845. Od r. 1820 žil v Bystřici pod Host. u syna P. Bernarda Regra jeho otec, náš kronikář a bývalý rektor drahotušský Ignác Reger, horlivý ctitels mariánský. Podle záznamu úmrtní matriky bystřické (tom. XII., fol. 211) zemřel Ignác Reger v Bystřici pod Host. dne 29. 3. 1828 ve stáří 86 let, 9 měs., 4 dny, a byl pochřben na tamějším hřbitově dne 1. dubna 1828 děkanem drahotušským P. Josefem Mückem. Hrob není zachován, hřbitov byl před lety proměněn v park.

Verzeichniss über die Messen-Stiftungen bei der Pfarrei in Stadl Drahotsusch.

Fundations Instrument vom Jahre sub Nro	Namens der Stifter	Jahrliche Verbindlichkeit, welche		Stiftungs- Capital	Von diesen Einflüssen hat zu geniessen:								Anmerkungen		
		vor dem Allerh. Finanzpatent vermoge Hofdekret 20. Feber 1810	nach		F	Jähr. Interesse	F	Kr.	F	Kr.	F	Kr.	F	Kr.	
1713 Nro 2	Thomas Kohaut	1 Anni: und 2 Messen	1 Anni-versarium	100	2	30	—	30	1	30	—	30	—	—	—
1718, Nro 3	Martin Spiruta	1 Anni: und 2 Messen	1 Anni-versarium	100	2	30	—	30	1	30	—	30	—	—	—
1721, Nro 4	Johann Pliska	1 Anni: und 2 Messen	2 stille Messen	100	2	—	—	18	1	12	—	15	—	15	—
1726, Nro 7	Martin Josephovský	1 Anniver-sarium	1 Stille Messe	50	1	15	—	9	—	36	—	12	—	12	—
1733, N. 10	Georg Andrisek	1 Anniver-sarium	1 Anniver-sarium	120	3	—	—	30	1	30	—	30	—	15	—
1741, N. 11	Mathias Hradil	1 Anni- 2 Messen	2 Messen	100	2	—	—	18	1	24	—	9	—	9	—
1754, N. 12	Nikolaus Bekar	3 Messen	1 Messe	50	1	15	—	9	—	36	—	—	—	15	—
1754, N. 14	Joh. Walter	12 Messen	10 Messen	200	7	30	1	30	6	—	—	—	—	—	100 F zu
1766 N. 19	Theresia Schefstosch	Angst-Cti lanten	— —	100	2	30	1	15	—	—	—	1	15	—	5 p. C. bei Privaten
1792, N. 22	Franz Bernkop	12 Messen	5 Messen	200	4	—	—	45	3	—	5	—	5	—	5
1805, N. 24	Joh. Böhm	1 Anni, 4 Mes	1 Anni	125	3	—	7½	30	1	30	—	30	—	20	—
1807, N. 25	Mar. Halla	14 Messen	7 Messen	222	5	33	1	3	4	12	—	—	9	—	3
1807, N. 26	Franz Vybiral	1 Messe	1 Messe	24	—	36	—	6	—	30	—	—	—	—	6

Sig. Drahotausch 28. Juli 1812.

L. C. *Johann Rössner,*
Pfarrer.

Takovú tabellu na tyto fundační capitály a z nich vypadající roční interes, kterýžto capitály v Brně u pánů stavů lezejí, učinil a repar-tici učinil velebný pan farář. Co se ale ostatních fundačních capitálů z nich vypadající interes týče, které sou u privátních, ty zostávají ve svém stavu a 5 zl. p. C. až dosavad. Takovú tabellu in duplo sem já Ignác Reger, rektor přepsal a byla jedna ke gubernium do Brna a druhá ke konsistoře do Holomouce odeslaná.

Roku 1813 dal nám Bůh lacinější obilí, rež byla po 3 zl. i níže, žito za 5 zl., ječmen po 2 zl. i níže, oves po 1 zl 12 kr a to v šajnoch, nebo stříberné mince nebylo ani vidět a kuprových bylo také málo.

Toho 1813 roku dne 2. máje, jenž byla druhá neděle po Veliké noci, držel své sekunditie velebný pán bývalý lokální kaplan Victorinus Fritscher, kterýžto tam v Strízezi 36 let pracoval, potom ale pro svou starost a nemožnost vypověděl to lokální kaplanství a na pensi 200 zl živ byl. Tehdejší lokální kaplan Franciscus Elzner tyto primitie nebo secunditie jemu slavné učinil. A pozval pana faráře hranického Mathiam Klátil, pana faráře bělotského Antonium Foltin, lokálního pana kaplana partutovského Franciscum Paul, lokálního pana kaplana heinrichsvalského Joannem Franck, pana kaplana drahotušského Josephum Mükk, pana kaplana hranického Antonium Sprucžek a co-operatora malenovského p. Joannes Bekárka. Sám ale on pan kaplan Franciscus Elzner držel nad ním kázání a lid domácí v pěkném pořádku vedl. Předně šla školní mládež, za nima chaska svobodná, a za těmi šla feldmuzik, za těmi šly děvečky neb panny a ty jistú píseň zpívaly a kvítí polní v cestu jemu metaly. Po těch náš chor s bubnami a troubami sme ho do chrámu Božího uvedli a zpívanú mši sme vykonávali. Měl také ten pan kaplan ještě jiné hranické hostě neb měšťany, bylo nás při tabuli 21 osob a v čeledníku bylo jich také toli.

Toho roku 1813, když císař francúzký Neapoleon v ruské zemi pro velikost zemi (nebo tam do Ruska vtáhl 100.000 lidu a když již na 23.000 lidu ztratil, nebo jemu koní, lidu veliká síla pomrzla) byl přinucený s hambú do své země se navrátit, nebo ruscí kozáci ti ho škaradě z té země vyprovázeli, takže ten císař Neapoleon s hanbú utéct musel. Na to ruský císař za ním se svým vojskem do Francúz se pustil a až do dnešního dne, jenž jest 25. máje vojnu s ním drží. A protož také vojsko naše opět zpátky z Polska mašíruje, nebo doslýcháme, že náš císař chce se neutral držet a ani Francúzovi ani Rusom že nechce být nápomocen, nýbrž chce jen svým vojskem své hranice obsadit.¹⁹³⁾) Vojsko polské, veliká síla táhlo přes Drahotuše, přišli do Drahotuš 19. máje a 25. máje odmaširovali a hned zase takoví Poláci narukovali 25. máje, po všech dědinách lidé museli jich chlebem, masem, cugmisem živit, na každého muže $\frac{1}{2}$ funtu masa a 7 štvrtk chleba krom zugmisu, jak to dlouho trvat bude, budu dál psát. Také jednoho Poláka, že již po třetí chtěl utéct, dne 20. máje rozstříleli na klokockém

¹⁹³⁾ Pomocné vojsko rakouské Napoleonovi, Rakousko vedené knížetem Metternichem hrálo úlohu prostředníka mezi Francií na jedné a Ruskem a Pruskem na druhé straně.

poli, na roli Pavla Váně a také ho na tej roli chtěli zakopat. On ale Pavel Váňa, soused klokočký žádal, aby u kříže byl pochován, tak u kříže klokočkého, jak se jde do Milenova, tam jej pochovali. Rege-mentspater jejich jej vyzpovídal a také vyváděl. Lidu k tomu se mno-ho sešlo z Drahotuš, z Hranic a z vesnic.

Toho roku 1813 dne 14. a 15. máje tak silně pršelo, že oba potoky jak od Hrabůvky tak od Klokočí veliké přišly a sousedom na stavení škodu učinily, do sklepů nateklo, po zahradách se rozlila, trávu připla-vila a role, louky připlavila, takže dnešního dne 25. máje ještě v bráz-dách voda stojí. A pro zimu a mokro ječmeně škodu trpějí. Mnoho lidí museli zemňáky zaorat a zakopat, které voda podešla, nebo ty, které byly již nasazené od tej povodně v zemi zhnily.

Toho roku 1813 dne 3. juni ráno okolo 9. hodiny vyšel nešťastný oheň na Poštátě od jednoho měšťana skrze nepozornost a ztrávil 93 domy a chalupy, kostel, faru, školu a zámek i palírnu a to již v 26 letech po čtvrté. Nebo roku 1787 a roku 1790 celé město dvakrát vyhořelo a roku 1803 štyři vyhořeli. Toho ale 1813 hranici sousedi uhájili se svým střikačem obecným jejich na věži visící zvony. Bůh rač nás od takového neštěstí, račiž všechny chránit.

Léta Páně 1827 skrze nedorozumění obecní rozházel se ratus, který reparaturu potřeboval. Jak se lehko rozházel, tak se lehko nemohl po-stavit, protože obecní kasa neměla toli peněz na výstavu. A to byli předměstani vinni, že se to rozházel, poněvadž nám záviděli, že v tom ratuzi pivovar byl, tak se rači to rozházel, jen aby se s pivovarem moselo pryč jít, poněvadž zaměstani ho tam trpět nechtěli, ani plac dát nechtěli. Až potom byla krajská komisi, tak moseli plac na zadku na pivovar dát, tak dyby nebylo závisti, mohl ratus až po dnešní deň stát. Tak což ta závisť dobrého způsobí.

Léta Páně 1832 zešafovali Drahotuští hodiny a daly se na věžu kos-telní z nákladu obecního, hodiny koštovaly 280 zl. C. M. a ty přípravy koštovaly, desky a inši řemeslníci přes 40 zl. C. M. Hodiny se dělaly Daychauzy, hodinář se menoval Franz Til.

1833 roku zešafovala obec zvonek k těm hodinám, v Holomouci se dal dělat u Leopolda Stanke zvonaře, který koštoval 83 zl a 7 kr C. M. Suma celého vydání 403 zl. 7 kr. C. M., nebo v stříbrných penězách. Jenž se stalo za představeného Franze Vlčka a 2ho Jozefa Halle, 3tého Andris Bernkopa, notariusa Adalberta Rosického.

V Drahotuších dne 14. mája 1833 roku. Franz Vlček, představený.

Poznamenání roku 1821 zběhlej povětrnosti.

Ačkoliv již ke konci toho roku byla hrozná bouřka a hromobití spo-jené s větrem, to se stalo na den sv. Ondřeje k večeru o páté hodině. Způsobila se tím velká škoda na staveních. Také na Štědrý večer toho roku velký vítr počal se zdvihat a tak se sesílil, že na den Božího na-rození lidé ve svých domech jistí nebyli, jejichžto vyvrácení každou chvíli s hroznějším nebezpečenstvím očekávati bylo, přítom málo domů celých zůstalo, střechy a kalenice otrhány, ploty vyvráceny byly

a i několik stodol spadlo, okna kostelní rozbita a vyhozena jsou, v leších škoda nesmírná se způsobila a kusů dříví na tisíce se vyvrátilo. Vítr ten dle Pražských novin po celé Evropě se zmocnil, jak na zemi tak i na moři, ve Švýcařích a Tyrolích znamenité škody způsobil, kdežto po celých 24 hodin nezbednost svou provázel.

Nato 1822 v měsíci březnu o 5 hodinách na večer strhl se zase takový vítr, že se zdálo, že všecko s sebou vzít a pohltout chce, kterýž však jen 6 neb 7 minut trval, přece ale obecní stodolu a [vynecháno] vyvrátil.

Jiné a nejsilnější povětrí bylo 15. června toho roku, právě když drahotušské procesí do Bystřice odešlo. Na večer o 5. hodině strhla se tak náramná zuřivá povětrnost, kteráž v 10 minutách 12 stodol vyvrátila, mnoho střech otrhala, stromy v zahradách polámala a povyvracela, cokoliv jí v cestu přišlo, nešetřila niceho, stromy při císařské cestě některé dočista vyvrátila a na jiných jen silnější haluze stáť nechala. Trávnickému mlynáři přes půl střechy se otrhalo, kteráž velmi dobře vázaná byla, jí se zmocnil větr, stavidla vyvrátil a na hrázi málo domů nechal. Střechy i sotily vyvrátil. Na horním mýtě a Židovské ulici v Hranicích dva vozy, které tu chvíli přes plac jely s velikým nákladem, jeden se čtyřmi, druhý se šesti koňmi, převrátil, bečky, patřící k náčení na hašení ohně s vozům strhl, takže se po městě sem tam koulely. Strážnického vojáka, který před krajským domem na stráži stál i s budkou vyvrátil a zavlekl až před dům pana Bergera, k němu pan hejtman, když se ze zmatku spamatoval, s vojáky přispěl, aby ho jiným vyměnil, než on podivuhodným způsobem zdravý a neporušený své místo opět nastúpil. Větr též lidi na poli neb na cestě o zem házel, s nimi semotam koulaje a do příkop je házel, takže mnozí se domnívali že se konec poslední jím blíží. Kdyby snad to bylo déle trvalo, snad by všechno v zříceninách se bylo nalezlo.

Nato celé jaro a léto bylo velmi sucho, teprv 25. června při Kroměříži na těch vesnicích zelné příslady sázeli, neb pro velké sucho dříve nemohli, neb v noci něco málo popršelo. Žně toho roku velmi časně se začaly, neb 3ho července, to jest na den po Navštívení Panny Marie již začali žít, kdežto se však málo naklidilo, neb na horách ječmeň a oves tak nízké zůstaly, že se ani vázať nemohly, nýbrž se jen do kop shrabaly, z čehož velký nedostatek na slámě následoval.

Při Drahotuších se ještě hojně všechno zrodilo, neb po tříkráte hezky popršelo, děšť však jen po Slavíč sahal. Kopa obilí toho roku sypala 4 měřice, mnohem více nežli předešlého roku, kdežto rok mnohem více mokrý byl. Zelí, také zemáky při tom suchu se také hojně zrodily. Poněvadž tak časně žně se začaly, tedy lidé mnoho hrachu do strnisk pozasívali, který ještě zralé stručí přinesl a lidé mnoho peněz za mladé stručí utržili. V Praze jistý pan Novotný pekař nasel po sebraných prvních žních do strniska zase jarní rež, kteráž ještě dozrála, dal ji vymlátit, zemlet a chleba napekl a mezi své známé rozposíhal, jakožto na památku chléb z druhých žní, takže nejenom v jiných kra-

jích, nýbrž i také v našich obilí dvakrát dozrálo, i také některé hrušky, jabloně a trnky po druhé kvetly.

Nato následoval podzimek velmi pěkný a větším dílem suchý, také se časně pozasívalo neb se lidé obávali časné zimy, kdežto ale tak překně setrvalo bez mrazů až do 12. prosince, snád pamětníka není tak pěkného podzimku. Obili zrůstalo, takže se dobytek až blízko k vánozem na pole vyháněl a po setí pásl, kdežto také při tom pohodlném času mnoho listů na stlaní lidé sobě nashromáždili, sice by velký nedostatek trpět museli, nebo slámy tento rok velmi málo bylo, neb kopa režnej slámy byla za 15 zl., žitná za 12 zl., i ta ještě nebyla lehko k dostání, neb velmi mnoho lidí z Němec i z Valach o slámu přicházeli nakoupit. Poněvadž ta suchá povětrnost tak dodržela, až zamrzlo a žádné pluti a nečase nepřišly tak také velká bída o vodu a mletí byla, neb jak léto suché a horké bylo, tak také zima co den růstla od 15. prosince po celý měsíc leden 1823, co den silnější byla, takže vody až do země zamrzly, hrozné tlusté ledy, málo bylo studní, co by byly vodu měly, všechny mlýny i valchy zamrzly, nic se nemlelo na hrubých vodách i ty malé již hněd v létě málo neb nic nemlely. Z toho povstala velká bída mezi lidem, neb lidé nemohli nikde dostat mletí, tak jich přinutilo, že se museli ručních mlýnů přidržeti a takto pracně chléb svůj dobývati. Také trouby do pivovárů zamrzlé byly. Rybníky, též škodu velkou trpěly, neb mnoho ryb pomrzlo v haličoch. Na Bečvě lidé mnoho ryb pochytili, kdežto se k prohlubňám slézly, takže jich holýma rukama mohli vychytati. Ty nesmírní mrazové takový svízel způsobily, že lidé vodu v některých vesnicích z daleka přivážet museli, v Brně se voda prodávala. Jistý obyvatel z blízkých Nenovic jedním přivezením 3 zl. získal.

Dne 10. ledna Alexander, ruský císař, se vracel z veronského sněmu, kde již po sedmé naši Moravu projízdí a potřeboval k své přípraze jak v měsíci září 58 koní. Na ten nastávající rok 1823 prorokoval jistý kostnický arcibiskup následujících dvanáctero dějin:

1. Král povstane a zhyne.
2. Veliký mocnář velmi se zarmoutí.
3. Opovržení nabudou síly.
4. Pán mocný veliké krveprolití způsobí.
5. Závisť bude panovati mezi křesťany.
6. Za dnů se hřmící komety na obloze ukáží.
7. Stane se poroba na zemi a na moři.
8. Dne 18. máje vznikne krvavá válka.
9. Dne 11. června stanou se neslychané vítězství.
10. Dne 12. srpna bude neslychané parno.
11. Dne 18. října zahyne polovice lidstva.
12. Bude nový křesťanský král.

Málo se vyplnilo.

Po tak nesmírných mrazech všechno se obávalo, že ledy velkou škodu způsobí, nebo byly velmi tlusté, nato ale dne 30. ledna počalo pršeti a sníh se ve vodu obrátil, takže voda po vrchu ledu tékla, ledy taly a pomalu odpluly. Nato zase mlýny počaly mleti, když již velká bída byla, pročež toho roku mnoho ražných mlýnů se způsobilo.

Roku 1847 dne 26. července vypukl oheň v Drahotuších a strávil 8 měšťanských domů na náměstí.

Roku 1854, 20. srpna vznikla veliká povodeň, Bečva zaplavila celou prostoru počínaje od Rybář u Drahotuš.

R. 1859, 20. května na Rybářích 4 chalupy shořely.

R. 1859, 8. července v Drahotuších shořely 4 chalupy novosadní.

R. 1860, 30. srpna shořely 4 grunty v Hranické ulici v Drahotuších.

R. 1861, 17. října strávil oheň v Drahotuších 32 novosadních chalup i se stodolami, k tomu ještě 3 velké stodoly.

Roku 1854 pod velebným panem farářem zdejším p. Janem Raddou předsevzala se reparatura našeho chrámu Páně. Kostel se zevnitře vylíčil, střecha šifrem pokryla a věže novým způsobem obnovily. Uvnitř stěny nově vymalovány a oltáře nově vzdělány jsou, nad nimiž postaveny nové obrazy vyhotovené od vídeňského mistra p. Wörndle¹⁹⁴⁾ a sice: obraz svatého Vavřince na hlavním oltáři, jenž stál i s rámem 260 zl. sv. Valentína na postranním oltáři po levé a Bolestné Matky Boží po pravé straně, jeden každý za 100 zlatých, obraz Nanebevzetí Marie Panny, jenž dříve nad hlavním oltářem visel, přenesen na kůr chrámovní. Postranní oltáře též novými sochami opatřeny jsou. Konečně nově vydlážděn jest chrám. Velebný pan farář zdejší Jan Radda věnoval na reparaturu 470 zlatých, na paramenty kostelní [vynecháno], vydalo se dle počtu od r. 1858 508 zlatých.

Dláždění stálo 489 zl 90 kr., k čemuž příspěvky obcí faře zdejší přikázaných se získalo 132 zl. 3 kr., zbývajících 357 zl. 87 kr. doplnil velebný pan farář.

Roku 1851 nařízením Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa počal se při Hranicích stavět Vyšší vychovací ústav vojenský (Obererziehungshaus) zároveň s jízdeckou školou (Cavallerie-Schule), prvnější stavení stavěno od r. 1851 až 1853, poslednější pak od roku 1851 až do r. 1856. První komandující neb velitel vychovacího ústavu byl pan hejtman Langhoff, jenž roku 1856 v Hranicích zemřel a pochován jest na tamním městském hřbitově, jízdecké pak školy prvním velitelem byl Alexander Backčinsky, jenž, když se ústav ten k jinému účelu ustanovil, do Ennsu se dostal a v Těšíně na pensí zemřel.

Roku 1858 zrušen jest ústav vychovací i jízdecká škola, přičiněním ale pana Josefa Fabische, plukovníka, přesídlena jest c. k. dělostřelecká akademie z Olomouce do Hranic, kdež pan Josef Fabisch jejím komandantem zůstal a po něm generál Schmidt.

¹⁹⁴⁾ Aug. Woerndle z Vídni. Zpráva neshoduje se s Wolným, Kirchliche Topographie, V, 142.

Poněvadž dosavadní budovy k novým potřebám nestačily, stavělo se opět a sice: dům pro důstojníky (Offiziers-Pavillon) prostřed bývalého vychovacího ústavu a bývalé školy jízdecké (od r. 1858 až 1860), pak kostel sv. Barbory při akademii, ku kterémuž základní kámen položen r. 1860, 4. října 1863 pak dokončen a k službě Boží posvěcen jest.

Celá pak rozsáhlá prostory jest zdí obehnána, uvnitř jest pěkná zahrada a v ní hřbitov vojenský a cvičiliště. Všecko obnáší 29 jiter 1078 čtverečních sín, aneb 89 měřic $11\frac{1}{3}$ sín, k čemuž zaprodali Drahotuští občané 14 jochů 556 quadrátních sín.

Jmenovitě pak:

Číslo domu:	Číslo parcely:	Jména prodavatelů:	čtver. sín
117	204	Vincenc Bekárek	537
92	203	Ondřej Sedláček	599
103	201	Marie Jemelka	580
66	199	Vincenc Vlček	1055
86	200	Julie Vlček	505
182	198	František Markytán	335
124	197	Theresia Jemelka	192
108	195	Štěpán Sigmund	520
80	193		
	194	Dominik Losert	1087
	195		
4	192	František Kohlich	1080
9	109	Anton Kuchynka	527
7	189	Anton Vrbík	1051
104	187	František Mika	546
57	186	Jan Zeman	1025
92	185	Anton Dvořák	502
100	208	František Sigmund	1062
	1484		
	1485	obec drahotušská	1175
	2782		
	2783		
117	216	Angela Tichý	9
114	205	František Bohatý	537
109	206	Josef Bekárek	1026
185	207		
	188	Josef Spunar	1082
65	174	Johann Jemelka	693
113	177	Jan Procháska	419
111	211	Frant. Skoball	421
73	212	Frant. Sedláček	385
68	213	Fabián Jemelka	573
	182	»	483

Číslo domu:	Číslo parceley:	Jména prodavatelů:	čtver. sítí
82	214	František Vlček	248
81	214 (!)	Josef Vilímek	173
60	179	Antonia Bohatý	896
71	183	Andreas Zdrahalla	532
19	181	Vincenc Skrobáll	486
76	180	Frant. Kunát	472
36	176	Ignatz Machač	434
3	215	Jakob Prochaska	168
45	210	Ignatz Halla	487
95	209	Johann Macháč	1054
	196		

Léta Páně 1866 na svatodušní svátky zmrzla ryž a vše jiné na celém poli dolním, takže v některých ani zrnka nebylo, avšak krásná úroda se zvesna ukazovala, že ale Pán Bůh vztáhl ruku svou proti nepravosti naší ... [nedokončeno].

Roku 1863 až posud ustával patronem kníže pán z Dietrichsteinu, pro školu dával ročně 13 sáhů třív jedlovýho pro dvě klas. V roku 1864 jest vydán zákon 2. dubna toho roku o padronadu školním, pak o zaprovádání nákladův na místnosti školní. Jest u škol prostonárodních, ku kterým jednotlivé obce místně nebo díly jejich příkázané jsou výbor sestaviti, kterému výboru naleží všechny záležitosti přispěvatelské, týkající se nákladu na stavbu, opravy, nájem, náradí a otop místností pro školy, jakož i nákladu na stavbu a krom toho také nájem příbytkův učitelům náležitých obstarávati u škol, při kterých patronát přestane.

Výbor ten záleží z pěti členů dotyčných obcí a sice z Drahotuš sobě zvolili tři, totiž pana Františka Krystofa a druhého pana Karla Frajsa a třetího pana Antonína Bernkopfa, z Klokočí pana Františka Rybára a z Hrabovky pana Jana Zahradníka, tak ten výbor školní musel sobě zvolit ze sebe starostu aneb vrchního správce, dostal nadvěchinu hlasů František Krystof.

Roku 1884, 27. srpna ve středu vypukl mezi 1. a 2. hod. odpoledne veliký požár, který vznikl v čís. 75 v Hranické ulici a za nastalého vichru západním směrem se rozširoval, jak následuje:

Číslo domu:	Jméno majitelů:	Hlavní stavení:	Chlévy:	Stodoly:	Výměny:	Drvárna:
75	Jan Bernkopf	—	1	—	1	—
74	Marie Zdráhalová	—	1	—	—	—
72	Ondřej Remeš	—	½	—	1	—
71	Josef Hasilík	1	1	—	—	—
70	Frant. Rýpar	1	1	—	1	—
69	Karel Lenhart	1	1	—	—	—
68	Josef Jemelka	1	1	—	—	—

Číslo domu:	Jméno majitelů:	Hlavní stavění:	Chlévy:	Stodoly:	Výměny:	Drvárna:
67	Josef Částečka	1	1	—	—	—
66	Petr Kostruch	1	1	1	—	—
64	Anežka Filipova	1	—	—	—	—
63	Frant. Čech	1	1	—	—	—
62	Jan Frais	1	—	—	—	1
60	Frant. Bohatý	—	—	1	—	—
50	Jan Klimek	—	1	—	—	—
49	Frant. Samek	1	1	—	1	—
48	Františka Kurfürst	—	—	—	—	1
47	Františka Sigmund	1	1	1	—	—
46	Karel Frais	—	1	1	1	—
45	Frant. Škop	1	1	1	—	—
44	Barbara Hala	1	1	1	—	—
43	Frant. Šlosar	1	1	1	—	—
42	Jan Dohnálek	1	1	1	—	—
41	Antonín Tomečka	1	1	1	—	—
40	Jan Fekar	1	1	1	—	—
39	Frant. Bernkopf	1	1	1	—	—
38	Cecilie Kubálek	—	—	1	—	—
37	Bernard Reger	—	—	1	—	—
		18	20½	13	5	2

Dík obětavé práci domácí a okolních hasičských jednot, že celé město nelehlo popelem a omezilo se pouze na část levé strany směrem od Hranic k Lipníku.

F. K.

Přehled o scítání lidu v měsíci lednu 1911:

Zjištěno číslování domů číslem	1 až 242
čísla 56, 195 a 197 jsou dvojmo	3
a tři domky nejsou číslovány	3
Mělo by být domků	248
Čísla 100, 194, 199, 211, 212, 214, 215 schází, jakož i číslo 93	8
Zůstává skutečně domků	240
Neobydlená čísla 101, 216, 217, 218 a 232 . . .	5
jest tedy obydlených domů	235
418 stranami, jichž úhrnný počet přítomných osob dle stavu 31. prosince 1910 jest	1636

Osada Rybáře:

čís. domků	1 až 15
čís. 4, 7 a 11 nestávají	3
Zůstává obydlených čísel	12

se 14 stranami o 62 přítomných obyvatelích.

Přehled:¹⁰⁵⁾

Pojmenování:	Číslování domů:	Domů stávajících obydlených		Stran	Obyvatel
Drahotuše	1—242	240	235	418	1636
Rybáře	1—15	12	12	14	62
Úhrnem		252	247	432	1698

Obecní úřad města Drahotuš, dně 2. února 1911,
psal Ján Dohnálek, čís. 42.

Karel Frais, čís. 46,
sčítací komisař.

J. Prochaska,
starosta.

Ludvík Šnicer, čís. 115,
sčítací komisař.

¹⁰⁵⁾ Při sčítání lidu 1930 vykazovaly Drahotuše a Rybáře 303 domů s 1825 obyvateli.
Dnes mají 2036 obyvatel.

Rejstřík míst.

Str.		Str.	
Aspern	84	Hluzov	28
Augšpurk	38	Hodolany (Olomouc)	22, 76
Bartošovice	60	Hochwaldy viz Hukvaldy	
Benešov	15	Holešov	8, 31, 60, 87
Berlín	80, 81	Holomouc viz Olomouc	
Bělehrad	46	Hora Andělská (u Bruntálu) . .	73—76
Bělotín	65, 84, 87, 89, 91, 95	Hostýn Svatý	58, 60, 61, 77, 78, 93
Blahutovice	58	Hrabůvka (u Hranic)	19, 74,
Blovice	6	75, 86, 91, 96, 101	
Blština viz Pština		Hradisko (Olomouc)	76
Boskovice	91	Hranice	6, 8, 9, 14, 16—21, 25—27,
Bratislava	18, 19, 81	29—35, 38, 40—44, 51, 52, 54—58, 63,	
Brno	33, 37, 41, 42, 71, 85, 95, 98	65—74, 76, 79—84, 86, 87, 89, 91, 93,	
Brod Uheršký	25	95—97, 99—102	
Brodek (u Prostějova)	85, 68	Hukvaldy	81
Brumov	8, 25, 45	Hunčov viz Uničov	
Budapešť viz Budín a Pešt		Hustopeče nad Bečvou	35
Budějovice České	37		
Budín	14, 45, 47	Chropyň	87
Byčina	26	Chválkovice (Olomouc)	22
Bystřice pod Hostýnem	12, 46,	Ivanovice Brněnské	98
60, 61, 69, 77, 89, 93, 97		Ježernice	19, 28, 29, 40, 46,
Bystřička	77	51, 58, 69, 85, 89, 90	
Bytom	16	Jičín Nový	30, 42, 60, 64, 65,
Citov	87	69, 76, 80, 83—86	
Cvitavy viz Svitavy		Jičín Starý	46, 65, 77, 86, 92
Czakut zámek (Uhry)	19	Jindřichov (u Hranic)	87, 89, 95
Čáslav	59		
Deblín hrad	49	Kandie (Kréta)	45
Domaželice	89	Kelč	69
Drahotuš hrad	49	Klimkovicce	36
Drahuš hrad	49	Klobouky Valašské	45
Dřevohostice	8, 10, 69, 89	Klokočí (u Drahotuš)	21, 42, 63,
Dvorce	45	67, 69, 74, 75, 83, 85, 95, 96, 101	
Engelsberg viz Andělská Hora		Kojetín	72
Enns	99	Kokory	87
Filakovo hrad (Uhry)	28	Količín	8
Frenštát pod Radhoštěm	16	Kolín nad Rýnem	36
Frydek	65, 69, 70, 77	Kopeček Svatý	51, 77
Fulnek	9, 26, 44, 64	Kounice Dolní	8
Helfenštejn hrad	15, 16, 50, 51	Krakov	21, 65, 68
Hindrichwald viz Jindřichov (u Hranic)		Krásno nad Bečvou	31, 58, 67
Hlinsko (u Lipníka n. B.)	90	Krnov	28
		Kroměříž	52, 64, 69—72,
		76, 81, 84, 86, 97	

Str.		Str.	
Krumlov Český	37	Perlin viz Berlin	
Lhotka (u Drahotuš)	9, 74, 75	Pešť	14, 82
Lhotka Michalcová viz Lhotka		Písek	37
Linec	37	Podhoří	82, 83
Lipník nad Bečvou	7, 16, 19, 21, 27, 32, 34, 38, 49—52, 56, 58, 59, 62, 65, 68—71, 73, 80—87, 89—93, 102	Polom Velká	12
Litenčice	16	Potštát	40, 52, 64, 69, 70, 81, 83, 96
Litovel	76	Pozděchov	70
Malenovice	93, 95	Praha	14, 19, 22, 24, 25, 31, 36, 37, 41, 44, 97
Mety	16	Prešpurk viz Bratislava	
Meziříčí Valašské	8, 9, 18, 31, 38, 43, 46, 47, 55, 70, 73, 77, 85	Prosenice Velké	87
Měřovice nad Hanou	8	Prostějov	64, 70, 72
Mikulov	66, 68	Pština	21
Milenov	21, 69, 74, 75, 85, 96	Předmostí	87
Milotice nad Bečvou	38	Přerov	8, 25, 27, 52, 55, 70, 71, 80, 87
Místek	65	Přestavlký	70
Mladoňovice	8	Příbor	50, 65
Mohuč	36	Ráb (Uhry)	19
Moštěnice Horní	87	Račice hrad	49
Napajedla	8, 18, 45, 76, 80	Radíkov (u Hranic)	55, 74, 75
Nenovice viz Ivanovice Brněnské		Radvanice	55
Němčice nad Hanou	85	Rajnochovice	62
Níjmegy (Holandsko)	25	Rataje	8
Nisa	14, 56, 59	Ratiboř	20
Niš (Srbsko)	48	Roketnice viz Rokytnice	
Odry	30, 70	Rokytnice	70
Olomouc 14, 21—23, 26, 29, 31, 35, 37, 43—45, 50, 52, 56—60, 62, 64, 65, 68, 70, 71, 76, 77, 79, 80, 82, 84, 85, 87, 90—92, 95, 96, 99		Rosice	8
Olsany (u Olomouce)	69	Rožnov pod Radhoštěm	77
Ološovec (u Hranic)	9	Rybáře u Drahotuš	52, 81, 85, 99, 102, 103
Opava	14, 19, 20, 25, 26, 29, 32, 35, 62, 70	Řezno	24
Opolí	14	Siget hrad (Uhry)	19
Osek nad Bečvou	84, 89—92	Sisek (Chorvatsko)	27
Ostřihom	15, 28, 31	Skalice Uherská	31
Oujezd Dolní viz Dolní Újezd		Slavíč u Drahotuš	21, 29, 30, 44, 46, 47, 60, 63, 69, 74, 75, 84, 85, 97
Oujezd Vrchní viz Velký Újezd		Slavkov u Brna	7
Partultovice viz Partutovice		Slavkov (u Lipníka)	90
Partutovice	28, 89, 95	Slavkov (u Opavy)	41
Paskov	5, 15	Soběchleby	60, 77, 87, 89
Pasov	37	Spálov	32
Pavlovice u Přerova	87	Strážnice	31
		Střebov víz Moravská Třebová	
		Středolesí	58
		Stráž nad Ludinou	86, 89, 91, 93, 95
		Svitavy	85

	Str.		Str.
Šlapanice	91	Velká (u Hranic)	69, 74, 75, 84
Špičky	43, 87, 89	Verona	98
Šternberk	22	Veselí nad Moravou	85
Švábenice	89	Veselíčko u Lipníka n. B.	46, 70
Tábor	37	Ves Stará (u Horní Moštěnice)	87
Teplice nad Bečvou	27	Vělička (Polsko)	76
Těšín	14, 35, 50, 65, 70, 76, 99	Vídeň 13, 14, 18, 19, 33, 37, 45, 46, 53, 57, 70, 82, 85, 90, 99	
Tlumačov	20	Vizovice	70
Tovačov	77	Vlkoš (u Přerova)	87
Trnava	16	Vradslav viz Vratislav	
Trnávka u Lipníka n. B.	50, 52	Vratislav	14, 37, 56
Troubký (u Přerova)	77	Vsetín	43—45, 51
Tržice	86	Všebovice	89
Tuřany	70	Vyškov	57, 69, 71, 72, 85
Týn (u Lipníka n. B.)	90	Wagram	84
Týnec Velký	77	Wittemberk	7
Třebová Moravská	76	Zádveřice	25
Uhřinov (u Hranic)	74	Zámky Nové	45
Újezd Dolní	68, 70, 89, 90, 92	Zašová	77
Újezd Vrchní viz Velký Újezd		Znojmo	85
Újezd Velký	46, 90	Žárov	16
Ungersberk hrad	49	Želchovice viz Želechovice nad Dřevnicí	73
Uničov	25, 76	Želechovice nad Dřevnicí	
Varšava	21, 80		

Vydáno jako zvláštní otisk
z Časopisu Vlasteneckého spolku musejního
v Olomouci
ročník 55 (1946)
péče dr. Bohumila Pekárka,
ministerského rady v. v. a městského archiváře
v Drahotuších.
Městský znak nakreslil
Jaroslav Pop,
učitel měšťanské školy
v Drahotuších

